

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών (2. Majjhima Nikāya)

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες (2. Majjhimaṇṇasāraṇī)

1. Το κεφάλαιο για τους οικογενειάρχες (1. Gaḥapativaggo)

[MN 51-60, PTS 1.339-1.413]

PaliVerse

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες

Τιμή στον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο

Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες

1. Το κεφάλαιο για τους οικογενειάρχες

1. Η ομιλία στον Καντάρακα

1. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στην Τσαμπά, στην όχθη της λιμνούλας της Γκαγκγκάρά, με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών. Τότε ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων, και ο περιπλανώμενος ασκητής Κανταράκα πήγαν στον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Ο περιπλανώμενος ασκητής Κανταράκα όμως χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, ο περιπλανώμενος ασκητής Κανταράκα, κοιτάζοντας την Κοινότητα των μοναχών που ήταν σιωπηλή, απόλυτα σιωπηλή, είπε στον Ευλογημένο: «Καταπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα, εκπληκτικό, αγαπητέ Γκόταμα, πόσο σωστά έχει καθοδηγηθεί η Κοινότητα των μοναχών από τον αξιότιμο Γκόταμα! Και εκείνοι, αγαπητέ Γκόταμα, οι Άξιοι, οι Πλήρως Αυτοφωτισμένοι που υπήρξαν στο παρελθόν, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι καθοδήγησαν σωστά την Κοινότητα των μοναχών ακριβώς σε αυτόν τον ύψιστο βαθμό - όπως ακριβώς τώρα η Κοινότητα των μοναχών έχει καθοδηγηθεί σωστά από τον αξιότιμο Γκόταμα. Και εκείνοι, αγαπητέ Γκόταμα, οι Άξιοι, οι Πλήρως Αυτοφωτισμένοι που θα υπάρξουν στο μέλλον, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι θα καθοδηγήσουν σωστά την Κοινότητα των μοναχών ακριβώς σε αυτόν τον ύψιστο βαθμό - όπως ακριβώς τώρα η Κοινότητα των μοναχών έχει καθοδηγηθεί σωστά από τον αξιότιμο Γκόταμα».

2. «Έτσι είναι, Κανταράκα, έτσι είναι, Κανταράκα. Και εκείνοι, Κανταράκα, οι Άξιοι, οι Πλήρως Αυτοφωτισμένοι που υπήρξαν στο παρελθόν, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι καθοδήγησαν σωστά την Κοινότητα των μοναχών ακριβώς σε αυτόν τον ύψιστο βαθμό - όπως ακριβώς τώρα η Κοινότητα των μοναχών έχει καθοδηγηθεί σωστά από εμένα. Και εκείνοι, Κανταράκα, οι Άξιοι, οι Πλήρως Αυτοφωτισμένοι που θα υπάρξουν στο μέλλον, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι θα καθοδηγήσουν σωστά την Κοινότητα των μοναχών ακριβώς σε αυτόν τον ύψιστο βαθμό - όπως ακριβώς τώρα η Κοινότητα των μοναχών έχει καθοδηγηθεί σωστά από εμένα.

«Υπάρχουν, Κανταράκα, μοναχοί σε αυτή την Κοινότητα μοναχών που είναι Άξιοι, που έχουν εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχουν ολοκληρώσει την άγια ζωή, που έχουν κάνει αυτό που έπρεπε να γίνει, που έχουν αποθέσει το φορτίο, που έχουν επιτύχει τον δικό τους σκοπό, που έχουν εξαλείψει πλήρως τους δεσμούς του

γίγνεσθαι, πλήρως απελευθερωμένοι μέσω της τελικής γνώσης. Υπάρχουν, Κανταράκα, μοναχοί σε αυτή την Κοινότητα μοναχών που είναι ασκούμενοι, με συνεχή ηθική, με συνεχή διαγωγή, συνετοί, με συνετή διαγωγή· αυτοί διαμένουν με τον νου καλά εδραιωμένο στις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης. Σε ποιες τέσσερις; Εδώ, Κανταράκα, ένας μοναχός διαμένει παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα αισθήματα διαμένει παρατηρώντας τα αισθήματα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στη συνείδηση διαμένει παρατηρώντας τη συνείδηση, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα νοητικά φαινόμενα διαμένει παρατηρώντας τα νοητικά φαινόμενα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο».

3. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων, είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμαστό, Σεβάσμιε Κύριε, εκπληκτικό, Σεβάσμιε Κύριε! Πόσο καλά θεοπισμένες είναι αυτές, σεβάσμιε κύριε, από τον Ευλογημένο οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης για τον εξαγνισμό των όντων, για την υπέρβαση της λύπης και του θρήνου, για την πάροδο του πόνου και της δυσαρέσκειας, για την επίτευξη της πραγματικής μεθόδου, για την πραγμάτωση του Νιμπάνα. Διότι κι εμείς, σεβάσμιε κύριε, λαϊκοί με λευκά ρούχα, κατά καιρούς διαμένουμε με τον νου καλά εδραιωμένο σε αυτές τις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης. Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, διαμένουμε παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικοί, με πλήρη επίγνωση, μνήμονες, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα αισθήματα διαμένουμε παρατηρώντας τα αισθήματα, ενεργητικοί, με πλήρη επίγνωση, μνήμονες, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στη συνείδηση διαμένουμε παρατηρώντας τη συνείδηση, ενεργητικοί, με πλήρη επίγνωση, μνήμονες, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα νοητικά φαινόμενα διαμένουμε παρατηρώντας τα νοητικά φαινόμενα, ενεργητικοί, με πλήρη επίγνωση, μνήμονες, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε! Πόσο πολύ, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος γνωρίζει τι είναι ωφέλιμο και τι βλαβερό για τα όντα, ενώ υπάρχει τέτοια ανθρώπινη πολυπλοκότητα, τέτοια ανθρώπινη ακαθαρσία, τέτοια ανθρώπινη δολιότητα. Διότι αυτό είναι πολύπλοκο, σεβάσμιε κύριε, δηλαδή οι άνθρωποι· ενώ αυτό είναι απλό, σεβάσμιε κύριε, δηλαδή τα ζώα. Διότι εγώ, σεβάσμιε κύριε, είμαι ικανός να εκπαιδεύσω έναν ελέφαντα προς δαμασμό. Στο διάστημα που θα κάνει μια διαδρομή πήγαινε-έλα στην Τσαμπά, θα αποκαλύψει όλες εκείνες τις δολιότητες, τις απάτες, τις στρεβλότητες και τις ανειλικρίνειές του. Όμως οι δικοί μας, σεβάσμιε κύριε, είτε δούλοι είτε υπηρέτες είτε εργάτες, με έναν τρόπο συμπεριφέρονται με το σώμα, με άλλον τρόπο με την ομιλία, και με άλλον τρόπο είναι ο νους τους. Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε! Πόσο πολύ, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος γνωρίζει τι είναι ωφέλιμο και τι βλαβερό για τα όντα, ενώ υπάρχει τέτοια ανθρώπινη πολυπλοκότητα, τέτοια ανθρώπινη ακαθαρσία, τέτοια ανθρώπινη δολιότητα. Διότι αυτό είναι πολύπλοκο, σεβάσμιε κύριε, δηλαδή οι άνθρωποι· ενώ αυτό είναι απλό, σεβάσμιε κύριε, δηλαδή τα ζώα».

4. «Έτσι είναι, Πέσσα, έτσι είναι, Πέσσα. Διότι αυτό είναι πολύπλοκο, Πέσσα, δηλαδή οι άνθρωποι· ενώ αυτό είναι απλό, Πέσσα, δηλαδή τα ζώα. Υπάρχουν, Πέσσα, αυτά τα

τέσσερα άτομα στον κόσμο. Ποιοι τέσσερις; Εδώ, Πέσσα, κάποιο άτομο βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας· εδώ επίσης, Πέσσα, κάποιο άτομο βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων· εδώ επίσης, Πέσσα, κάποιο άτομο και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση. Από αυτά, Πέσσα, τα τέσσερα άτομα, ποιο άτομο ικανοποιεί τον νου σου;»

«Αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Και αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτό επίσης το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Και αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτό επίσης το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Αλλά αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση - αυτό ακριβώς το άτομο ικανοποιεί τον νου μου».

5. «Γιατί όμως, Πέσσα, αυτά τα τρία άτομα δεν ικανοποιούν τον νου σου;» «Αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, αυτός βασανίζει και ταλαιπωρεί τον εαυτό του που επιθυμεί την ευτυχία και αποστρέφεται τον πόνο - γι' αυτό αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Και αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός βασανίζει και ταλαιπωρεί τους άλλους που επιθυμούν την ευτυχία και αποστρέφονται τον πόνο - γι' αυτό αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Και αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός βασανίζει και ταλαιπωρεί και τον εαυτό του και τους άλλους που επιθυμούν την ευτυχία και αποστρέφονται τον πόνο - γι' αυτό αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Αλλά αυτό, σεβάσμιε κύριε, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση· αυτός ούτε βασανίζει ούτε ταλαιπωρεί ούτε τον εαυτό του ούτε τους άλλους που επιθυμούν την ευτυχία και αποστρέφονται τον πόνο - γι' αυτό αυτό το άτομο ικανοποιεί τον νου

μου. Λοιπόν, τώρα, σεβάσμιε κύριε, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, Πέσσα». Τότε ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε.

6. Τότε ο Ευλογημένος, λίγο μετά την αναχώρηση του Πέσσα, γιου του εκπαιδευτή ελεφάντων, απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Σοφός, μοναχοί, είναι ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων· με μεγάλη σοφία, μοναχοί, είναι ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων. Αν, μοναχοί, ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων, καθόταν για λίγο μέχρι να αναλύσω εκτενώς αυτά τα τέσσερα άτομα, θα είχε συνδεθεί με μεγάλο όφελος. Αλλά, μοναχοί, ακόμη και με αυτό ο Πέσσα, γιος του εκπαιδευτή ελεφάντων, συνδέθηκε με μεγάλο όφελος». «Είναι ο κατάλληλος χρόνος γι' αυτό, Ευλογημένε· είναι ο κατάλληλος χρόνος γι' αυτό, Καλότυχε· ο Ευλογημένος να αναλύσει εκτενώς αυτά τα τέσσερα άτομα. Αφού ακούσουν από τον Ευλογημένο, οι μοναχοί θα το θυμούνται». «Τότε λοιπόν, μοναχοί, ακούστε, προσέχετε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

7. «Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο είναι γυμνός ασκητής, χωρίς περιορισμούς στη συμπεριφορά του, γλείφει τα χέρια του, δεν έρχεται όταν του λένε "έλα, σεβάσμιε", δεν στέκεται όταν του λένε "στάσου, σεβάσμιε"· δεν δέχεται τροφή που του φέρνουν, ούτε τροφή ειδικά παρασκευασμένη για αυτόν, ούτε συναινεί σε πρόσκληση· αυτός δεν δέχεται τροφή από το στόμιο της στάμνας, δεν δέχεται από το στόμιο του καλαθιού, ούτε πέρα από το κατώφλι, ούτε πέρα από ένα ραβδί, ούτε πέρα από ένα γουδοχέρι, ούτε από δύο που τρώνε μαζί, ούτε από έγκυο γυναίκα, ούτε από γυναίκα που θηλάζει, ούτε από γυναίκα που συνευρίσκεται με άνδρα, ούτε από συλλογές τροφής, ούτε όπου στέκεται σκύλος, ούτε όπου πετούν μύγες σε σμήνη· δεν τρώει ψάρι, δεν τρώει κρέας, δεν πίνει οينوπνευματώδη ποτά, δεν πίνει ζυμωμένα ποτά, δεν πίνει νερό από πίτουρα. Αυτός είτε παίρνει τροφή από ένα σπίτι και τρώει μία μπουκιά, είτε παίρνει τροφή από δύο σπίτια και τρώει δύο μπουκιές... κ.λπ... είτε παίρνει τροφή από επτά σπίτια και τρώει επτά μπουκιές· συντηρείται ακόμη και με μία μερίδα, συντηρείται ακόμη και με δύο μερίδες... κ.λπ... συντηρείται ακόμη και με επτά μερίδες· τρώει τροφή ακόμη και μία φορά την ημέρα, τρώει τροφή ακόμη και μία φορά κάθε δύο ημέρες... κ.λπ... τρώει τροφή ακόμη και μία φορά κάθε επτά ημέρες - έτσι διαμένει αφοσιωμένος σε τέτοιου είδους επιδίωξη περιοδικής κατανάλωσης τροφής ακόμη και κάθε μισό μήνα. Αυτός τρώει λαχανικά, ή τρώει κεχρί, ή τρώει άγριο ρύζι, ή τρώει απορρίμματα δέρματος, ή τρώει βρύα, ή τρώει πίτουρα, ή τρώει καμένο ρύζι από τον πάτο της κατσαρόλας, ή τρώει πίτα σησαμιού, ή τρώει χορτάρι, ή τρώει κοπριά αγελάδας· συντηρείται με ρίζες και καρπούς του δάσους τρώγοντας πεσμένους καρπούς. Αυτός φορά κανναβένια ρούχα, φορά μεικτά ρούχα, φορά ρούχα από νεκρούς, φορά κουρέλια, φορά φλοιό δέντρου, φορά δέρμα αντιλόπης, φορά σχισμένο δέρμα αντιλόπης, φορά ένδυμα από γρασίδι κούσα, φορά ένδυμα από φλοιό, φορά ένδυμα από ξύλινες πλάκες, φορά κουβέρτα από ανθρώπινα μαλλιά, φορά κουβέρτα από τρίχες ουράς αλόγου, φορά ένδυμα από φτερά κουκουβάγιας· ξεριζώνει τα μαλλιά και τα γένια του αφοσιωμένος στην πρακτική του ξεριζώματος μαλλιών και γενιών, στέκεται όρθιος αρνούμενος να καθίσει, οκλάζει αφοσιωμένος στην επίμονη προσπάθεια του οκλαδόν,

κοιμάται σε αγκάθια φτιάχνοντας κρεβάτι από αγκάθια· και διαμένει αφοσιωμένος στην πρακτική της βύθισης στο νερό τρεις φορές την ημέρα συμπεριλαμβανομένου του βραδιού - έτσι διαμένει αφοσιωμένος σε τέτοιου είδους πολλαπλή επιδίωξη θέρμανσης και ταλαιπωρίας του σώματος. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας.

8. «Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο είναι σφαγέας προβάτων, σφαγέας χοίρων, κυνηγός πουλιών, κυνηγός ελαφιών, σκληρός κυνηγός, ψαράς, κλέφτης, δήμιος κλεφτών, χασάπης βοδιών, δεσμοφύλακας, ή οποιοσδήποτε άλλος με άγριες δραστηριότητες. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων.

9. «Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο είναι είτε βασιλιάς της πολεμικής κάστας χρισμένος στην κορυφή, είτε βραχμάνος με μεγάλη περιουσία. Αυτός, αφού κτίσει μια νέα αίθουσα θυσιών ανατολικά της πόλης, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του, αφού φορέσει τραχύ δέρμα αντιλόπης, αφού αλείψει το σώμα του με βουτυρέλαιο και λάδι, ξύνοντας την πλάτη του με κέρατο ελαφιού, εισέρχεται στη νέα αίθουσα θυσιών μαζί με την κύρια βασίλισσα και τον βραχμάνο αρχιερέα. Εκεί φτιάχνει κρεβάτι στο γυμνό έδαφος αλειμμένο με πράσινη βλάστηση. Από μία αγελάδα με μοσχάρι όμοιο με αυτήν, το γάλα που υπάρχει στη μία θηλή με αυτό συντηρείται ο βασιλιάς, το γάλα που υπάρχει στη δεύτερη θηλή με αυτό συντηρείται η κύρια βασίλισσα, το γάλα που υπάρχει στην τρίτη θηλή με αυτό συντηρείται ο βραχμάνος αρχιερέας, το γάλα που υπάρχει στην τέταρτη θηλή με αυτό κάνει προσφορά στη φωτιά, με το υπόλοιπο συντηρείται το μοσχάκι. Αυτός λέει τα εξής: «Τόσοι ταύροι ας σφαγούν για τη θυσία, τόσα νεαρά βόδια ας σφαγούν για τη θυσία, τόσες νεαρές αγελάδες ας σφαγούν για τη θυσία, τόσες κατσίκες ας σφαγούν για τη θυσία, τόσα πρόβατα ας σφαγούν για τη θυσία, τόσα δέντρα ας κοπούν για στύλους θυσιών, τόσα χόρτα κούσα ας θεριστούν για ιερό στρώμα». Και όσοι είναι δούλοι ή υπηρέτες ή εργάτες του, αυτοί επίσης κάνουν τις προετοιμασίες απειλούμενοι με ρόπαλα, απειλούμενοι με φόβο, με δακρυσμένα πρόσωπα κλαίγοντας. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων.

10. «Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση; Εδώ, μοναχοί, ο Τατχάγκατα εγείρεται στον κόσμο, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά

μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Αυτή τη Διδασκαλία την ακούει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη ή κάποιος που γεννήθηκε σε κάποια άλλη οικογένεια. Αφού ακούσει αυτή τη Διδασκαλία, αποκτά πίστη στον Τατχάγκατα. Προικισμένος με αυτή την απόκτηση πίστης, σκέφτεται έτσι: "Η οικογενειακή ζωή είναι εγκλεισμός, ένα μονοπάτι σκόνης· η αναχώρηση είναι σαν τον ανοιχτό ουρανό. Δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ωχρίνα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;" Και αργότερα, εγκαταλείποντας είτε λίγα είτε πολλά πλούτη, εγκαταλείποντας είτε μικρό είτε μεγάλο κύκλο συγγενών, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ωχρίνα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή.

11. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, έχοντας επιτύχει την εξάσκηση και τον τρόπο ζωής των μοναχών, έχοντας εγκαταλείψει τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων. Έχει αφήσει το ραβδί και το μαχαίρι, είναι ευσυνείδητος, γεμάτος συμπόνια, και διαμένει επιδιώκοντας το καλό όλων των έμβιων όντων. Έχοντας εγκαταλείψει τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου. Παίρνει μόνο ό,τι του δίνεται, περιμένει μόνο ό,τι του δίνεται, και διαμένει με ειλικρίνεια χωρίς σκέψεις κλοπής. Έχοντας εγκαταλείψει τη μη αγνή ζωή, ζει αγνή ζωή, μένοντας μακριά και απέχοντας από τη σεξουαλική πράξη, τη συνήθη πρακτική των χωρικών. Έχοντας εγκαταλείψει το ψέμα, απέχει από το ψέμα. Λέει την αλήθεια, είναι αφοσιωμένος στην αλήθεια, είναι αξιόπιστος, έμπιστος, δεν εξαπατά τον κόσμο. Έχοντας εγκαταλείψει τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη διχαστική ομιλία. Δεν επαναλαμβάνει αλλού αυτά που άκουσε εδώ για να διχάσει εκείνους, ούτε επαναλαμβάνει εδώ αυτά που άκουσε αλλού για να διχάσει αυτούς - έτσι είναι αυτός που ενώνει αυτούς που είναι διχασμένοι, που ενθαρρύνει αυτούς που είναι ενωμένοι, που απολαμβάνει την αρμονία, χαίρεται με την αρμονία, ευχαριστείται με την αρμονία, εκφράζει λόγια που δημιουργούν αρμονία. Έχοντας εγκαταλείψει τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία. Εκφράζει λόγια που είναι απαλά, ευχάριστα στο αυτί, στοργικά, που πηγαίνουν στην καρδιά, ευγενικά, αρεστά και ευχάριστα στους πολλούς. Έχοντας εγκαταλείψει τη φλυαρία, απέχει από τη φλυαρία. Μιλάει την κατάλληλη στιγμή, εκφράζει αυτό που είναι πραγματικό, μιλάει για το όφελος, για τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή. Τα λόγια του είναι πολύτιμα, έγκαιρα, λογικά, μετρημένα και γεμάτα νόημα. Αυτός απέχει από το να βλάπτει σπόρους και φυτά, τρώει μόνο ένα γεύμα την ημέρα, απέχει από το φαγητό τη νύχτα και σε ακατάλληλες ώρες· απέχει από το να παρακολουθεί χορό, τραγούδι, μουσική και θεάματα· απέχει από το να φορά γιρλάντες, να χρησιμοποιεί αρώματα και καλλυντικά και να στολίζεται· απέχει από ψηλά και μεγάλα κρεβάτια· απέχει από το να δέχεται χρυσό και ασήμι· απέχει από το να δέχεται ωμά σιτηρά· απέχει από το να δέχεται ωμό κρέας· απέχει από το να δέχεται γυναίκες και κορίτσια· απέχει από το να δέχεται δούλους και δούλες· απέχει από το να δέχεται κατσίκες και πρόβατα· απέχει από το να δέχεται κοτόπουλα και γουρούνια· απέχει από το να δέχεται ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες· απέχει από το να δέχεται χωράφια και γη· απέχει από αποστολές και μεταφορές μηνυμάτων· απέχει από την αγορά και πώληση·

απέχει από το να εξαπατά με ψεύτικες ζυγαριές, ψεύτικα μέταλλα και ψεύτικα μέτρα· απέχει από τη δωροδοκία, την εξαπάτηση, την απάτη και την ανεντιμότητα· απέχει από τον ακρωτηριασμό, τη δολοφονία, τη φυλάκιση, τη ληστεία, το πλιάτσικο και τη βία.

Αυτός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Όπως ακριβώς ένα φτερωτό πουλί όπου κι αν πετά, πετά μόνο με το φορτίο των φτερών του· ακριβώς έτσι ένας μοναχός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, βιώνει εσωτερικά την ευτυχία που είναι χωρίς σφάλμα.

12. Αυτός, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει την οφθαλμική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα απτό αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει τη νοητική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Αυτός, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, βιώνει εσωτερικά την αμόλυντη ευτυχία.

Αυτός ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν προχωρεί και όταν επιστρέφει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν κοιτάζει μπροστά και όταν κοιτάζει γύρω, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν λυγίζει και όταν τεντώνει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν φορά τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν τρώει, πίνει, μασά και γεύεται, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν αφοδεύει και ουρεί, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν περπατά, στέκεται, κάθεται, κοιμάται, είναι ξύπνιος, μιλά και σιωπά.

13. «Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, προικισμένος με αυτή την ευγενή μνήμη και ενσυνειδητότητα, αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Αυτός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει την πλεονεξία στον κόσμο, διαμένει με νου απαλλαγμένο από πλεονεξία, καθαρίζει τη συνείδηση από την πλεονεξία· έχοντας εγκαταλείψει τον θυμό και τη μοχθηρία, διαμένει με νου χωρίς κακία, γεμάτος συμπόνια για την ευημερία όλων των έμβιων όντων, καθαρίζει τη συνείδηση από τον θυμό και τη μοχθηρία· έχοντας εγκαταλείψει τη νωθρότητα και την υπνηλία, διαμένει απαλλαγμένος από νωθρότητα και υπνηλία, με αντίληψη του φωτός, μνήμων και με

πλήρη επίγνωση, καθαρίζει τη συνείδηση από τη νωθρότητα και την υπνηλία· έχοντας εγκαταλείψει την ανησυχία και την τύψη, διαμένει χωρίς ανησυχία, με εσωτερικά γαλήνιο νου, καθαρίζει τη συνείδηση από την ανησυχία και την τύψη· έχοντας εγκαταλείψει τη σκεπτικιστική αμφιβολία, διαμένει έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, χωρίς αμφιβολία για τις καλές νοητικές καταστάσεις, καθαρίζει τη συνείδηση από τη σκεπτικιστική αμφιβολία.

«Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει· με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει· με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει.

14. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζωών. Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή: μία γέννηση, δύο γεννήσεις, τρεις γεννήσεις, τέσσερις γεννήσεις, πέντε γεννήσεις, δέκα γεννήσεις, είκοσι γεννήσεις, τριάντα γεννήσεις, σαράντα γεννήσεις, πενήντα γεννήσεις, εκατό γεννήσεις, χίλιες γεννήσεις, εκατό χιλιάδες γεννήσεις, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους διαστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής και διαστολής του σύμπαντος - 'εκεί ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής, και πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εκεί· εκεί επίσης ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής, και πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εδώ'. Έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους.

15. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους - «Αυτά τα αξιοσέβαστα όντα, βεβαίως, διακατέχονται από κακή σωματική συμπεριφορά, διακατέχονται από κακή

λεκτική συμπεριφορά, διακατέχονται από κακή νοητική συμπεριφορά, συκοφαντούν τους ευγενείς, έχουν λανθασμένες απόψεις, αναλαμβάνουν πράξεις βασισμένες σε λανθασμένες απόψεις· αυτοί, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο, έχουν γεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση· ενώ αυτά τα αξιολάτρευτα όντα διακατέχονται από καλή σωματική συμπεριφορά, διακατέχονται από καλή λεκτική συμπεριφορά, διακατέχονται από καλή νοητική συμπεριφορά, δεν συκοφαντούν τους ευγενείς, έχουν ορθές απόψεις, αναλαμβάνουν πράξεις βασισμένες σε ορθές απόψεις· αυτοί, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο, έχουν γεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο». Έτσι με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους.

16. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Αυτός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς αυτός γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση.»

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Κανταράκα, πρώτη.

2. Η ομιλία στον άνθρωπο από την πόλη Άττακα

17. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο σεβάσμιος Άναντα διέμενε στη Βεσάλι, στο χωριό Μπελούβα. Εκείνη την περίοδο ο οικοδεσπότης Ντάσάμα από την Αττακανάγκαρα είχε φτάσει στην Παταλίπουττα για κάποια υπόθεση. Τότε ο οικοδεσπότης Ντάσάμα από την Αττακανάγκαρα πήγε στο μοναστήρι Κουκκούτα, εκεί όπου ήταν κάποιος

μοναχός· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό σε εκείνον τον μοναχό και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο οικοδεσπότης Ντάσασμα από την Αττχакανάγκαρα είπε σε εκείνον τον μοναχό: «Πού, σεβάσμιε κύριε, διαμένει τώρα ο σεβάσμιος Άναντα; Επιθυμούμε να δούμε αυτόν τον σεβάσμιο Άναντα». «Αυτός, οικοδεσπότη, ο σεβάσμιος Άναντα διαμένει στη Βεσάλι, στο χωριό Μπελούβα». Τότε ο οικοδεσπότης Ντάσασμα από την Αττχакανάγκαρα, αφού τελείωσε εκείνη την υπόθεση στην Παταλίπουττα, πήγε προς τη Βεσάλι, προς το χωριό Μπελούβα, εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Άναντα και κάθισε στο πλάι.

18. Καθισμένος στο πλάι, ο οικοδεσπότης Ντάσασμα από την Αττχакανάγκαρα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Υπάρχει άραγε, σεβάσμιε Άναντα, ένα φαινόμενο που διδάχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, όπου σε έναν μοναχό που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος, η μη απελευθερωμένη συνείδηση απελευθερώνεται, και οι μη εξαλειμμένες νοητικές διαφθορές οδηγούνται σε πλήρη εξάλειψη, και η μη επιτευχθείσα ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις επιτυγχάνεται;»

«Υπάρχει πράγματι, οικοδεσπότη, ένα φαινόμενο που διδάχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, όπου σε έναν μοναχό που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος, η μη απελευθερωμένη συνείδηση απελευθερώνεται, και οι μη εξαλειμμένες νοητικές διαφθορές οδηγούνται σε πλήρη εξάλειψη, και η μη επιτευχθείσα ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις επιτυγχάνεται».

«Ποιο όμως, σεβάσμιε Άναντα, είναι αυτό το ένα φαινόμενο που διδάχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, όπου σε έναν μοναχό που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος, η μη απελευθερωμένη συνείδηση απελευθερώνεται, και οι μη εξαλειμμένες νοητικές διαφθορές οδηγούνται σε πλήρη εξάλειψη, και η μη επιτευχθείσα ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις επιτυγχάνεται;»

19. «Εδώ, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η πρώτη διαλογιστική έκσταση είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση. Ό,τι όμως είναι συνθηκοκρατημένο, διαμορφωμένο από τη βούληση, αυτό είναι παροδικό, έχει τη φύση της παύσης' - κατανοεί. Αυτός, αδιάλειπτος σε αυτό, επιτυγχάνει την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών. Αν δεν επιτύχει την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, με αυτό ακριβώς το πάθος για τη Διδασκαλία, με αυτή την απόλαυση της Διδασκαλίας, με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, γίνεται αυθόρμητα γεννημένος, εκεί επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Αυτό επίσης, οικοδεσπότη, είναι ένα φαινόμενο που διδάχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, όπου σε έναν μοναχό που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος, η μη απελευθερωμένη συνείδηση απελευθερώνεται, και οι μη εξαλειμμένες νοητικές διαφθορές οδηγούνται σε πλήρη εξάλειψη, και η μη επιτευχθείσα ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις επιτυγχάνεται.

20. «Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, εσωτερική ηρεμία... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στη δεύτερη διαλογιστική έκσταση. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η δεύτερη διαλογιστική έκσταση είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση... επιτυγχάνει την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις.

«Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στην τρίτη διαλογιστική έκσταση. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η τρίτη διαλογιστική έκσταση είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση... κ.λπ... επιτυγχάνει την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις.

«Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της της ευχαρίστησης... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η τέταρτη διαλογιστική έκσταση είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση... επιτυγχάνει την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις.

«Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη. Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η απελευθέρωση του νου μέσω της φιλικότητας είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση. Ό,τι όμως είναι συνθηκοκρατημένο, διαμορφωμένο από τη βούληση, αυτό είναι παροδικό, έχει τη φύση της παύσης' - κατανοεί. Αυτός, αδιάλειπτος σε αυτό... κ.λπ... επιτυγχάνει την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις.

«Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη. Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η απελευθέρωση του νου μέσω αταραξίας είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση. Ό,τι όμως είναι συνθηκοκρατημένο, διαμορφωμένο από τη βούληση, αυτό είναι παροδικό, έχει τη φύση της παύσης' - κατανοεί. Αυτός, αδιάλειπτος σε αυτό... επιτυγχάνει την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις.

«Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος 'άπειρος είναι ο χώρος', έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένει. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η διαλογιστική επίτευξη του επιπέδου του άπειρου χώρου είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση. Ό,τι όμως είναι συνθηκοκρατημένο, διαμορφωμένο από τη βούληση, αυτό είναι παροδικό, έχει τη φύση της παύσης' - κατανοεί. Αυτός, αδιάλειπτος σε αυτό... κ.λπ... επιτυγχάνει την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις.

«Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος 'άπειρη είναι η συνείδηση', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένει. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η διαλογιστική επίτευξη του επιπέδου της άπειρης συνείδησης είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση. Ό,τι όμως είναι συνθηκοκρατημένο, διαμορφωμένο από τη βούληση, αυτό είναι παροδικό, έχει τη φύση της παύσης' - κατανοεί. Αυτός, αδιάλειπτος σε αυτό... κ.λπ... επιτυγχάνει την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις.

«Επιπλέον, οικοδεσπότη, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος 'δεν υπάρχει τίποτε', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένει. Αυτός σκέφτεται έτσι - 'αυτή επίσης η διαλογιστική επίτευξη του επιπέδου της μηδαμινότητας είναι συνθηκοκρατημένη, διαμορφωμένη από τη βούληση. Ό,τι όμως είναι συνθηκοκρατημένο, διαμορφωμένο από τη βούληση, αυτό είναι παροδικό, έχει τη φύση της παύσης' - κατανοεί. Αυτός, αδιάλειπτος σε αυτό, επιτυγχάνει την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών. Αν δεν επιτύχει την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, με αυτό ακριβώς το πάθος για τη Διδασκαλία, με αυτή την απόλαυση της Διδασκαλίας, με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, γίνεται αυθόρμητα γεννημένος, εκεί επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Αυτό επίσης, οικοδεσπότη, είναι ένα φαινόμενο που διδάχθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, όπου σε έναν μοναχό που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος, η μη απελευθερωμένη συνείδηση απελευθερώνεται, και οι μη εξαλειμμένες νοητικές διαφθορές οδηγούνται σε πλήρη εξάλειψη, και η μη επιτευχθείσα ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις επιτυγχάνεται».

21. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο οικοδεσπότης Ντάσάμα από την Ατθακανάγκαρα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Όπως, σεβάσμιε Άναντα, ένας άνθρωπος αναζητώντας μία μόνο είσοδο θησαυρού θα ανακάλυπτε μονομιάς έντεκα εισόδους θησαυρών· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο εγώ, σεβάσμιε κύριε, αναζητώντας μία θύρα της αθανασίας έλαβα μονομιάς έντεκα θύρες της αθανασίας για διαλογιστική ανάπτυξη. Όπως, σεβάσμιε κύριε, ένας άνθρωπος έχει σπίτι με έντεκα θύρες, και όταν εκείνο το σπίτι φλέγεται, θα μπορούσε να σώσει τον εαυτό του ακόμη και από μία μόνο θύρα· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο εγώ, σεβάσμιε κύριε, από αυτές τις έντεκα θύρες της αθανασίας θα μπορέσω να σώσω τον εαυτό μου ακόμη και από μία μόνο θύρα της αθανασίας. Αφού, σεβάσμιε κύριε, αυτοί οι αλλόδοξοι θα αναζητήσουν αμοιβή για τον δάσκαλό τους, πώς εγώ να μην αποδώσω τιμή στον σεβάσμιο Άναντα;» Τότε ο οικοδεσπότης Ντάσάμα από την Ατθακανάγκαρα, αφού συγκέντρωσε την Κοινότητα μοναχών της Παταλιπούττα και της Βεσάλι, ιδιοχείρως ικανοποίησε και περιποιήθηκε με εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή, και κάλυψε κάθε μοναχό ξεχωριστά με ένα ζευγάρι υφασμάτων, και κάλυψε τον σεβάσμιο Άναντα με τρεις χιτώνες, και έκτισε για τον σεβάσμιο Άναντα μοναστήρι αξίας πεντακοσίων.

Τέλος της ομιλίας Ατθακανάγκαρα, δεύτερη.

3. Η ομιλία για τον ασκούμενο

22. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Σάκκα, στην Καπιλαβάττχου, στο μοναστήρι του Νιγκρόντα. Εκείνη την περίοδο οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου είχαν μια νέα αίθουσα συνελεύσεων, πρόσφατα κτισμένη, που δεν είχε κατοικηθεί από κανέναν ασκητή ή βραχμάνο ή οποιοδήποτε ανθρώπινο ον. Τότε οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου πήγαν στον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου είπαν στον Ευλογημένο: «Εδώ, σεβάσμιε κύριε, οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου έχουν μια νέα αίθουσα συνελεύσεων, πρόσφατα κτισμένη, που δεν έχει κατοικηθεί από κανέναν ασκητή ή βραχμάνο ή οποιοδήποτε ανθρώπινο ον. Ας τη χρησιμοποιήσει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος πρώτος. Αφού χρησιμοποιηθεί πρώτα από τον Ευλογημένο, μετά θα τη χρησιμοποιήσουν οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου. Αυτό θα είναι για την ευημερία και την ευτυχία των Σάκκα της Καπιλαβάττχου για πολύ καιρό». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου, σηκώθηκαν από τη θέση τους, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθαν κρατώντας τον στα δεξιά τους και πήγαν εκεί όπου ήταν η νέα αίθουσα συνελεύσεων· αφού πλησίασαν, έστρωσαν την αίθουσα συνελεύσεων πλήρως στρωμένη, ετοίμασαν τα καθίσματα, τοποθέτησαν τη στάμνα με νερό, άναψαν τη λάμπα με λάδι και πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και στάθηκαν στο πλάι. Στεκόμενοι στο πλάι, οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου είπαν στον Ευλογημένο: «Η αίθουσα συνελεύσεων, σεβάσμιε κύριε, είναι πλήρως στρωμένη, τα καθίσματα είναι ετοιμασμένα, η στάμνα με νερό έχει τοποθετηθεί, η λάμπα με λάδι έχει ανάψει. Όποτε τώρα, Σεβάσμιε Κύριε, ο Ευλογημένος θεωρεί ότι είναι η κατάλληλη ώρα». Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μαζί με την Κοινότητα των μοναχών πήγε στην αίθουσα συνελεύσεων· αφού πλησίασε, έπλυνε τα πόδια του, μπήκε στην αίθουσα συνελεύσεων και κάθισε ακουμπώντας στον μεσαίο στύλο, με το πρόσωπο στραμμένο προς την ανατολή. Και η Κοινότητα των μοναχών, αφού έπλυναν τα πόδια τους, μπήκαν στην αίθουσα συνελεύσεων και κάθισαν ακουμπώντας στον δυτικό τοίχο, με το πρόσωπο στραμμένο προς την ανατολή, έχοντας τον Ευλογημένο μπροστά τους. Και οι Σάκκα της Καπιλαβάττχου, αφού έπλυναν τα πόδια τους, μπήκαν στην αίθουσα συνελεύσεων και κάθισαν ακουμπώντας στον ανατολικό τοίχο, με το πρόσωπο στραμμένο προς τη δύση, έχοντας τον Ευλογημένο μπροστά τους. Τότε ο Ευλογημένος, αφού δίδαξε, παρακίνησε, ενθάρρυνε και ευχαρίστησε τους Σάκκα της Καπιλαβάττχου με μια ομιλία για τη Διδασκαλία για μεγάλο μέρος της νύχτας, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Άναντα: «Ας σου έρθει, Άναντα, η πρακτική του μαθητευόμενου για τους Σάκκα της Καπιλαβάττχου. Η πλάτη μου πονάει· θα την τεντώσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο σεβάσμιος Άναντα στον Ευλογημένο. Τότε ο Ευλογημένος, αφού έστρωσε τον διπλό χιτώνα διπλωμένο στα τέσσερα, ξάπλωσε στη δεξιά πλευρά σε στάση λιονταριού, με το ένα πόδι πάνω στο άλλο, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, έχοντας στρέψει τον νου στην αντίληψη του σηκώματος.

23. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα απευθύνθηκε στον Μαχανάμα τον Σάκκα: «Εδώ, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι τέλειος στην ηθική, έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες, γνωρίζει το μέτρο στην τροφή, είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση, είναι προικισμένος με επτά καλές ιδιότητες, αποκτά κατά βούληση, αποκτά χωρίς δυσκολία, αποκτά χωρίς κόπο τις τέσσερις διαλογιστικές εκστάσεις σχετικές με τον ανώτερο νου, που αποτελούν ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή.

24. «Και πώς, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι τέλειος στην ηθική; Εδώ, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι ηθικός, διαμένει συγκρατημένος με την αυτοσυγκράτηση του Πάττιμοκχα, τέλειος στην καλή συμπεριφορά και στον νόμιμο τόπο που συχνάζει, βλέποντας κίνδυνο στα ελάχιστα σφάλματα, αφού αναλάβει τους κανόνες εξάσκησης εξασκείται σε αυτούς. Έτσι, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι τέλειος στην ηθική.

«Και πώς, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες; Εδώ, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει την οφθαλμική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα από αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει τη νοητική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Έτσι, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες.

«Και πώς, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής γνωρίζει το μέτρο στην τροφή; Εδώ, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής με συνετό αναστοχασμό τρώει τροφή - 'ούτε για διασκέδαση, ούτε για ματαιότητα, ούτε για στολισμό, ούτε για ομορφιά· μόνο για τη διάρκεια και τη συντήρηση αυτού του σώματος, για την αποχή από τη βία, για την υποστήριξη της άγιας ζωής. Με τη σκέψη: «Έτσι θα εξαλείψω το παλιό αίσθημα και δεν θα δημιουργήσω νέο αίσθημα, και θα υπάρχει συντήρηση για μένα και αναμαρτησία και άνετη διαμονή»'. Έτσι, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής γνωρίζει το μέτρο στην τροφή.

«Και πώς, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση; Εδώ, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής κατά τη διάρκεια της ημέρας με περπάτημα και κάθισμα καθαρίζει τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις, την πρώτη περίοδο της νύχτας με περπάτημα και κάθισμα καθαρίζει τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις, τη μεσαία περίοδο της νύχτας ξαπλώνει στη δεξιά πλευρά σε στάση λιονταριού, με το ένα πόδι πάνω στο άλλο, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, έχοντας στρέψει τον νου στην αντίληψη του σηκώματος, την τελευταία περίοδο της νύχτας, αφού σηκωθεί, με περπάτημα και κάθισμα καθαρίζει τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις. Έτσι, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση.

25. «Και πώς, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι προικισμένος με επτά καλές ιδιότητες; Εδώ, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής έχει πίστη, πιστεύει στη φώτιση του Τατχάγκατα - 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο

Ευλογημένος'. Έχει ντροπή, ντρέπεται για την κακή σωματική συμπεριφορά, την κακή λεκτική συμπεριφορά, την κακή νοητική συμπεριφορά, ντρέπεται για την επίτευξη κακών φαύλων νοητικών καταστάσεων. Έχει ηθικό φόβο, φοβάται την κακή σωματική συμπεριφορά, την κακή λεκτική συμπεριφορά, την κακή νοητική συμπεριφορά, φοβάται την επίτευξη κακών φαύλων νοητικών καταστάσεων. Είναι πολυμαθής, αυτός που θυμάται καλά αυτά που έχει μάθει, αυτός που έχει μεγάλη συσσώρευση μάθησης. Εκείνες οι διδασκαλίες που είναι καλές στην αρχή, καλές στη μέση, καλές στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, που ισχυρίζονται την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή, τέτοιες διδασκαλίες έχει ακούσει πολλές, τις διατηρεί, τις έχει εξασκήσει λεκτικά, τις έχει εξετάσει με τον νου, τις έχει διεισδύσει καλά με την άποψη. Διαμένει καταβάλλοντας έντονη ενεργητικότητα για την εγκατάλειψη των φαύλων νοητικών καταστάσεων και για την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων, με δύναμη, με σταθερή προσπάθεια, χωρίς να εγκαταλείπει το καθήκον στις καλές νοητικές καταστάσεις. Είναι μνήμων, προικισμένος με ύψιστη μνήμη και σωφροσύνη, ενθυμούμενος και αναθυμούμενος ότι έγινε πριν από πολύ καιρό και ότι ειπώθηκε πριν από πολύ καιρό. Είναι σοφός, προικισμένος με σοφία που οδηγεί στην έγερση και την πάροδο, ευγενή, διεισδυτική, που οδηγεί στην πλήρη εξάλειψη της δυστυχίας. Έτσι, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι προικισμένος με επτά καλές ιδιότητες.

26. «Και πώς, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής αποκτά κατά βούληση, αποκτά χωρίς δυσκολία, αποκτά χωρίς κόπο τις τέσσερις διαλογιστικές εκστάσεις σχετικές με τον ανώτερο νου, που αποτελούν ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή; Εδώ, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, εσωτερική ηρεμία... κ.λπ... έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκταση, διαμένει με την απαλλαγή από την αγαλλίαση... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκταση, διαμένει με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκταση. Έτσι, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής αποκτά κατά βούληση, αποκτά χωρίς δυσκολία, αποκτά χωρίς κόπο τις τέσσερις διαλογιστικές εκστάσεις σχετικές με τον ανώτερο νου, που αποτελούν ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή.

27. «Όταν, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι έτσι τέλειος στην ηθική, έχει έτσι φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες, γνωρίζει έτσι το μέτρο στην τροφή, είναι έτσι αφοσιωμένος στην εγρήγορση, είναι έτσι προικισμένος με επτά καλές ιδιότητες, αποκτά έτσι κατά βούληση, αποκτά χωρίς δυσκολία, αποκτά χωρίς κόπο τις τέσσερις διαλογιστικές εκστάσεις σχετικές με τον ανώτερο νου, που αποτελούν ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή, αυτός ονομάζεται, Μαχανάμα, ευγενής μαθητής μαθητευόμενος στην πρακτική, που έχει επιτύχει τη μη σαπίλα, ικανός για αποστασιοποίηση, ικανός για ανώτατη φώτιση, ικανός για το επίτευγμα της ανυπέρβλητης ελευθερίας από τις δεσμεύσεις. Όπως, Μαχανάμα, τα αυγά μιας κότας είναι οκτώ ή δέκα ή δώδεκα· αυτά θα ήταν σωστά επωασμένα από την κότα, σωστά θερμασμένα, σωστά αναπτυγμένα· αν και σε εκείνη την κότα δεν θα εγειρόταν έτσι επιθυμία - «Αχ, μακάρι αυτά τα κοτοπουλάκια, σπάζοντας το κέλυφος του αυγού με

την άκρη του νυχιού του ποδιού ή με το ράμφος του στόματος, να βγουν με ασφάλεια!», ωστόσο εκείνα τα κοτοπουλάκια θα ήταν ικανά να σπάσουν το κέλυφος του αυγού με την άκρη του νυχιού του ποδιού ή με το ράμφος του στόματος και να βγουν με ασφάλεια. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μαχανάμα, όταν ένας ευγενής μαθητής είναι έτσι τέλειος στην ηθική, έχει έτσι φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες, γνωρίζει έτσι το μέτρο στην τροφή, είναι έτσι αφοσιωμένος στην εγρήγορση, είναι έτσι προικισμένος με επτά καλές ιδιότητες, αποκτά έτσι κατά βούληση, αποκτά χωρίς δυσκολία, αποκτά χωρίς κόπο τις τέσσερις διαλογιστικές εκστάσεις σχετικές με τον ανώτερο νου, που αποτελούν ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή, αυτός ονομάζεται, Μαχανάμα, ευγενής μαθητής μαθητευόμενος στην πρακτική, που έχει επιτύχει τη μη σαπίλα, ικανός για αποστασιοποίηση, ικανός για ανώτατη φώτιση, ικανός για το επίτευγμα της ανυπέρβλητης ελευθερίας από τις δεσμεύσεις.

28. «Αυτός λοιπόν, Μαχανάμα, ο ευγενής μαθητής, βασιζόμενος σε αυτήν ακριβώς την ανυπέρβλητη εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους· αυτή είναι η πρώτη του διάρρηξη, όπως ακριβώς του νεοσσού της κότας από το κέλυφος του αυγού.

«Αυτός λοιπόν, Μαχανάμα, ο ευγενής μαθητής, βασιζόμενος σε αυτήν την ανυπέρβλητη εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς... κ.λπ... κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους· αυτή είναι η δεύτερή του διάρρηξη, όπως ακριβώς του νεοσσού της κότας από το κέλυφος του αυγού.

«Αυτός λοιπόν, Μαχανάμα, ο ευγενής μαθητής, βασιζόμενος σε αυτήν ακριβώς την ανυπέρβλητη εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας χωρίς νοητικές διαφθορές στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, διαμένει· αυτή είναι η τρίτη του διάρρηξη, όπως ακριβώς του νεοσσού της κότας από το κέλυφος του αυγού.

29. «Επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι τέλειος στην ηθική, αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του· επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες, αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του· επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής γνωρίζει το μέτρο στην τροφή, αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του· επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση, αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του· επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής είναι προικισμένος με επτά καλές ιδιότητες, αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του· επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής αποκτά κατά βούληση, αποκτά χωρίς δυσκολία, αποκτά χωρίς κόπο τις τέσσερις διαλογιστικές εκστάσεις σχετικές με τον ανώτερο νου, που αποτελούν ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή, αυτό είναι μέρος της συμπεριφοράς του.

«Και επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους, αυτό είναι μέρος της αληθινής γνώσης του· επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς... κ.λπ... κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους, αυτό είναι μέρος της αληθινής γνώσης του. Επειδή, Μαχανάμα, ένας ευγενής μαθητής με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας χωρίς νοητικές διαφθορές στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, διαμένει, αυτό είναι μέρος της αληθινής γνώσης του.

«Αυτός ονομάζεται, Μαχανάμα, ευγενής μαθητής 'τέλειος στην αληθινή γνώση', 'τέλειος στη συμπεριφορά', 'τέλειος στην αληθινή γνώση και στη συμπεριφορά'.

30. «Αυτή η στροφή, Μαχανάμα, ειπώθηκε από τον Βράχμα Σανανκουμάρα -

‘Ο πολεμιστής είναι ο άριστος μεταξύ των ανθρώπων, όσοι υπερηφανεύονται για το σόι τους·
ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στη συμπεριφορά, αυτός είναι ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων'.

«Αυτή η στροφή, Μαχανάμα, που ειπώθηκε από τον Βράχμα Σανανκουμάρα, είναι καλά τραγουδημένη και όχι κακά τραγουδημένη, καλά ειπωμένη και όχι κακά ειπωμένη, ωφέλιμη και όχι ανώφελη, εγκεκριμένη από τον Ευλογημένο».

Τότε ο Ευλογημένος, αφού σηκώθηκε, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Άναντα: «Καλώς, καλώς, Άναντα, καλώς πράγματι εσύ, Άναντα, εξέθεσες στους Σάκυα της Καπιλαβάττχου την πρακτική του μαθητευόμενου».

Αυτό είπε ο σεβάσμιος Άναντα. Ο Διδάσκαλος συμφώνησε. Οι Σάκυα της Καπιλαβάττχου, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του σεβασμίου Άναντα.

Τέλος της ομιλίας Σέκχα, τρίτη.

4. Η ομιλία στον Ποτάλιγια

31. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Ανγκουτταράπα· Άπανα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Ανγκουτταράπα. Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στην Άπανα για προσφερόμενη τροφή. Αφού περπάτησε στην Άπανα για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κατευθύνθηκε προς κάποιο δασώδες άλσος για ημερήσια διαμονή. Αφού μπήκε σε εκείνο το δασώδες άλσος, κάθισε για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου. Και ο οικοδεσπότης Ποτάλιγια, με τέλειο εσωτερικό χιτώνα και επανωφόρι, με ομπρέλα και σανδάλια, περπατώντας εδώ κι εκεί για περίπατο, κατευθύνθηκε προς εκείνο το δασώδες άλσος· αφού πλησίασε και μπήκε σε εκείνο το δασώδες άλσος, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, στάθηκε στο πλάι. Στον οικοδεσπότη Ποτάλιγια που στεκόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Υπάρχουν,

οικοδεσπότη, καθίσματα· αν επιθυμείς, κάθισε». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο οικοδεσπότης Ποτάλιγια, σκεπτόμενος «ο ασκητής Γκόταμα μου συμπεριφέρεται με την προσφώνηση οικοδεσπότη», θυμωμένος και δυσανεσθημένος, έμεινε σιωπηλός. Για δεύτερη φορά ο Ευλογημένος... κ.λπ... Για τρίτη φορά ο Ευλογημένος είπε στον οικοδεσπότη Ποτάλιγια: «Υπάρχουν, οικοδεσπότη, καθίσματα· αν επιθυμείς, κάθισε». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο οικοδεσπότης Ποτάλιγια, σκεπτόμενος «ο ασκητής Γκόταμα μου συμπεριφέρεται με την προσφώνηση οικοδεσπότη», θυμωμένος και δυσανεσθημένος, είπε στον Ευλογημένο: «Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, δεν είναι πρέπον, αυτό δεν είναι αρμόζον, ότι εσύ μου συμπεριφέρεσαι με την προσφώνηση οικοδεσπότη». «Διότι αυτοί είναι οι τρόποι σου, οικοδεσπότη, αυτά τα χαρακτηριστικά, αυτά τα σημάδια, όπως ακριβώς ενός οικοδεσπότη». «Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, όλες οι δραστηριότητές μου έχουν απορριφθεί, όλες οι συναλλαγές μου έχουν εκριζωθεί». «Πώς όμως, οικοδεσπότη, όλες οι δραστηριότητές σου έχουν απορριφθεί, όλες οι συναλλαγές σου έχουν εκριζωθεί;» «Εδώ, αγαπητέ Γκόταμα, ό,τι είχα από χρήματα ή δημητριακά ή ασήμι ή χρυσό, όλα αυτά τα παρέδωσα στους γιους μου ως κληρονομιά· σε αυτά εγώ χωρίς να συμβουλευώ, χωρίς να επικρίνω, διαμένω έχοντας ως ύψιστο μόνο την τροφή και το ένδυμα. Έτσι, αγαπητέ Γκόταμα, όλες οι δραστηριότητές μου έχουν απορριφθεί, όλες οι συναλλαγές μου έχουν εκριζωθεί». «Διαφορετικά εσύ, οικοδεσπότη, μιλάς για εκρίζωση των συναλλαγών, και διαφορετικά στη διαγωγή των ευγενών υπάρχει εκρίζωση των συναλλαγών». «Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, στη διαγωγή των ευγενών υπάρχει εκρίζωση των συναλλαγών; Καλώς, σεβάσμιε κύριε, ας μου διδάξει ο Ευλογημένος τη Διδασκαλία έτσι ώστε στη διαγωγή των ευγενών να υπάρχει εκρίζωση των συναλλαγών». «Τότε λοιπόν, οικοδεσπότη, άκουσε, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο οικοδεσπότης Ποτάλιγια στον Ευλογημένο.

32. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Αυτά, οικοδεσπότη, είναι τα οκτώ φαινόμενα που οδηγούν στην εκρίζωση των συναλλαγών στη διαγωγή των ευγενών. Ποιες οκτώ; Σε εξάρτηση από τη μη αφαίρεση ζωής, η αφαίρεση ζωής πρέπει να εγκαταλειφθεί· σε εξάρτηση από τη λήψη του δοσμένου, η λήψη του μη δοσμένου πρέπει να εγκαταλειφθεί· σε εξάρτηση από την αληθινή ομιλία, η ψευδολογία πρέπει να εγκαταλειφθεί· σε εξάρτηση από τη μη διχαστική ομιλία, η διχαστική ομιλία πρέπει να εγκαταλειφθεί· σε εξάρτηση από τη μη άπληστη επιθυμία, η άπληστη επιθυμία πρέπει να εγκαταλειφθεί· σε εξάρτηση από τη μη επικριτική δυσανεσθεια, η επικριτική δυσανεσθεια πρέπει να εγκαταλειφθεί· σε εξάρτηση από τη μη οργή και άγχος, η οργή και το άγχος πρέπει να εγκαταλειφθούν· σε εξάρτηση από τη μη υπεροψία, η υπεροψία πρέπει να εγκαταλειφθεί. Αυτά, οικοδεσπότη, είναι τα οκτώ φαινόμενα που ειπώθηκαν συνοπτικά, χωρίς να αναλυθούν εκτενώς, που οδηγούν στην εκρίζωση των συναλλαγών στη διαγωγή των ευγενών». «Αυτά τα οκτώ φαινόμενα, σεβάσμιε κύριε, που ειπώθηκαν συνοπτικά από τον Ευλογημένο, χωρίς να αναλυθούν εκτενώς, που οδηγούν στην εκρίζωση των συναλλαγών στη διαγωγή των ευγενών, καλώς, σεβάσμιε κύριε, ας αναλύσει ο Ευλογημένος αυτά τα οκτώ φαινόμενα εκτενώς από συμπόνια». «Τότε λοιπόν, οικοδεσπότη, άκουσε, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο οικοδεσπότης Ποτάλιγια στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

33. «Σε εξάρτηση από τη μη αφαίρεση ζωής, η αφαίρεση ζωής πρέπει να εγκαταλειφθεί», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ,

οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα σκότωνα έμβια όντα, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ σκότωνα έμβια όντα, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας του φόνου έμβιων όντων, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν, θα με επέκριναν εξαιτίας του φόνου έμβιων όντων, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας του φόνου έμβιων όντων. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή ο φόνος έμβιων όντων. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας του φόνου έμβιων όντων, σε αυτόν που απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από τη μη αφαίρεση ζωής, η αφαίρεση ζωής πρέπει να εγκαταλειφθεί» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

34. «Σε εξάρτηση από τη λήψη του δοσμένου, η λήψη του μη δοσμένου πρέπει να εγκαταλειφθεί», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα έπαιρνα το μη δοσμένο, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ έπαιρνα το μη δοσμένο, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας της λήψης του μη δοσμένου, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν, θα με επέκριναν εξαιτίας της λήψης του μη δοσμένου, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας της λήψης του μη δοσμένου. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή η λήψη του μη δοσμένου. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας της λήψης του μη δοσμένου, σε αυτόν που απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από τη λήψη του δοσμένου, η λήψη του μη δοσμένου πρέπει να εγκαταλειφθεί» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

35. «Σε εξάρτηση από την αληθινή ομιλία, η ψευδολογία πρέπει να εγκαταλειφθεί», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα έλεγα ψέματα, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ έλεγα ψέματα, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας της ψευδολογίας, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν, θα με επέκριναν εξαιτίας της ψευδολογίας, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας της ψευδολογίας. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή η ψευδολογία. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας της ψευδολογίας, σε αυτόν που απέχει από την ψευδολογία, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από την αληθινή ομιλία, η ψευδολογία πρέπει να εγκαταλειφθεί» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

36. «Σε εξάρτηση από τη μη διχαστική ομιλία, η διχαστική ομιλία πρέπει να εγκαταλειφθεί», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα μιλούσα διχαστικά, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ μιλούσα διχαστικά, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας της διχαστικής ομιλίας, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν,

θα με επέκριναν εξαιτίας της διχαστικής ομιλίας, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας της διχαστικής ομιλίας. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή η διχαστική ομιλία. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας της διχαστικής ομιλίας, σε αυτόν που απέχει από τη διχαστική ομιλία, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από τη μη διχαστική ομιλία, η διχαστική ομιλία πρέπει να εγκαταλειφθεί» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

37. «Σε εξάρτηση από τη μη άπληστη επιθυμία, η άπληστη επιθυμία πρέπει να εγκαταλειφθεί», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα είχα άπληστη επιθυμία, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ είχα άπληστη επιθυμία, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας της άπληστης επιθυμίας, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν, θα με επέκριναν εξαιτίας της άπληστης επιθυμίας, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας της άπληστης επιθυμίας. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή η άπληστη επιθυμία. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας της άπληστης επιθυμίας, σε αυτόν που απέχει από την άπληστη επιθυμία, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από τη μη άπληστη επιθυμία, η άπληστη επιθυμία πρέπει να εγκαταλειφθεί» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

38. «Σε εξάρτηση από τη μη επικριτική δυσαρέσκεια, η επικριτική δυσαρέσκεια πρέπει να εγκαταλειφθεί», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα είχα επικριτική δυσαρέσκεια, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ είχα επικριτική δυσαρέσκεια, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας της επικριτικής δυσαρέσκειας, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν, θα με επέκριναν εξαιτίας της επικριτικής δυσαρέσκειας, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας της επικριτικής δυσαρέσκειας. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή η επικριτική δυσαρέσκεια. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας της επικριτικής δυσαρέσκειας, σε αυτόν που δεν έχει επικριτική δυσαρέσκεια, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από τη μη επικριτική δυσαρέσκεια, η επικριτική δυσαρέσκεια πρέπει να εγκαταλειφθεί» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

39. «Σε εξάρτηση από τη μη οργή και άγχος, η οργή και το άγχος πρέπει να εγκαταλειφθούν», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα είχα οργή και άγχος, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ είχα οργή και άγχος, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας της οργής και του άγχους, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν, θα με επέκριναν εξαιτίας της οργής και του άγχους, με την κατάρρευση

του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας της οργής και του άγχους. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή η οργή και το άγχος. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας της οργής και του άγχους, σε αυτόν που δεν έχει οργή και άγχος, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από τη μη οργή και άγχος, η οργή και το άγχος πρέπει να εγκαταλειφθούν» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

40. «Σε εξάρτηση από τη μη υπεροψία, η υπεροψία πρέπει να εγκαταλειφθεί», έτσι λοιπόν αυτό ειπώθηκε· εξαρτώμενο από τι αυτό ειπώθηκε; Εδώ, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - «Εξαιτίας όποιων νοητικών δεσμών θα ήμουν υπεροπτικός, για την εγκατάλειψη εκείνων των νοητικών δεσμών, για την εκρίζωσή τους, ασκώ. Αν εγώ ήμουν υπεροπτικός, ο ίδιος ο εαυτός μου θα με κατηγορούσε εξαιτίας της υπεροψίας, οι νοήμονες επίσης, αφού εξετάσουν, θα με επέκριναν εξαιτίας της υπεροψίας, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο αναμένεται κακός προορισμός εξαιτίας της υπεροψίας. Αυτός ακριβώς είναι ο νοητικός δεσμός, αυτό είναι το νοητικό εμπόδιο, δηλαδή η υπεροψία. Και οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί που θα εγείρονταν εξαιτίας της υπεροψίας, σε αυτόν που δεν έχει υπεροψία, έτσι εκείνες οι νοητικές διαφθορές, δυσφορίες και πυρετοί δεν υπάρχουν». «Σε εξάρτηση από τη μη υπεροψία, η υπεροψία πρέπει να εγκαταλειφθεί» - έτσι αυτό που ειπώθηκε, εξαρτώμενο από αυτό ειπώθηκε.

41. «Αυτά, οικοδεσπότη, είναι τα οκτώ φαινόμενα που ειπώθηκαν συνοπτικά, που αναλύθηκαν εκτενώς, που οδηγούν στην εκρίζωση των συναλλαγών στη διαγωγή των ευγενών· όμως δεν υπάρχει ακόμα στη διαγωγή των ευγενών πλήρης, με κάθε τρόπο, εκρίζωση των συναλλαγών».

«Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, στη διαγωγή των ευγενών υπάρχει πλήρης, με κάθε τρόπο, εκρίζωση των συναλλαγών; Καλώς, σεβάσμιε κύριε, ας μου διδάξει ο Ευλογημένος τη Διδασκαλία έτσι ώστε στη διαγωγή των ευγενών να υπάρχει πλήρης, με κάθε τρόπο, εκρίζωση των συναλλαγών». «Τότε λοιπόν, οικοδεσπότη, άκουσε, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο οικοδεσπότης Ποτάλιγια στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

Η ομιλία για τους κινδύνους της αισθησιακής ηδονής

42. «Όπως, οικοδεσπότη, ένας σκύλος καταβεβλημένος από την πείνα και την αδυναμία θα στεκόταν στο σφαγείο βοδιών. Ένας επιδέξιος χασάπης ή ο μαθητευόμενος χασάπης θα του πετούσε ένα σκελετό κοκάλων καλά ξυμένο, ξυμένο, χωρίς κρέας, αλειμμένο με αίμα. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο σκύλος γλείφοντας εκείνο το σκελετό κοκάλων καλά ξυμένο, ξυμένο, χωρίς κρέας, αλειμμένο με αίμα, να απομακρύνει την πείνα και την αδυναμία;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Για ποιο λόγο;»

«Επειδή, Σεβάσμιε Κύριε, εκείνο το σκελετό κοκάλων είναι καλά ξυμένο, ξυμένο, χωρίς κρέας, αλειμμένο με αίμα. Και εκείνος ο σκύλος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν σκελετό κοκάλων, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι

περισσότερος'. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποφεύγοντας εκείνη την αταραξία που είναι ποικιλόμορφη, βασισμένη στην ποικιλομορφία, αναπτύσσει εκείνη την αταραξία που είναι ενιαία, βασισμένη στην ενότητα, όπου οι προσκολλήσεις στα κοσμικά αγαθά καταπαύουν πλήρως χωρίς υπόλοιπο.

43. «Όπως, οικοδεσπότη, ένας γύπας ή ένας ερωδιός ή ένα γεράκι αφού άρπαζε ένα κομμάτι κρέας θα πετούσε μακριά. Και γύπες και ερωδιοί και γεράκια ακολουθώντας το ξανά και ξανά θα το ράμφιζαν και θα το έκαναν να το παρατήσει. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, αν εκείνος ο γύπας ή ο ερωδιός ή το γεράκι δεν παρατούσε γρήγορα εκείνο το κομμάτι κρέας, εξαιτίας αυτού θα υφίστατο θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι -'Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν κομμάτι κρέας, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος'. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποφεύγοντας εκείνη την αταραξία που είναι ποικιλόμορφη, βασισμένη στην ποικιλομορφία, αναπτύσσει εκείνη την αταραξία που είναι ενιαία, βασισμένη στην ενότητα, όπου οι προσκολλήσεις στα κοσμικά αγαθά καταπαύουν πλήρως χωρίς υπόλοιπο.

44. «Όπως, οικοδεσπότη, ένας άνθρωπος αφού έπαιρνε μια αναμμένη δάδα από άχυρα θα πήγαινε αντίθετα στον άνεμο. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, αν εκείνος ο άνθρωπος δεν παρατούσε γρήγορα εκείνη την αναμμένη δάδα από άχυρα, εκείνη η αναμμένη δάδα από άχυρα θα έκαιγε το χέρι του ή θα έκαιγε το μπράτσο του ή θα έκαιγε κάποιο άλλο μέλος του σώματος, εξαιτίας αυτού θα υφίστατο θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι -'Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν δάδα από άχυρα, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος'. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία... κ.λπ... αναπτύσσει εκείνη την αταραξία.

45. «Όπως, οικοδεσπότη, ένας λάκκος με κάρβουνα βαθύτερος από το ανάστημα ενός ανθρώπου, γεμάτος κάρβουνα χωρίς φλόγα, χωρίς καπνό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος που επιθυμεί να ζήσει, που επιθυμεί να μην πεθάνει, που επιθυμεί την ευτυχία, που αποστρέφεται τον πόνο. Δύο δυνατοί άνδρες, αφού τον πιάσουν από τα δύο χέρια, θα τον έσερναν προς τον λάκκο με κάρβουνα. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, θα στρέφει άραγε εκείνος ο άνθρωπος το σώμα του με κάθε τρόπο;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Για ποιο λόγο;»

«Διότι είναι γνωστό, σεβάσμιε κύριε, σε εκείνον τον άνθρωπο: 'Αν πέσω σε αυτόν τον λάκκο με κάρβουνα, εξαιτίας αυτού θα υποστώ θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο'».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι -'Οι

ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν λάκκο με κάρβουνα, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος'. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία... κ.λπ... αναπτύσσει εκείνη την αταραξία.

46. «Όπως, οικοδεσπότη, ένας άνθρωπος θα έβλεπε όνειρο με την ομορφιά ενός πάρκου, την ομορφιά ενός δάσους, την ομορφιά ενός τοπίου, την ομορφιά μιας λιμνούλας. Αυτός, αφού ξυπνούσε, δεν θα έβλεπε τίποτα. «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν όνειρο, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος'... κ.λπ... αναπτύσσει εκείνη την αταραξία.

47. «Όπως, οικοδεσπότη, ένας άνθρωπος αφού ζητούσε δανεικά πλούτη - όχημα ή κατάλληλο για άνδρα εξαίρετο πολύτιμο λίθο και σκουλαρίκι. Αυτός με εκείνα τα δανεικά πλούτη μπροστά του και γύρω του θα πήγαινε στο κέντρο της αγοράς. Αυτό ο κόσμος βλέποντάς το θα έλεγε έτσι - 'Πλούσιος βεβαίως, κύριοι, ο άνθρωπος, έτσι λένε οι πλούσιοι απολαμβάνουν τα πλούτη'. Αυτόν οι ιδιοκτήτες όπου κι αν τον έβλεπαν εκεί ακριβώς θα έπαιρναν τα δικά τους. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, θα ήταν αρκετό αυτό για μεταβολή εκείνου του ανθρώπου;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Για ποιο λόγο;»

«Διότι, σεβάσμιε κύριε, οι ιδιοκτήτες παίρνουν τα δικά τους». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν δανεικά πράγματα, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος'... κ.λπ... αναπτύσσει εκείνη την αταραξία.

48. «Όπως, οικοδεσπότη, κοντά σε ένα χωριό ή μια κωμόπολη υπήρχε ένα πυκνό δασώδες άλσος. Εκεί θα υπήρχε ένα δέντρο με ώριμους καρπούς και άφθονους καρπούς, και δεν θα υπήρχαν καθόλου καρποί πεσμένοι στο έδαφος. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος που επιθυμεί καρπούς, που αναζητά καρπούς, που περιφέρεται αναζητώντας καρπούς. Αυτός, αφού εισερχόταν σε εκείνο το δασώδες άλσος, θα έβλεπε εκείνο το δέντρο με ώριμους καρπούς και άφθονους καρπούς. Θα σκεφτόταν - 'Αυτό το δέντρο έχει ώριμους καρπούς και άφθονους καρπούς, και δεν υπάρχουν καθόλου καρποί πεσμένοι στο έδαφος. Εγώ όμως γνωρίζω να σκαρφαλώνω σε δέντρο. Γιατί να μην σκαρφαλώσω σε αυτό το δέντρο και να φάω όσο θέλω και να γεμίσω την ποδιά μου;' Αυτός, αφού σκαρφάλωνε σε εκείνο το δέντρο, θα έτρωγε όσο ήθελε και θα γέμιζε την ποδιά του. Τότε θα ερχόταν ένας δεύτερος άνθρωπος που επιθυμεί καρπούς, που αναζητά καρπούς, που περιφέρεται αναζητώντας καρπούς, κρατώντας ένα κοφτερό τσεκούρι. Αυτός, αφού εισερχόταν σε εκείνο το δασώδες άλσος, θα έβλεπε εκείνο το δέντρο με ώριμους καρπούς και άφθονους καρπούς. Θα σκεφτόταν - 'Αυτό το δέντρο έχει ώριμους καρπούς και άφθονους καρπούς, και δεν υπάρχουν καθόλου καρποί πεσμένοι στο έδαφος. Εγώ όμως δεν γνωρίζω να σκαρφαλώνω σε δέντρο. Γιατί να μην κόψω αυτό το δέντρο από τη ρίζα και να φάω όσο θέλω και να γεμίσω την ποδιά μου;' Αυτός θα έκοβε εκείνο το δέντρο από τη ρίζα. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, εκείνος ο άνθρωπος που πρώτος σκαρφάλωσε στο δέντρο, αν δεν κατέβαινε γρήγορα, εκείνο το δέντρο πέφτοντας θα του έσπαζε το χέρι ή θα του έσπαζε το πόδι ή θα του έσπαζε κάποιο άλλο μέλος του σώματος, εξαιτίας αυτού θα υφίστατο θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι -'Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν καρπούς δέντρου, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος'. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποφεύγοντας εκείνη την αταραξία που είναι ποικιλόμορφη, βασισμένη στην ποικιλομορφία, αναπτύσσει εκείνη την αταραξία που είναι ενιαία, βασισμένη στην ενότητα, όπου οι προσκολλήσεις στα κοσμικά αγαθά καταπαύουν πλήρως χωρίς υπόλοιπο.

49. «Αυτός λοιπόν, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής, βασιζόμενος σε αυτήν ακριβώς την ανυπέρβλητη εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους.

«Αυτός λοιπόν, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής, βασιζόμενος σε αυτήν ακριβώς την ανυπέρβλητη εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς... κ.λπ... κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους.

«Αυτός λοιπόν, οικοδεσπότη, ο ευγενής μαθητής, βασιζόμενος σε αυτήν ακριβώς την ανυπέρβλητη εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας χωρίς νοητικές διαφθορές στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, διαμένει. Σε αυτό το σημείο, οικοδεσπότη, στη διαγωγή των ευγενών υπάρχει πλήρης, με κάθε τρόπο, εκρίζωση των συναλλαγών.

50. «Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, όπως στη διαγωγή των ευγενών υπάρχει πλήρης, με κάθε τρόπο, εκρίζωση των συναλλαγών, βλέπεις άραγε τέτοια εκρίζωση των συναλλαγών στον εαυτό σου;» «Ποιος είμαι εγώ, σεβάσμιε κύριε, και τι είναι η πλήρης, με κάθε τρόπο, εκρίζωση των συναλλαγών στη διαγωγή των ευγενών! Είμαι μακριά, σεβάσμιε κύριε, από την πλήρη, με κάθε τρόπο, εκρίζωση των συναλλαγών στη διαγωγή των ευγενών. Εμείς πράγματι, σεβάσμιε κύριε, προηγουμένως τους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, ενώ ήταν μη-ευγενείς, τους θεωρούσαμε ευγενείς, ενώ ήταν μη-ευγενείς τους ταίζαμε τροφή για ευγενείς, ενώ ήταν μη-ευγενείς τους τοποθετούσαμε σε θέση ευγενών· τους μοναχούς όμως εμείς, σεβάσμιε κύριε, ενώ ήταν ευγενείς, τους θεωρούσαμε μη-ευγενείς, ενώ ήταν ευγενείς τους ταίζαμε τροφή για μη-ευγενείς, ενώ ήταν ευγενείς τους τοποθετούσαμε σε θέση μη-ευγενών· τώρα όμως εμείς, σεβάσμιε κύριε, τους αλλόδοξους περιπλανώμενους ασκητές, ενώ είναι μη-ευγενείς, θα τους γνωρίζουμε ως μη-ευγενείς, ενώ είναι μη-ευγενείς θα τους ταίζουμε τροφή για μη-ευγενείς, ενώ είναι μη-ευγενείς θα τους τοποθετούμε σε θέση μη-ευγενών. Τους μοναχούς όμως εμείς, σεβάσμιε κύριε, ενώ είναι ευγενείς, θα τους γνωρίζουμε ως ευγενείς, ενώ είναι ευγενείς θα τους ταίζουμε τροφή για ευγενείς, ενώ είναι ευγενείς θα τους τοποθετούμε σε θέση ευγενών. Πράγματι ο Ευλογημένος, σεβάσμιε κύριε, γέννησε σε μένα αγάπη για τους ασκητές μεταξύ των ασκητών, πεποίθηση στους ασκητές μεταξύ των ασκητών, σεβασμό για τους ασκητές μεταξύ των ασκητών. Θαυμάσιο, Σεβάσμιε Κύριε, θαυμάσιο, Σεβάσμιε

Κύριε! Όπως, σεβάσμιε κύριε, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι ώστε αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα· έτσι ακριβώς, σεβάσμιε κύριε, η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον Ευλογημένο με πολλούς τρόπους. Εγώ, Σεβάσμιε Κύριε, καταφεύγω στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Ποτάλγια, τέταρτη.

5. Η ομιλία στον Τζίβακα

51. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο Ρατζάγκαχα, στο άλσος μανγκοδέντρων του Τζίβακα Κομαραμπάτσα. Τότε ο Τζίβακα Κομαραμπάτσα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Τζίβακα Κομαραμπάτσα είπε στον Ευλογημένο: «Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε - 'σκοτώνουν έμβια όντα για τον ασκητή Γκόταμα, και ο ασκητής Γκόταμα εν γνώσει του τρώει κρέας ειδικά παρασκευασμένο για αυτόν, εξαρτώμενο από αυτή την πράξη'. Εκείνοι, σεβάσμιε κύριε, που είπαν έτσι - 'σκοτώνουν έμβια όντα για τον ασκητή Γκόταμα, και ο ασκητής Γκόταμα εν γνώσει του τρώει κρέας ειδικά παρασκευασμένο για αυτόν, εξαρτώμενο από αυτή την πράξη', μήπως αυτοί, σεβάσμιε κύριε, λένε αυτό που έχει πει ο Ευλογημένος, και δεν συκοφαντούν τον Ευλογημένο με ψέματα, και εξηγούν σύμφωνα με τη Διδασκαλία, και καμία εύλογη επίκριση δεν οδηγεί σε αξιόμεικτη θέση;»

52. «Εκείνοι, Τζίβακα, που είπαν έτσι - 'σκοτώνουν έμβια όντα για τον ασκητή Γκόταμα, και ο ασκητής Γκόταμα εν γνώσει του τρώει κρέας ειδικά παρασκευασμένο για αυτόν, εξαρτώμενο από αυτή την πράξη', αυτοί δεν λένε αυτό που έχω πει, αλλά με συκοφαντούν με ψέματα και ανυπόστατα πράγματα. Για τρεις λόγους, Τζίβακα, λέω ότι το κρέας δεν πρέπει να τρώγεται. Ιδωμένο, ακουσμένο, υποπτευόμενο - για αυτούς τους τρεις λόγους, Τζίβακα, λέω ότι το κρέας δεν πρέπει να τρώγεται. Για τρεις λόγους, Τζίβακα, λέω ότι το κρέας μπορεί να τρώγεται. Μη ιδωμένο, μη ακουσμένο, μη υποπτευόμενο - για αυτούς τους τρεις λόγους, Τζίβακα, λέω ότι το κρέας μπορεί να τρώγεται.

53. «Εδώ, Τζίβακα, ένας μοναχός διαμένει εξαρτώμενος από κάποιο χωριό ή κωμόπολη. Αυτός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη. Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Αυτόν τον πλησιάζει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη και τον προσκαλεί για το αυριανό γεύμα. Αν επιθυμεί, Τζίβακα, ο μοναχός αποδέχεται. Αυτός, αφού περάσει εκείνη η νύχτα, ντύνεται το πρωί και παίρνοντας το κύπελλο και τους χιτώνες του, πηγαίνει στην κατοικία εκείνου του οικοδεσπότη ή του γιου του οικοδεσπότη· αφού φτάσει, κάθεται στο προετοιμασμένο κάθισμα. Εκείνος ο οικοδεσπότης ή ο γιος του οικοδεσπότη τον σερβίρει με εξαίσια προσφερόμενη τροφή. Σε αυτόν δεν έρχεται η σκέψη: «Καλώς, πράγματι, μακάρι αυτός ο οικοδεσπότης ή ο γιος του οικοδεσπότη

να με σέρβιρε με εξαίσια προσφερόμενη τροφή! Αχ, μακάρι αυτός ο οικοδεσπότης ή ο γιος του οικοδεσπότη να με σέρβιρε και στο μέλλον με τέτοια εξαίσια προσφερόμενη τροφή!» - έτσι επίσης δεν σκέφτεται. Αυτός τρώει εκείνη την προσφερόμενη τροφή χωρίς λαχτάρα, χωρίς πάθος, χωρίς υπερβολή, βλέποντας τον κίνδυνο, με σοφία για τη διαφυγή. Τι νομίζεις, Τζίβακα, άραγε εκείνος ο μοναχός εκείνη τη στιγμή προτίθεται για πάθηση του εαυτού του, ή προτίθεται για πάθηση άλλου, ή προτίθεται για πάθηση και των δύο;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Δεν τρώει λοιπόν, Τζίβακα, εκείνος ο μοναχός εκείνη τη στιγμή τροφή χωρίς σφάλμα;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε. Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε - 'ο Βράχμα διαμένει με φιλικότητα'. Αυτό, σεβάσμιε κύριε, το έχω δει με τα ίδια μου τα μάτια στον Ευλογημένο· διότι ο Ευλογημένος, σεβάσμιε κύριε, διαμένει με φιλικότητα». «Εκείνη η λαγνεία, Τζίβακα, εκείνο το μίσος, εκείνη η αυταπάτη εξαιτίας της οποίας κάποιος θα είχε θυμό - εκείνη η λαγνεία, εκείνο το μίσος, εκείνη η αυταπάτη έχει εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Αν, Τζίβακα, αυτό είπες αναφερόμενος σε αυτό, το αποδέχομαι από εσένα». «Ακριβώς αυτό, σεβάσμιε κύριε, είπα αναφερόμενος σε αυτό».

54. «Εδώ, Τζίβακα, ένας μοναχός διαμένει εξαρτώμενος από κάποιο χωριό ή κωμόπολη. Αυτός με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη. Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Αυτόν τον πλησιάζει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη και τον προσκαλεί για το αυριανό γεύμα. Αν επιθυμεί, Τζίβακα, ο μοναχός αποδέχεται. Αυτός, αφού περάσει εκείνη η νύχτα, ντύνεται το πρωί και παίρνοντας το κύπελλο και τους χιτώνες του, πηγαίνει στην κατοικία του οικοδεσπότη ή του γιου του οικοδεσπότη· αφού φτάσει, κάθεται στο προετοιμασμένο κάθισμα. Εκείνος ο οικοδεσπότης ή ο γιος του οικοδεσπότη τον σερβίρει με εξαίσια προσφερόμενη τροφή. Σε αυτόν δεν έρχεται η σκέψη: «Καλώς, πράγματι, μακάρι αυτός ο οικοδεσπότης ή ο γιος του οικοδεσπότη να με σέρβιρε με εξαίσια προσφερόμενη τροφή! Αχ, μακάρι αυτός ο οικοδεσπότης ή ο γιος του οικοδεσπότη να με σέρβιρε και στο μέλλον με τέτοια εξαίσια προσφερόμενη τροφή!» - έτσι επίσης δεν σκέφτεται. Αυτός τρώει εκείνη την προσφερόμενη τροφή χωρίς λαχτάρα, χωρίς πάθος, χωρίς υπερβολή, βλέποντας τον κίνδυνο, με σοφία για τη διαφυγή. Τι νομίζεις, Τζίβακα, άραγε εκείνος ο μοναχός εκείνη τη στιγμή προτίθεται για πάθηση του εαυτού του, ή προτίθεται για πάθηση άλλου, ή προτίθεται για πάθηση και των δύο;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Δεν τρώει λοιπόν, Τζίβακα, εκείνος ο μοναχός εκείνη τη στιγμή τροφή χωρίς σφάλμα;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε. Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε - 'ο Βράχμα διαμένει με αταραξία'. Αυτό, σεβάσμιε κύριε, το έχω δει με τα ίδια μου τα μάτια στον Ευλογημένο· διότι ο Ευλογημένος, σεβάσμιε κύριε, διαμένει με αταραξία». «Εκείνη η λαγνεία, Τζίβακα, εκείνο το μίσος, εκείνη η αυταπάτη εξαιτίας της οποίας κάποιος θα έβλαπτε ή θα δυσαρεστούνταν ή θα αποστρεφόταν - εκείνη η λαγνεία, εκείνο το μίσος, εκείνη η αυταπάτη έχει εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Αν, Τζίβακα, αυτό είπες αναφερόμενος σε αυτό, το αποδέχομαι από εσένα». «Ακριβώς αυτό, σεβάσμιε κύριε, είπα αναφερόμενος σε αυτό».

55. «Όποιος, Τζίβακα, σκοτώνει ένα έμβιο ον για τον Τατχάγκατα ή για έναν μαθητή του Τατχάγκατα, αυτός παράγει πολλή αξιόμεμπτη πράξη για πέντε λόγους. Επειδή αυτός, οικοδεσπότη, λέει έτσι: "Πηγαίνετε, φέρτε το τάδε έμβιο ον", για αυτόν τον πρώτο λόγο παράγει πολλή αξιόμεμπτη πράξη. Επειδή αυτό το έμβιο ον, ενώ φέρεται με σχοινί δεμένο στον λαιμό, βιώνει πόνο και δυσaréσκεια, για αυτόν τον δεύτερο λόγο παράγει πολλή αξιόμεμπτη πράξη. Επειδή αυτός λέει έτσι: "Πηγαίνετε, σκοτώστε αυτό το έμβιο ον", για αυτόν τον τρίτο λόγο παράγει πολλή αξιόμεμπτη πράξη. Επειδή αυτό το έμβιο ον, ενώ σκοτώνεται, βιώνει πόνο και δυσaréσκεια, για αυτόν τον τέταρτο λόγο παράγει πολλή αξιόμεμπτη πράξη. Επειδή αυτός προσβάλλει τον Τατχάγκατα ή έναν μαθητή του Τατχάγκατα με ανεπίτρεπτο, για αυτόν τον πέμπτο λόγο παράγει πολλή αξιόμεμπτη πράξη. Όποιος, Τζίβακα, σκοτώνει ένα έμβιο ον για τον Τατχάγκατα ή για έναν μαθητή του Τατχάγκατα, αυτός παράγει πολλή αξιόμεμπτη πράξη για αυτούς τους πέντε λόγους».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Τζίβακα Κομαραμπάτσα είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμαστό, Σεβάσμιε Κύριε, εκπληκτικό, Σεβάσμιε Κύριε! Πράγματι, σεβάσμιε κύριε, οι μοναχοί τρώνε επιτρεπτή τροφή· πράγματι, σεβάσμιε κύριε, οι μοναχοί τρώνε ανεπίληπτη τροφή. Θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε, θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε... κ.λπ... Ας με θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Τζίβακα, πέμπτη.

6. Η ομιλία στον Ουπάλι

56. Έτσι έχω ακούσει - κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Ναλάντα, στο άλσος μανγκοδέντρων του Παβάρικα. Εκείνη την περίοδο ο Τζαϊν Νατάπουττα διέμενε στη Ναλάντα μαζί με μια μεγάλη ακολουθία Τζαϊν. Τότε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι, αφού περπάτησε στη Ναλάντα για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κατευθύνθηκε προς το άλσος μανγκοδέντρων του Παβάρικα, εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, στάθηκε στο πλάι. Στον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι που στεκόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Υπάρχουν, ασκητή, καθίσματα· αν επιθυμείς, κάθισε». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι, αφού πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα, κάθισε στο πλάι. Στον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Πόσες πράξεις, ασκητή, διακηρύσσει ο Τζαϊν Νατάπουττα για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης;»

«Δεν είναι συνηθισμένο, φίλε Γκόταμα, για τον Τζαϊν Νατάπουττα να διακηρύσσει 'πράξη, πράξη'· 'τιμωρία, τιμωρία' είναι συνηθισμένο, φίλε Γκόταμα, για τον Τζαϊν Νατάπουττα να διακηρύσσει».

«Πόσες τιμωρίες, ασκητή, διακηρύσσει ο Τζαϊν Νατάπουττα για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης;»

«Τρεις τιμωρίες, φίλε Γκόταμα, διακηρύσσει ο Τζαϊν Νατάπουττα για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, δηλαδή: σωματική τιμωρία, λεκτική τιμωρία, νοητική τιμωρία».

«Είναι όμως, ασκητή, διαφορετική η σωματική τιμωρία, διαφορετική η λεκτική τιμωρία, διαφορετική η νοητική τιμωρία;»

«Διαφορετική είναι, φίλε Γκόταμα, η σωματική τιμωρία, διαφορετική η λεκτική τιμωρία, διαφορετική η νοητική τιμωρία».

«Από αυτές όμως, ασκητή, τις τρεις τιμωρίες έτσι διαχωρισμένες, έτσι διακριτές, ποια τιμωρία διακηρύσσει ο Τζαϊν Νατάπουττα ως πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, είτε τη σωματική τιμωρία, είτε τη λεκτική τιμωρία, είτε τη νοητική τιμωρία;»

«Από αυτές, φίλε Γκόταμα, τις τρεις τιμωρίες έτσι διαχωρισμένες, έτσι διακριτές, τη σωματική τιμωρία διακηρύσσει ο Τζαϊν Νατάπουττα ως πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο τη λεκτική τιμωρία, όχι τόσο τη νοητική τιμωρία».

«Σωματική τιμωρία, ασκητή, λες;»

«Σωματική τιμωρία, φίλε Γκόταμα, λέω».

«Σωματική τιμωρία, ασκητή, λες;»

«Σωματική τιμωρία, φίλε Γκόταμα, λέω».

«Σωματική τιμωρία, ασκητή, λες;»

«Σωματική τιμωρία, φίλε Γκόταμα, λέω».

Έτσι ο Ευλογημένος εδραίωσε τον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι σε αυτό το θέμα συζήτησης μέχρι τρεις φορές.

57. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι είπε στον Ευλογημένο: «Εσύ όμως, φίλε Γκόταμα, πόσες πράξεις διακηρύσσεις για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης;»

«Δεν είναι συνηθισμένο, ασκητή, για τον Τατχάγκατα να διακηρύσσει 'τιμωρία, τιμωρία'· 'πράξη, πράξη' είναι συνηθισμένο, ασκητή, για τον Τατχάγκατα να διακηρύσσει».

«Εσύ όμως, φίλε Γκόταμα, πόσες πράξεις διακηρύσσεις για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης;»

«Τρεις πράξεις, ασκητή, διακηρύσσω για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, δηλαδή: σωματική πράξη, λεκτική πράξη, νοητική πράξη».

«Είναι όμως, φίλε Γκόταμα, διαφορετική η σωματική πράξη, διαφορετική η λεκτική πράξη, διαφορετική η νοητική πράξη;»

«Διαφορετική, ασκητή, είναι η σωματική πράξη, διαφορετική η λεκτική πράξη, διαφορετική η νοητική πράξη».

«Από αυτές όμως, φίλε Γκόταμα, τις τρεις πράξεις έτσι διαχωρισμένες, έτσι διακριτές, ποια πράξη διακηρύσσεις ως πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, είτε τη σωματική πράξη, είτε τη λεκτική πράξη, είτε τη νοητική πράξη;»

«Από αυτές, ασκητή, τις τρεις πράξεις έτσι διαχωρισμένες, έτσι διακριτές, τη νοητική πράξη διακηρύσσω ως πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο τη σωματική πράξη, όχι τόσο τη λεκτική πράξη».

«Νοητική πράξη, φίλε Γκόταμα, λες;»

«Νοητική πράξη, ασκητή, λέω».

«Νοητική πράξη, φίλε Γκόταμα, λες;»

«Νοητική πράξη, ασκητή, λέω».

«Νοητική πράξη, φίλε Γκόταμα, λες;»

«Νοητική πράξη, ασκητή, λέω».

Έτσι ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι, αφού εδραίωσε τον Ευλογημένο σε αυτό το θέμα συζήτησης μέχρι τρεις φορές, σηκώθηκε από τη θέση του και πήγε εκεί όπου ήταν ο Τζαϊν Νατάπουττα.

58. Εκείνη την περίοδο ο Τζαϊν Νατάπουττα καθόταν μαζί με μια μεγάλη ακολουθία λαϊκών, μια ακολουθία από τη Μπαλακίνι με επικεφαλής τον Ουπάλι. Ο Τζαϊν Νατάπουττα είδε τον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι να έρχεται από μακριά· αφού τον είδε, είπε στον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι: «Λοιπόν, από πού έρχεσαι, ασκητή, το μεσημέρι;» «Από εδώ, σεβάσμιε κύριε, έρχομαι, από κοντά στον ασκητή Γκόταμα». «Είχες όμως, ασκητή, κάποια συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα;» «Είχα, σεβάσμιε κύριε, κάποια συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα». «Πώς όμως, ασκητή, είχες κάποια συνομιλία με τον ασκητή Γκόταμα;» Τότε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι ανέφερε στον Τζαϊν Νατάπουττα όλη τη συνομιλία που είχε με τον Ευλογημένο. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Τζαϊν Νατάπουττα είπε στον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι: «Καλώς, καλώς, ασκητή! Όπως συμβαίνει με έναν πολυμαθή μαθητή που κατανοεί τέλεια τη διδαχή του Διδασκάλου, ακριβώς έτσι από τον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι απαντήθηκε στον ασκητή Γκόταμα. Τι αξίζει η ευτελής νοητική τιμωρία σε σύγκριση με αυτή την τόσο χονδροειδή σωματική τιμωρία; Διότι η σωματική τιμωρία είναι πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο η λεκτική τιμωρία, όχι τόσο η νοητική τιμωρία».

59. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο οικοδεσπότης Ουπάλι είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Καλώς, καλώς, σεβάσμιε κύριε Ντιγκατάπασσι! Όπως συμβαίνει με έναν πολυμαθή μαθητή που κατανοεί τέλεια τη διδαχή του Διδασκάλου, ακριβώς έτσι από τον σεβαστό αυστηρό ασκητή απαντήθηκε στον ασκητή Γκόταμα. Τι αξίζει η ευτελής

νοητική τιμωρία σε σύγκριση με αυτή την τόσο χονδροειδή σωματική τιμωρία; Διότι η σωματική τιμωρία είναι πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο η λεκτική τιμωρία, όχι τόσο η νοητική τιμωρία. Λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, εγώ θα πάω να προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα συζήτησης. Αν ο ασκητής Γκόταμα σταθεί απέναντί μου όπως εδραιώθηκε από τον σεβαστό αυστηρό ασκητή· όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα έπιανε ένα μακρύτριχο κατσίκι από τις τρίχες και θα το τραβούσε προς τα εδώ, θα το τραβούσε προς τα εκεί, θα το τραβούσε ολόγυρα, ακριβώς έτσι εγώ θα τραβήξω τον ασκητή Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα προς τα εδώ, θα τον τραβήξω προς τα εκεί, θα τον τραβήξω ολόγυρα. Όπως ακριβώς ένας δυνατός εργάτης ζυθοποιίας, αφού ρίξει ένα μεγάλο ψάθινο στραγγιστήρι ζυθοποιίας σε μια βαθιά λίμνη νερού, θα το έπιανε από τις άκρες και θα το τραβούσε προς τα εδώ, θα το τραβούσε προς τα εκεί, θα το τραβούσε ολόγυρα, ακριβώς έτσι εγώ θα τραβήξω τον ασκητή Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα προς τα εδώ, θα τον τραβήξω προς τα εκεί, θα τον τραβήξω ολόγυρα. Όπως ακριβώς ένας δυνατός οιοπνευματοποιός, αφού πιάσει ένα στραγγιστήρι από τις άκρες, θα το τίνιζε προς τα κάτω, θα το τίνιζε προς τα πάνω, θα το χτυπούσε, ακριβώς έτσι εγώ θα τινάξω τον ασκητή Γκόταμα με επιχείρημα προς επιχείρημα προς τα κάτω, θα τον τινάξω προς τα πάνω, θα τον χτυπήσω. Όπως ακριβώς ένας ελέφαντας εξήντα ετών, αφού μπει σε μια βαθιά λιμνούλα, παίζει το παιχνίδι που ονομάζεται πλύσιμο κάνναβης, ακριβώς έτσι εγώ θα παίζω, νομίζω, με τον ασκητή Γκόταμα το παιχνίδι που ονομάζεται πλύσιμο κάνναβης. Λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, εγώ θα πάω να προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα συζήτησης». «Πήγαινε εσύ, οικοδεσπότη, πρόσαψε κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα συζήτησης. Διότι είτε εγώ, οικοδεσπότη, θα προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα, είτε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι, είτε εσύ».

60. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Δεν μου αρέσει αυτό, σεβάσμιε κύριε, που ο οικοδεσπότης Ουπάλι θα προσάψει κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα. Διότι ο ασκητής Γκόταμα, σεβάσμιε κύριε, είναι απατηλός· γνωρίζει μια απάτη που παγιδεύει, με την οποία παγιδεύει τους μαθητές των αλλόδοξων». «Αυτό είναι αδύνατον, ασκητή, δεν υπάρχει δυνατότητα, ο οικοδεσπότης Ουπάλι να γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα. Είναι όμως δυνατόν ο ασκητής Γκόταμα να γίνει μαθητής του οικοδεσπότη Ουπάλι. Πήγαινε εσύ, οικοδεσπότη, πρόσαψε κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα συζήτησης. Διότι είτε εγώ, οικοδεσπότη, θα προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα, είτε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι, είτε εσύ». Για δεύτερη φορά ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι... κ.λπ... για τρίτη φορά ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Δεν μου αρέσει αυτό, σεβάσμιε κύριε, που ο οικοδεσπότης Ουπάλι θα προσάψει κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα. Διότι ο ασκητής Γκόταμα, σεβάσμιε κύριε, είναι απατηλός· γνωρίζει μια απάτη που παγιδεύει, με την οποία παγιδεύει τους μαθητές των αλλόδοξων». «Αυτό είναι αδύνατον, ασκητή, δεν υπάρχει δυνατότητα, ο οικοδεσπότης Ουπάλι να γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα. Είναι όμως δυνατόν ο ασκητής Γκόταμα να γίνει μαθητής του οικοδεσπότη Ουπάλι. Πήγαινε εσύ, οικοδεσπότη, πρόσαψε κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα συζήτησης. Διότι είτε εγώ, οικοδεσπότη, θα προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα, είτε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι, είτε εσύ». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο οικοδεσπότης Ουπάλι στον Τζαϊν Νατάπουττα και αφού σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε

σεβασμό στον Τζαΐν Νατάπουττα, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και κατευθύνθηκε προς το άλσος μανγκοδέντρων του Παβάρικα, εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο οικοδεσπότης Ουπάλι είπε στον Ευλογημένο: «Ήρθε άραγε εδώ, σεβάσμιε κύριε, ο Τζαΐν Ντιγκατάπασσι;»

«Ήρθε εδώ, οικοδεσπότη, ο Τζαΐν Ντιγκατάπασσι».

«Είχατε όμως, σεβάσμιε κύριε, κάποια συνομιλία με τον Τζαΐν Ντιγκατάπασσι;»

«Είχα, οικοδεσπότη, κάποια συνομιλία με τον Τζαΐν Ντιγκατάπασσι».

«Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, είχατε κάποια συνομιλία με τον Τζαΐν Ντιγκατάπασσι;»

Τότε ο Ευλογημένος ανέφερε στον οικοδεσπότη Ουπάλι όλη τη συνομιλία που είχε με τον Τζαΐν Ντιγκατάπασσι.

61. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο οικοδεσπότης Ουπάλι είπε στον Ευλογημένο: «Καλώς, καλώς, σεβάσμιε κύριε αυστηρέ ασκητή! Όπως συμβαίνει με έναν πολυμαθή μαθητή που κατανοεί τέλεια τη διδαχή του Διδασκάλου, ακριβώς έτσι από τον Τζαΐν Ντιγκατάπασσι απαντήθηκε στον Ευλογημένο. Τι αξίζει η ευτελής νοητική τιμωρία σε σύγκριση με αυτή την τόσο χονδροειδή σωματική τιμωρία; Διότι η σωματική τιμωρία είναι πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο η λεκτική τιμωρία, όχι τόσο η νοητική τιμωρία». «Αν εσύ, οικοδεσπότη, εδραιωμένος στην αλήθεια συζητήσεις, θα μπορούσε να υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας». «Εδραιωμένος στην αλήθεια, σεβάσμιε κύριε, θα συζητήσω· ας υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας».

62. «Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας Τζαΐν άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής, που του απαγορεύεται το κρύο νερό και χρησιμοποιεί ζεστό νερό. Αυτός, μη λαμβάνοντας κρύο νερό, θα πέθαινε. Για αυτόν όμως, οικοδεσπότη, πού διακηρύσσει ο Τζαΐν Νατάπουττα ότι θα επαναγεννηθεί;»

«Υπάρχουν, σεβάσμιε κύριε, θεοί που ονομάζονται προσκολλημένοι στον νου· εκεί αυτός επαναγεννιέται».

«Για ποιο λόγο;»

«Διότι εκείνος, σεβάσμιε κύριε, πεθαίνει δεμένος με τον νου».

«Πρόσεχε, οικοδεσπότη, αφού προσέξεις, οικοδεσπότη, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Και όμως αυτά τα λόγια ειπώθηκαν από σένα, οικοδεσπότη: "Εδραιωμένος στην αλήθεια, σεβάσμιε κύριε, θα συζητήσω· ας υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας"». «Αν και, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος λέει έτσι, ωστόσο η σωματική τιμωρία είναι πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο η λεκτική τιμωρία, όχι τόσο η νοητική τιμωρία».

63. «Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας Τζαΐν Νατάπουττα συγκρατημένος με την τετραμερή αυτοσυγκράτηση, αποκλεισμένος από κάθε νερό, ενωμένος με κάθε αποτροπή, καθαρισμένος με κάθε αποτροπή,

διαποτισμένος με κάθε αποτροπή. Αυτός προχωρώντας μπροστά και πίσω προκαλεί καταστροφή σε πολλά μικρά έμβια όντα. Για αυτόν όμως, οικοδεσπότη, τι επακόλουθο διακηρύσσει ο Τζαΐν Νατάπουττα;»

«Το ακούσιο, σεβάσμιε κύριε, ο Τζαΐν Νατάπουττα δεν το διακηρύσσει ως μεγάλο σφάλμα».

«Αν όμως, οικοδεσπότη, προτίθεται;»

«Είναι μεγάλο σφάλμα, σεβάσμιε κύριε».

«Την πρόθεση όμως, οικοδεσπότη, σε τι την κατατάσσει ο Τζαΐν Νατάπουττα;»

«Στη νοητική τιμωρία, σεβάσμιε κύριε».

«Πρόσεχε, οικοδεσπότη, αφού προσέξεις, οικοδεσπότη, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Και όμως αυτά τα λόγια ειπώθηκαν από σένα, οικοδεσπότη: 'Εδραιωμένος στην αλήθεια, σεβάσμιε κύριε, θα συζητήσω· ας υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας'». «Αν και, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος λέει έτσι, ωστόσο η σωματική τιμωρία είναι πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο η λεκτική τιμωρία, όχι τόσο η νοητική τιμωρία».

64. «Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, αυτή η Ναλάντα είναι ευημερούσα και ακμάζουσα, πολυπληθής και γεμάτη ανθρώπους;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε, αυτή η Ναλάντα είναι ευημερούσα και ακμάζουσα, πολυπληθής και γεμάτη ανθρώπους».

«Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, εδώ θα ερχόταν ένας άνθρωπος με υψωμένο ξίφος. Εκείνος θα έλεγε έτσι - 'Εγώ όσα έμβια όντα υπάρχουν σε αυτή τη Ναλάντα, αυτά σε μία στιγμή, σε μία ώρα, θα τα κάνω έναν σωρό κρέατος, έναν όγκο κρέατος'. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, είναι άραγε ικανός εκείνος ο άνθρωπος όσα έμβια όντα υπάρχουν σε αυτή τη Ναλάντα, αυτά σε μία στιγμή, σε μία ώρα, να τα κάνει έναν σωρό κρέατος, έναν όγκο κρέατος;»

«Ούτε δέκα, σεβάσμιε κύριε, άνθρωποι, ούτε είκοσι, σεβάσμιε κύριε, άνθρωποι, ούτε τριάντα, σεβάσμιε κύριε, άνθρωποι, ούτε σαράντα, σεβάσμιε κύριε, άνθρωποι, ούτε πενήντα, σεβάσμιε κύριε, άνθρωποι δεν είναι ικανοί όσα έμβια όντα υπάρχουν σε αυτή τη Ναλάντα, αυτά σε μία στιγμή, σε μία ώρα, να τα κάνουν έναν σωρό κρέατος, έναν όγκο κρέατος. Τι αξίζει ένας ευτελής άνθρωπος;»

«Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, εδώ θα ερχόταν κάποιος ασκητής ή βραχμάνος κάτοχος υπερφυσικής δύναμης που έχει επιτύχει την κυριαρχία του νου. Εκείνος θα έλεγε έτσι - 'Εγώ αυτή τη Ναλάντα με μία μόνο νοητική κακία θα την κάνω στάχτη'. Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, είναι άραγε ικανός εκείνος ο ασκητής ή βραχμάνος κάτοχος υπερφυσικής δύναμης που έχει επιτύχει την κυριαρχία του νου αυτή τη Ναλάντα με μία μόνο νοητική κακία να την κάνει στάχτη;»

«Ακόμη και δέκα, σεβάσμιε κύριε, Ναλάντες, ακόμη και είκοσι Ναλάντες, ακόμη και τριάντα Ναλάντες, ακόμη και σαράντα Ναλάντες, ακόμη και πενήντα Ναλάντες είναι ικανός εκείνος ο ασκητής ή βραχμάνος κάτοχος υπερφυσικής δύναμης που έχει

επιτύχει την κυριαρχία του νου με μία μόνο νοητική κακία να τις κάνει στάχτη. Τι αξίζει μία ευτελής Ναλάντα;»

«Πρόσεχε, οικοδεσπότη, αφού προσέξεις, οικοδεσπότη, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Και όμως αυτά τα λόγια ειπώθηκαν από σένα, οικοδεσπότη: 'Εδραιωμένος στην αλήθεια, σεβάσμιε κύριε, θα συζητήσω· ας υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας'».

«Αν και, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος λέει έτσι, ωστόσο η σωματική τιμωρία είναι πιο αξιόμεμπτη για την εκτέλεση κακόβουλης πράξης, για τη διάπραξη κακόβουλης πράξης, όχι τόσο η λεκτική τιμωρία, όχι τόσο η νοητική τιμωρία».

65. «Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, έχεις ακούσει ότι το δάσος Νταντακί, το δάσος Καλίγκα, το δάσος Ματζτζχα, το δάσος Ματάγκα έγιναν δάσος, έγιναν ερημιά;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε, έχω ακούσει ότι το δάσος Νταντακί, το δάσος Καλίγκα, το δάσος Ματζτζχα, το δάσος Ματάγκα έγιναν δάσος, έγιναν ερημιά».

«Τι νομίζεις, οικοδεσπότη, τι έχεις ακούσει, από ποιον το δάσος Νταντακί, το δάσος Καλίγκα, το δάσος Ματζτζχα, το δάσος Ματάγκα έγιναν δάσος, έγιναν ερημιά;»

«Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε, από τη νοητική κακία προς τους σοφούς το δάσος Νταντακί, το δάσος Καλίγκα, το δάσος Ματζτζχα, το δάσος Ματάγκα έγιναν δάσος, έγιναν ερημιά».

«Πρόσεχε, οικοδεσπότη, αφού προσέξεις, οικοδεσπότη, απάντησε. Δεν συνδέεται για σένα το προηγούμενο με το επόμενο ή το επόμενο με το προηγούμενο. Και όμως αυτά τα λόγια ειπώθηκαν από σένα, οικοδεσπότη: 'Εδραιωμένος στην αλήθεια, σεβάσμιε κύριε, θα συζητήσω· ας υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας'».

66. «Εγώ ήμουν ήδη ευχαριστημένος και χαρούμενος με το προηγούμενο παράδειγμα του Ευλογημένου, σεβάσμιε κύριε. Και επειδή επιθυμούσα να ακούσω αυτές τις ποικίλες οξυδερκείς απαντήσεις στις ερωτήσεις του Ευλογημένου, θεώρησα ότι έπρεπε να αντιταχθώ στον Ευλογημένο. Θαυμάσιο, Σεβάσμιε Κύριε, θαυμάσιο, Σεβάσμιε Κύριε! Όπως, Σεβάσμιε Κύριε, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι - 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα'· έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον Ευλογημένο με πολλούς τρόπους. Εγώ, Σεβάσμιε Κύριε, καταφεύγω στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

67. «Κάνε προσεκτική εξέταση, οικοδεσπότη, η προσεκτική εξέταση είναι καλή για γνωστούς ανθρώπους σαν εσένα». «Με αυτό, σεβάσμιε κύριε, είμαι ακόμη περισσότερο ευχαριστημένος και χαρούμενος με τον Ευλογημένο, που ο Ευλογημένος μου είπε έτσι: 'Κάνε προσεκτική εξέταση, οικοδεσπότη, η προσεκτική εξέταση είναι καλή για γνωστούς ανθρώπους σαν εσένα'. Διότι εμένα, σεβάσμιε κύριε, οι αλλόδοξοι, αν αποκτούσαν έναν μαθητή, θα σήκωναν σημαία σε ολόκληρη τη Ναλάντα: 'Ο οικοδεσπότης Ουπάλι έγινε μαθητής μας'. Και όμως ο Ευλογημένος μου είπε έτσι: 'Κάνε προσεκτική εξέταση, οικοδεσπότη, η προσεκτική εξέταση είναι καλή για γνωστούς ανθρώπους σαν εσένα'. Εγώ, σεβάσμιε κύριε, για δεύτερη φορά

καταφεύγω στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

68. «Για πολύ καιρό, οικοδεσπότη, η οικογένειά σου ήταν σαν πηγάδι για τους Τζαϊν, ώστε να θεωρείς ότι πρέπει να δίνεται τροφή σε αυτούς που έρχονται». «Με αυτό, σεβάσμιε κύριε, είμαι ακόμη περισσότερο ευχαριστημένος και χαρούμενος με τον Ευλογημένο, που ο Ευλογημένος μου είπε έτσι: 'Για πολύ καιρό, οικοδεσπότη, η οικογένειά σου ήταν σαν πηγάδι για τους Τζαϊν, ώστε να θεωρείς ότι πρέπει να δίνεται τροφή σε αυτούς που έρχονται'. Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε, ο ασκητής Γκόταμα λέει έτσι: 'Μόνο σε μένα πρέπει να δίνεται δωρεά, δεν πρέπει να δίνεται δωρεά σε άλλους· μόνο στους δικούς μου μαθητές πρέπει να δίνεται δωρεά, δεν πρέπει να δίνεται δωρεά στους μαθητές άλλων· μόνο αυτό που δίνεται σε μένα έχει μεγάλο καρπό, αυτό που δίνεται σε άλλους δεν έχει μεγάλο καρπό· μόνο αυτό που δίνεται στους δικούς μου μαθητές έχει μεγάλο καρπό, αυτό που δίνεται στους μαθητές άλλων δεν έχει μεγάλο καρπό'. Και όμως ο Ευλογημένος με παρακινεί να δίνω δωρεές ακόμη και στους Τζαϊν. Αλλά, σεβάσμιε κύριε, εμείς θα γνωρίζουμε την κατάλληλη ώρα για αυτό. Εγώ, σεβάσμιε κύριε, για τρίτη φορά καταφεύγω στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

69. Τότε ο Ευλογημένος έκανε στον οικοδεσπότη Ουπάλι μια σταδιακή ομιλία, δηλαδή - ομιλία για τη δωρεά, ομιλία για την ηθική, ομιλία για τον ευδαιμονικό κόσμο· φανέρωσε τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των ηδονών, και το όφελος της απάρνησης. Όταν ο Ευλογημένος κατάλαβε ότι ο οικοδεσπότης Ουπάλι είχε εύκαμπτη συνείδηση, μαλακή συνείδηση, συνείδηση απαλλαγμένη από νοητικά εμπόδια, ανυψωμένη συνείδηση, γαλήνια συνείδηση, τότε φανέρωσε τη διδαχή της Διδασκαλίας που είναι ιδιαίτερη στους Βούδες - τον υπαρξιακό πόνο, την προέλευση, την παύση, την οδό. Όπως ακριβώς ένα καθαρό ύφασμα, απαλλαγμένο από κηλίδες, θα δεχόταν τέλεια τη βαφή· ακριβώς έτσι, στον οικοδεσπότη Ουπάλι, σε εκείνο ακριβώς το κάθισμα, εγέρθηκε ο οφθαλμός της Διδασκαλίας, χωρίς σκόνη, χωρίς ρύπο - «ό,τι έχει τη φύση της έγερσης, όλο αυτό έχει τη φύση της παύσης». Τότε ο οικοδεσπότης Ουπάλι, έχοντας δει τη Διδασκαλία, έχοντας επιτύχει τη Διδασκαλία, έχοντας κατανοήσει τη Διδασκαλία, έχοντας βυθιστεί στη Διδασκαλία, έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, έχοντας απαλλαγεί από τη σύγχυση, έχοντας επιτύχει αυτοπεποίθηση, μη εξαρτώμενος από άλλους στη διδαχή του Δασκάλου, είπε στον Ευλογημένο: «Λοιπόν, τώρα, σεβάσμιε κύριε, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, οικοδεσπότη».

70. Τότε ο οικοδεσπότης Ουπάλι, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και κατευθύνθηκε προς τη δική του κατοικία· αφού πλησίασε, απευθύνθηκε στον θυρωρό: «Από σήμερα και στο εξής, αγαπητέ θυρωρέ, κλείνω την πόρτα στους Τζαϊν και στις Τζαϊν, ανοιχτή είναι η πόρτα για τους μοναχούς, τις μοναχές, τους λαϊκούς ακολούθους και τις λαϊκές ακολούθους του Ευλογημένου. Αν έρθει κάποιος Τζαϊν, εσύ θα του πεις έτσι: 'Σταμάτα, σεβάσμιε κύριε, μην μπεις. Από σήμερα και στο εξής ο οικοδεσπότης Ουπάλι έχει γίνει μαθητής

του ασκητή Γκόταμα. Κλειστή είναι η πόρτα για τους Τζαϊν και τις Τζαϊν, ανοιχτή είναι η πόρτα για τους μοναχούς, τις μοναχές, τους λαϊκούς ακολούθους και τις λαϊκές ακολούθους του Ευλογημένου. Αν έχεις ανάγκη, σεβάσμιε κύριε, από προσφερόμενη τροφή, μείνε εδώ, εδώ θα σου τη φέρουν'». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο θυρωρός στον οικοδεσπότη Ουπάλι.

71. Άκουσε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι - «Ο οικοδεσπότης Ουπάλι, λένε, έχει γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα». Τότε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι πήγε εκεί όπου ήταν ο Τζαϊν Νατάπουττα· αφού πλησίασε, είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε, ο οικοδεσπότης Ουπάλι, λένε, έχει γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα». «Αυτό είναι αδύνατον, ασκητή, δεν υπάρχει δυνατότητα, ο οικοδεσπότης Ουπάλι να γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα. Είναι όμως δυνατόν ο ασκητής Γκόταμα να γίνει μαθητής του οικοδεσπότη Ουπάλι». Για δεύτερη φορά ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι... κ.λπ... για τρίτη φορά ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε - ο ασκητής Γκόταμα να γίνει μαθητής του οικοδεσπότη Ουπάλι». «Λοιπόν εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα πάω να μάθω αν ο οικοδεσπότης Ουπάλι έχει γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα ή όχι». «Πήγαινε εσύ, ασκητή, μάθε αν ο οικοδεσπότης Ουπάλι έχει γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα ή όχι».

72. Τότε ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι πήγε στην κατοικία του οικοδεσπότη Ουπάλι. Ο θυρωρός είδε τον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, είπε στον Τζαϊν Ντιγκατάπασσι: «Σταμάτα, σεβάσμιε κύριε, μην μπεις. Από σήμερα και στο εξής ο οικοδεσπότης Ουπάλι έχει γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα. Κλειστή είναι η πόρτα για τους Τζαϊν και τις Τζαϊν, ανοιχτή είναι η πόρτα για τους μοναχούς, τις μοναχές, τους λαϊκούς ακολούθους και τις λαϊκές ακολούθους του Ευλογημένου. Αν έχεις ανάγκη, σεβάσμιε κύριε, από προσφερόμενη τροφή, μείνε εδώ, εδώ θα σου τη φέρουν». «Δεν έχω ανάγκη, φίλε, από προσφερόμενη τροφή», είπε και επιστρέφοντας από εκεί πήγε στον Τζαϊν Νατάπουττα· αφού πλησίασε, είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Είναι αλήθεια, σεβάσμιε κύριε, ότι ο οικοδεσπότης Ουπάλι έχει γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα. Αυτό, σεβάσμιε κύριε, δεν το επιδοκίμασα· δεν μου αρέσει, σεβάσμιε κύριε, που ο οικοδεσπότης Ουπάλι θα προσάψει κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα. Διότι ο ασκητής Γκόταμα, σεβάσμιε κύριε, είναι απατηλός· γνωρίζει μια απάτη που παγιδεύει, με την οποία παγιδεύει τους μαθητές των αλλόδοξων. Ο οικοδεσπότης Ουπάλι, σεβάσμιε κύριε, έχει παγιδευτεί από τον ασκητή Γκόταμα με την απάτη που παγιδεύει». «Αυτό είναι αδύνατον, ασκητή, δεν υπάρχει δυνατότητα, ο οικοδεσπότης Ουπάλι να γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα. Είναι όμως δυνατόν ο ασκητής Γκόταμα να γίνει μαθητής του οικοδεσπότη Ουπάλι». Για δεύτερη φορά ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Είναι αλήθεια, σεβάσμιε κύριε... κ.λπ... ο ασκητής Γκόταμα να γίνει μαθητής του οικοδεσπότη Ουπάλι». Για τρίτη φορά ο Τζαϊν Ντιγκατάπασσι είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Είναι αλήθεια, σεβάσμιε κύριε... κ.λπ... ο ασκητής Γκόταμα να γίνει μαθητής του οικοδεσπότη Ουπάλι». «Λοιπόν εγώ, ασκητή, θα πάω να μάθω ο ίδιος αν ο οικοδεσπότης Ουπάλι έχει γίνει μαθητής του ασκητή Γκόταμα ή όχι».

Τότε ο Τζαϊν Νατάπουττα μαζί με μια μεγάλη ακολουθία Τζαϊν πήγε στην κατοικία του οικοδεσπότη Ουπάλι. Ο θυρωρός είδε τον Τζαϊν Νατάπουττα να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Σταμάτα, σεβάσμιε κύριε, μην μπεις. Από σήμερα και στο εξής ο οικοδεσπότης Ουπάλι έχει γίνει μαθητής του

ασκητή Γκόταμα. Κλειστή είναι η πόρτα για τους Τζαϊν και τις Τζαϊν, ανοιχτή είναι η πόρτα για τους μοναχούς, τις μοναχές, τους λαϊκούς ακολούθους και τις λαϊκές ακολούθους του Ευλογημένου. Αν έχεις ανάγκη, σεβάσμιε κύριε, από προσφερόμενη τροφή, μείνε εδώ, εδώ θα σου τη φέρουν». «Τότε λοιπόν, αγαπητέ θυρωρέ, πήγαινε στον οικοδεσπότη Ουπάλι· αφού πλησιάσεις, πες έτσι στον οικοδεσπότη Ουπάλι: 'Ο Τζαϊν Νατάπουττα, σεβάσμιε κύριε, μαζί με μια μεγάλη ακολουθία Τζαϊν στέκεται στο εξωτερικό πρόθυλο της πόρτας· αυτός επιθυμεί να σε δει'». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο θυρωρός στον Τζαϊν Νατάπουττα και πήγε στον οικοδεσπότη Ουπάλι· αφού πλησίασε, είπε στον οικοδεσπότη Ουπάλι: «Ο Τζαϊν Νατάπουττα, σεβάσμιε κύριε, μαζί με μια μεγάλη ακολουθία Τζαϊν στέκεται στο εξωτερικό πρόθυλο της πόρτας· αυτός επιθυμεί να σε δει». «Τότε λοιπόν, αγαπητέ θυρωρέ, ετοίμασε καθίσματα στη μεσαία αίθουσα της πόρτας». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο θυρωρός στον οικοδεσπότη Ουπάλι και αφού ετοίμασε καθίσματα στη μεσαία αίθουσα της πόρτας, πήγε στον οικοδεσπότη Ουπάλι· αφού πλησίασε, είπε στον οικοδεσπότη Ουπάλι: «Τα καθίσματα, σεβάσμιε κύριε, είναι ετοιμασμένα στη μεσαία αίθουσα της πόρτας. Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα».

73. Τότε ο οικοδεσπότης Ουπάλι πήγε στη μεσαία αίθουσα της πόρτας· αφού πλησίασε, κάθισε ο ίδιος στο κάθισμα που ήταν εκεί το πρώτο και το καλύτερο και το ύψιστο και το εξαίσιο, και απευθύνθηκε στον θυρωρό: «Τότε λοιπόν, αγαπητέ θυρωρέ, πήγαινε στον Τζαϊν Νατάπουττα· αφού πλησιάσεις, πες έτσι στον Τζαϊν Νατάπουττα: "Ο οικοδεσπότης Ουπάλι, σεβάσμιε κύριε, λέει έτσι: 'Μπες λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, αν επιθυμείς'"». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο θυρωρός στον οικοδεσπότη Ουπάλι και πήγε στον Τζαϊν Νατάπουττα· αφού πλησίασε, είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Ο οικοδεσπότης Ουπάλι, σεβάσμιε κύριε, λέει έτσι: "Μπες λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, αν επιθυμείς"». Τότε ο Τζαϊν Νατάπουττα μαζί με μια μεγάλη ακολουθία Τζαϊν πήγε στη μεσαία αίθουσα της πόρτας. Τότε ο οικοδεσπότης Ουπάλι - αυτός που προηγουμένως, όποτε έβλεπε τον Τζαϊν Νατάπουττα να έρχεται από μακριά, αφού τον έβλεπε, πήγαινε να τον προϋπαντήσει και το κάθισμα που ήταν εκεί το πρώτο και το καλύτερο και το ύψιστο και το εξαίσιο, αφού το σκούπιζε με τον άνω χιτώνα του και το κρατούσε, τον έβαζε να καθίσει - τώρα κάθισε ο ίδιος στο κάθισμα που ήταν εκεί το πρώτο και το καλύτερο και το ύψιστο και το εξαίσιο, και είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Υπάρχουν, σεβάσμιε κύριε, καθίσματα· αν επιθυμείς, κάθισε». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Τζαϊν Νατάπουττα είπε στον οικοδεσπότη Ουπάλι: «Είσαι τρελός εσύ, οικοδεσπότη, είσαι ανόητος εσύ, οικοδεσπότη! "Θα πάω, σεβάσμιε κύριε, να προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα", είπες, και αφού πήγες, έχεις επιστρέψει παγιδευμένος με μεγάλη παγίδα επιχειρημάτων. Όπως, οικοδεσπότη, ένας άνθρωπος που πηγαίνει να φέρει όρχεις θα επέστρεφε με αφαιρεμένους τους όρχεις, ή όπως, οικοδεσπότη, ένας άνθρωπος που πηγαίνει να φέρει μάτια θα επέστρεφε με αφαιρεμένα τα μάτια· ακριβώς έτσι κι εσύ, οικοδεσπότη, "θα πάω, σεβάσμιε κύριε, να προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα", είπες, και αφού πήγες, έχεις επιστρέψει παγιδευμένος με μεγάλη παγίδα επιχειρημάτων. Έχεις παγιδευτεί εσύ, οικοδεσπότη, από τον ασκητή Γκόταμα με την απάτη που παγιδεύει».

74. «Ευλογημένη, σεβάσμιε κύριε, είναι η απάτη που παγιδεύει· καλή, σεβάσμιε κύριε, είναι η απάτη που παγιδεύει· μακάρι, σεβάσμιε κύριε, οι αγαπημένοι μου συγγενείς και ομόαιμοι να παγιδεύονταν με αυτή την απάτη που παγιδεύει· αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία των αγαπημένων μου συγγενών και ομόαιμων· αν όλοι, σεβάσμιε κύριε, οι πολεμιστές παγιδεύονταν με αυτή την απάτη

που παγιδεύει· αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία όλων των πολεμιστών· αν όλοι, σεβάσμιε κύριε, οι βραχμάνοι... κ.λπ... οι έμποροι... κ.λπ... οι εργάτες παγιδεύονταν με αυτή την απάτη που παγιδεύει· αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία όλων των εργατών· αν, σεβάσμιε κύριε, ο κόσμος μαζί με τους θεούς, μαζί με τον Μάρα, μαζί με τους Βράχμα, η γενιά μαζί με τους ασκητές και βραχμάνους, μαζί με θεούς και ανθρώπους, παγιδευόταν με αυτή την απάτη που παγιδεύει· αυτό θα ήταν για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία του κόσμου μαζί με τους θεούς, μαζί με τον Μάρα, μαζί με τους Βράχμα, της γενιάς μαζί με τους ασκητές και βραχμάνους, μαζί με θεούς και ανθρώπους». «Τότε λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, θα σου δώσω μια παρομοίωση. Με μια παρομοίωση μερικοί νοήμονες άνθρωποι κατανοούν το νόημα αυτού που ειπώθηκε.

75. «Κάποτε στο παρελθόν, σεβάσμιε κύριε, κάποιος βραχμάνος γέρος, ηλικιωμένος, μεγάλος σε ηλικία, είχε μια νεαρή κοπέλα ως σύζυγο, έγκυο και κοντά στον τοκετό. Τότε, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η νεαρή κοπέλα είπε σε εκείνον τον βραχμάνο: "Πήγαινε εσύ, βραχμάνε, από την αγορά αγόρασε και φέρε ένα μικρό πιθηκάκι, που θα είναι παιχνίδι για το αγοράκι μου". Όταν αυτό ειπώθηκε, εκείνος ο βραχμάνος είπε σε εκείνη τη νεαρή κοπέλα: "Περίμενε ακόμα, κυρία, μέχρι να γεννήσεις. Αν εσύ, κυρία, γεννήσεις αγοράκι, τότε εγώ θα σου αγοράσω από την αγορά και θα σου φέρω ένα μικρό πιθηκάκι, που θα είναι παιχνίδι για το αγοράκι σου. Αν όμως εσύ, κυρία, γεννήσεις κοριτσάκι, τότε εγώ θα σου αγοράσω από την αγορά και θα σου φέρω μια μικρή πιθηκίνα, που θα είναι παιχνίδι για το κοριτσάκι σου". Για δεύτερη φορά, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η νεαρή κοπέλα... κ.λπ... για τρίτη φορά, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η νεαρή κοπέλα είπε σε εκείνον τον βραχμάνο: "Πήγαινε εσύ, βραχμάνε, από την αγορά αγόρασε και φέρε ένα μικρό πιθηκάκι, που θα είναι παιχνίδι για το αγοράκι μου". Τότε, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο βραχμάνος, γεμάτος με λαγνεία και με τον νου δεμένο σε εκείνη τη νεαρή κοπέλα, αφού αγόρασε από την αγορά και έφερε ένα μικρό πιθηκάκι, είπε σε εκείνη τη νεαρή κοπέλα: "Αυτό, κυρία, είναι το μικρό πιθηκάκι που αγοράστηκε από την αγορά και φέρθηκε, που θα είναι παιχνίδι για το αγοράκι σου". Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η νεαρή κοπέλα είπε σε εκείνον τον βραχμάνο: "Πήγαινε εσύ, βραχμάνε, παίρνοντας αυτό το μικρό πιθηκάκι, πήγαινε εκεί όπου είναι ο Ρατταπάνι, ο γιος του πλύντη· αφού πλησιάσεις, πες έτσι στον Ρατταπάνι, τον γιο του πλύντη: 'Επιθυμώ, αγαπητέ Ρατταπάνι, αυτό το μικρό πιθηκάκι να βαφτεί με τη βαφή που ονομάζεται κίτρινη επίστρωση, χτυπημένο και ξαναχτυπημένο, γυαλισμένο και από τις δύο πλευρές'".

«Τότε, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο βραχμάνος, γεμάτος με λαγνεία και με τον νου δεμένο σε εκείνη τη νεαρή κοπέλα, παίρνοντας εκείνο το μικρό πιθηκάκι, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ρατταπάνι, ο γιος του πλύντη· αφού πλησίασε, είπε στον Ρατταπάνι, τον γιο του πλύντη: "Επιθυμώ, αγαπητέ Ρατταπάνι, αυτό το μικρό πιθηκάκι να βαφτεί με τη βαφή που ονομάζεται κίτρινη επίστρωση, χτυπημένο και ξαναχτυπημένο, γυαλισμένο και από τις δύο πλευρές". Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο Ρατταπάνι, ο γιος του πλύντη, είπε σε εκείνον τον βραχμάνο: "Αυτό το μικρό πιθηκάκι σου αντέχει πράγματι τη βαφή, αλλά δεν αντέχει το χτύπημα, δεν αντέχει το τρίψιμο". Ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, η θεωρία των ανόητων Τζαϊν αντέχει πράγματι τη βαφή για τους ανόητους, όχι για τους σοφούς, δεν αντέχει τη διερεύνηση, δεν αντέχει την εξέταση. Τότε, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο βραχμάνος, αργότερα, παίρνοντας ένα νέο ζευγάρι υφασμάτων, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ρατταπάνι, ο γιος του πλύντη· αφού πλησίασε, είπε στον Ρατταπάνι, τον γιο του

πλύντη: "Επιθυμώ, αγαπητέ Ρατταπάνι, αυτό το νέο ζευγάρι υφασμάτων να βαφτεί με τη βαφή που ονομάζεται κίτρινη επίστρωση, χτυπημένο και ξαναχτυπημένο, γυαλισμένο και από τις δύο πλευρές". Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο Ρατταπάνι, ο γιος του πλύντη, είπε σε εκείνον τον βραχμάνο: "Αυτό το νέο ζευγάρι υφασμάτων σου, σεβάσμιε κύριε, αντέχει τη βαφή και αντέχει το χτύπημα και αντέχει το τρίψιμο". Ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, η θεωρία εκείνου του Ευλογημένου, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, αντέχει τη βαφή για τους σοφούς, όχι για τους ανόητους, αντέχει τη διερεύνηση και αντέχει την εξέταση».

«Η συνέλευση μαζί με τον βασιλιά, οικοδεσπότη, γνωρίζει έτσι: 'Ο οικοδεσπότης Ουπάλι είναι μαθητής του Τζαϊν Νατάπουττα'. Ποιανού μαθητή να σε θεωρούμε, οικοδεσπότη;» Όταν αυτό ειπώθηκε, ο οικοδεσπότης Ουπάλι σηκώθηκε από τη θέση του, τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και είπε στον Τζαϊν Νατάπουττα: «Τότε λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, άκουσε ποιανού είμαι μαθητής» -

76. Του σοφού, αυτού που έχει εξαλείψει την αυταπάτη, αυτού που έχει σπάσει τις στεριότητες, αυτού που έχει κατακτήσει τη νίκη·
αυτού που είναι χωρίς ταλαιπωρία, αυτού με τέλεια ισορροπημένο νου, αυτού με ηθική ωριμότητα, αυτού με εξαίρετη σοφία·
αυτού που έχει διαβεί την ανισότητα, του αμόλυντου, του Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Αυτού που είναι χωρίς αμφιβολία, του ικανοποιημένου, αυτού που έχει απορρίψει τα κοσμικά δελεάσματα, του χαρούμενου·
αυτού που έχει ολοκληρώσει την ασκητική πρακτική, του ανθρώπου, αυτού με το τελευταίο σώμα, του άνδρα·
του ασύγκριτου, του χωρίς ρύπο, του Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Αυτού που είναι χωρίς αμφιβολία, του επιδέξιου, του οδηγού, του άριστου αμαξηλάτη·
του ανυπέρβλητου, αυτού με λαμπρή Διδασκαλία, αυτού που είναι χωρίς αβεβαιότητα, του φωτεινού·
αυτού που έχει κόψει την αλαζονεία, του γενναίου, του Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Του ταύρου, του αμέτρητου, του βαθύ, αυτού που έχει επιτύχει τη σοφία·
αυτού που δημιουργεί ασφάλεια, του γνώστη, αυτού που είναι εδραιωμένος στη Διδασκαλία, αυτού με συγκρατημένο εαυτό·
αυτού που έχει υπερβεί την προσκόλληση, του ελεύθερου, του Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Του ελέφαντα, αυτού που διαμένει σε απομονωμένο μέρος, αυτού που έχει εξαλείψει τους νοητικούς δεσμούς, του ελεύθερου·
αυτού με σοφία αντίκρουσης, του καθαρού, αυτού που έχει καταρρίψει τη σημαία, αυτού που είναι χωρίς πάθος·
του δαμασμένου, αυτού που είναι χωρίς εμμονή, του Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Του έβδομου σοφού, του ειλικρινούς, του κατόχου της τριπλής αληθινής

γνώσης, αυτού που έχει φτάσει στο ύψιστο·
του λουσμένου, του ικανού στη στιχουργία, του γαλήνιου, αυτού που έχει
γνωρίσει τη γνώση·
του πρώτου δωρητή, του ικανού, του Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Του ευγενούς, αυτού με αναπτυγμένο εαυτό, αυτού που έχει επιτύχει την
επίτευξη, αυτού που αναλύει·
αυτού με μνήμη, του διορατικού, αυτού που δεν κλίνει προς, ούτε
απομακρύνεται·
αυτού που είναι χωρίς λαχτάρα, αυτού που έχει επιτύχει την κυριαρχία, του
Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Αυτού που έχει υψωθεί, του διαλογιζόμενου, αυτού με νου που δεν ακολουθεί
τις ακαθαρσίες, του αγνού·
του μη προσκολλημένου, του ευεργετικού, του απομονωμένου, αυτού που έχει
φτάσει στο ύψιστο·
αυτού που έχει διαβεί, αυτού που βοηθά άλλους να διαβούν, του Ευλογημένου,
είμαι μαθητής του.

Του γαλήνιου, του πολύ σοφού, αυτού με μεγάλη σοφία, αυτού που είναι χωρίς
απληστία·
του Τατχάγκατα, του Καλότυχου, του ασύγκριτου, του ανίσου·
του θαρραλέου, του λεπτού, του Ευλογημένου, είμαι μαθητής του.

Αυτού που έχει κόψει την επιθυμία, του Βούδα, αυτού που είναι χωρίς καπνό,
του αμόλυντου·
του άξιου προσφορών, του πνεύματος, του ύψιστου ατόμου, του αμέτρητου·
Αυτού που έχει φτάσει στην κορυφή της μεγάλης δόξας, του Ευλογημένου,
είμαι μαθητής».

77. «Πότε όμως επινόησες, οικοδεσπότη, αυτούς τους επαίνους για τον ασκητή Γκόταμα;» «Όπως, σεβάσμιε κύριε, από έναν μεγάλο σωρό λουλουδιών με διάφορα λουλουδία, ένας επιδέξιος ανθοπώλης ή ο μαθητευόμενος ανθοπώλη θα έπλεκε ένα πολύχρωμο στεφάνι· ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, αυτός ο Ευλογημένος είναι άξιος πολλών επαίνων, άξιος εκατοντάδων επαίνων. Ποιος, σεβάσμιε κύριε, δεν θα επαινούσε κάποιον που αξίζει έπαινο;» Τότε στον Τζαϊν Νατάπουττα, που δεν μπορούσε να ανεχθεί την τιμή προς τον Ευλογημένο, εκεί ακριβώς ζεστό αίμα ανέβλυσε από το στόμα του.

Τέλος της ομιλίας Ουπάλι, έκτη.

7. Η ομιλία για τον ασκητή της σκυλίσιας πρακτικής

78. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Κολίγια· Χαλιντάβασανα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Κολίγια. Τότε ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού, και ο γυμνός ασκητής Σενίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του σκύλου, πήγαν στον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Ο γυμνός ασκητής Σενίγια όμως, που ακολουθούσε την πρακτική του σκύλου, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού

ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κουλουριάστηκε σαν σκύλος και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού, είπε στον Ευλογημένο: «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο γυμνός ασκητής Σενίγια, που ακολουθεί την πρακτική του σκύλου, κάνει δύσκολες πράξεις· τρώει τροφή πεταμένη στο δάπεδο. Αυτή η πρακτική του σκύλου έχει αναληφθεί από αυτόν πλήρως για πολύ καιρό. Ποιος είναι ο προορισμός του, ποια η μελλοντική ζωή του;» «Αρκετά, Πούννα, ας μείνει αυτό· μη με ρωτάς αυτό». Για δεύτερη φορά ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού... κ.λπ... Για τρίτη φορά ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού, είπε στον Ευλογημένο: «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο γυμνός ασκητής Σενίγια, που ακολουθεί την πρακτική του σκύλου, κάνει δύσκολες πράξεις· τρώει τροφή πεταμένη στο δάπεδο. Αυτή η πρακτική του σκύλου έχει αναληφθεί από αυτόν πλήρως για πολύ καιρό. Ποιος είναι ο προορισμός του, ποια η μελλοντική ζωή του;»

79. «Σίγουρα, Πούννα, δεν μπορώ να σου το δώσω. Αρκετά, Πούννα, ας μείνει αυτό· μη με ρωτάς αυτό»· αλλά όμως θα σου απαντήσω. Εδώ, Πούννα, κάποιος αναπτύσσει την πρακτική του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αναπτύσσει την ηθική του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αναπτύσσει τη νοοτροπία του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αναπτύσσει τη συμπεριφορά του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη. Αυτός, αφού αναπτύξει την πρακτική του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αφού αναπτύξει την ηθική του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αφού αναπτύξει τη νοοτροπία του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αφού αναπτύξει τη συμπεριφορά του σκύλου ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο επαναγεννιέται ως σύντροφος των σκύλων. Αν όμως έχει αυτήν την άποψη - "Με αυτή την ηθική ή την ασκητική πρακτική ή τον αυστηρό ασκητισμό ή την άγια ζωή θα γίνω θεός ή κάποιος από τους θεούς", αυτή είναι η λανθασμένη άποψή του. Για αυτόν που έχει λανθασμένη άποψη, Πούννα, λέω ότι υπάρχει ένας από δύο προορισμούς: η κόλαση ή το ζωικό βασίλειο. Έτσι λοιπόν, Πούννα, η πρακτική του σκύλου όταν επιτυγχάνεται οδηγεί στη συντροφιά των σκύλων, όταν αποτυγχάνει στην κόλαση». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο γυμνός ασκητής Σενίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του σκύλου, έκλαψε και έχυσε δάκρυα.

Τότε ο Ευλογημένος είπε στον Πούννα, γιο των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού: «Αυτό, Πούννα, δεν μπόρεσα να σου το δώσω. Αρκετά, Πούννα, ας μείνει αυτό· μη με ρωτάς αυτό». «Σεβάσμιε κύριε, δεν κλαίω για αυτό που μου είπε ο Ευλογημένος· αλλά, σεβάσμιε κύριε, αυτή η πρακτική του σκύλου έχει αναληφθεί από μένα πλήρως για πολύ καιρό. Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο Πούννα, γιος των Κολίγια, ακολουθεί την πρακτική του βοδιού. Αυτή η πρακτική του βοδιού έχει αναληφθεί από αυτόν πλήρως για πολύ καιρό. Ποιος είναι ο προορισμός του, ποια η μελλοντική ζωή του;» «Αρκετά, Σενίγια, ας μείνει αυτό· μη με ρωτάς αυτό». Για δεύτερη φορά ο γυμνός ασκητής Σενίγια... κ.λπ... Για τρίτη φορά ο γυμνός ασκητής Σενίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του σκύλου, είπε στον Ευλογημένο: «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο Πούννα, γιος των Κολίγια, ακολουθεί την πρακτική του βοδιού. Αυτή η πρακτική του βοδιού έχει αναληφθεί από αυτόν πλήρως για πολύ καιρό. Ποιος είναι ο προορισμός του, ποια η μελλοντική ζωή του;»

80. «Σίγουρα, Σενίγια, δεν μπορώ να σου το δώσω. Αρκετά, Σενίγια, ας μείνει αυτό· μη με ρωτάς αυτό»· αλλά όμως θα σου απαντήσω. Εδώ, Σενίγια, κάποιος αναπτύσσει την πρακτική του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αναπτύσσει την ηθική του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αναπτύσσει τη νοοτροπία του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αναπτύσσει τη συμπεριφορά του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη. Αυτός, αφού αναπτύξει την πρακτική του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αφού αναπτύξει την ηθική του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αφού αναπτύξει τη νοοτροπία του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, αφού αναπτύξει τη συμπεριφορά του βοδιού ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο επαναγεννιέται ως σύντροφος των βοδιών. Αν όμως έχει αυτήν την άποψη - "Με αυτή την ηθική ή την ασκητική πρακτική ή τον αυστηρό ασκητισμό ή την άγια ζωή θα γίνω θεός ή κάποιος από τους θεούς", αυτή είναι η λανθασμένη άποψή του. Για αυτόν που έχει λανθασμένη άποψη, Σενίγια, λέω ότι υπάρχει ένας από δύο προορισμούς: η κόλαση ή το ζωικό βασίλειο. Έτσι λοιπόν, Σενίγια, η πρακτική του βοδιού όταν επιτυγχάνεται οδηγεί στη συντροφιά των βοδιών, όταν αποτυγχάνει στην κόλαση». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού, έκλαψε και έχυσε δάκρυα.

Τότε ο Ευλογημένος είπε στον γυμνό ασκητή Σενίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του σκύλου: «Αυτό, Σενίγια, δεν το επιδοκίμασα. Αρκετά, Σενίγια, ας μείνει αυτό· μη με ρωτάς αυτό». «Σεβάσμιε κύριε, δεν κλαίω για αυτό που μου είπε ο Ευλογημένος· αλλά, σεβάσμιε κύριε, αυτή η πρακτική του βοδιού έχει αναληφθεί από μένα πλήρως για πολύ καιρό. Έτσι έχω πίστη, σεβάσμιε κύριε, στον Ευλογημένο· ο Ευλογημένος είναι ικανός να διδάξει τη Διδασκαλία έτσι ώστε εγώ να εγκαταλείψω αυτή την πρακτική του βοδιού, και αυτός ο γυμνός ασκητής Σενίγια, που ακολουθεί την πρακτική του σκύλου, να εγκαταλείψει εκείνη την πρακτική του σκύλου». «Τότε λοιπόν, Πούννα, άκουσε, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού, στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

81. «Πούννα, υπάρχουν αυτές οι τέσσερις πράξεις που εγώ ο ίδιος έχω συνειδητοποιήσει με άμεση γνώση και διακηρύσσω. Ποιες τέσσερις; Υπάρχει, Πούννα, πράξη σκοτεινή με σκοτεινό επακόλουθο· υπάρχει, Πούννα, πράξη φωτεινή με φωτεινό επακόλουθο· υπάρχει, Πούννα, πράξη σκοτεινή και φωτεινή με σκοτεινό και φωτεινό επακόλουθο· υπάρχει, Πούννα, πράξη ούτε σκοτεινή ούτε φωτεινή με ούτε σκοτεινό ούτε φωτεινό επακόλουθο, που οδηγεί στην εξάλειψη της πράξης.

«Και ποια είναι, Πούννα, η πράξη σκοτεινή με σκοτεινό επακόλουθο; Εδώ, Πούννα, κάποιος δημιουργεί επιβλαβή σωματική δραστηριότητα, δημιουργεί επιβλαβή λεκτική δραστηριότητα, δημιουργεί επιβλαβή νοητική δραστηριότητα. Αυτός, έχοντας δημιουργήσει επιβλαβή σωματική δραστηριότητα, έχοντας δημιουργήσει επιβλαβή λεκτική δραστηριότητα, έχοντας δημιουργήσει επιβλαβή νοητική δραστηριότητα, επαναγεννιέται σε επιβλαβή κόσμο. Αυτόν που έχει επαναγεννηθεί σε επιβλαβή κόσμο, επιβλαβείς επαφές τον αγγίζουν. Αυτός, αγγιζόμενος από επιβλαβείς επαφές, βιώνει επιβλαβές αίσθημα αποκλειστικά οδυνηρό, όπως τα όντα που είναι καταδικασμένα στην κόλαση. Έτσι λοιπόν, Πούννα, από αυτό που έχει δημιουργηθεί προκύπτει η επαναγέννηση του όντος· ό,τι κάνει, με αυτό

επαναγεννιέται· αυτόν που έχει επαναγεννηθεί, οι επαφές τον αγγίζουν. Έτσι λέω, Πούννα: «τα όντα είναι κληρονόμοι των πράξεών τους». Αυτή ονομάζεται, Πούννα, πράξη σκοτεινή με σκοτεινό επακόλουθο.

«Και ποια είναι, Πούννα, η πράξη φωτεινή με φωτεινό επακόλουθο; Εδώ, Πούννα, κάποιος δημιουργεί μη επιβλαβή σωματική δραστηριότητα, δημιουργεί μη επιβλαβή λεκτική δραστηριότητα, δημιουργεί μη επιβλαβή νοητική δραστηριότητα. Αυτός, έχοντας δημιουργήσει μη επιβλαβή σωματική δραστηριότητα, έχοντας δημιουργήσει μη επιβλαβή λεκτική δραστηριότητα, έχοντας δημιουργήσει μη επιβλαβή νοητική δραστηριότητα, επαναγεννιέται σε μη επιβλαβή κόσμο. Αυτόν που έχει επαναγεννηθεί σε μη επιβλαβή κόσμο, μη επιβλαβείς επαφές τον αγγίζουν. Αυτός, αγγιζόμενος από μη επιβλαβείς επαφές, βιώνει μη επιβλαβές αίσθημα αποκλειστικά ευχάριστο, όπως οι θεοί που διαπερνώνται από ομορφιά. Έτσι λοιπόν, Πούννα, από αυτό που έχει δημιουργηθεί προκύπτει η επαναγέννηση του όντος· ό,τι κάνει, με αυτό επαναγεννιέται· αυτόν που έχει επαναγεννηθεί, οι επαφές τον αγγίζουν. Έτσι λέω, Πούννα: «τα όντα είναι κληρονόμοι των πράξεών τους». Αυτή ονομάζεται, Πούννα, πράξη φωτεινή με φωτεινό επακόλουθο.

«Και ποια είναι, Πούννα, η πράξη σκοτεινή και φωτεινή με σκοτεινό και φωτεινό επακόλουθο; Εδώ, Πούννα, κάποιος δημιουργεί σωματική δραστηριότητα τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή, δημιουργεί λεκτική δραστηριότητα τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή, δημιουργεί νοητική δραστηριότητα τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή. Αυτός, έχοντας δημιουργήσει σωματική δραστηριότητα τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή, έχοντας δημιουργήσει λεκτική δραστηριότητα τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή, έχοντας δημιουργήσει νοητική δραστηριότητα τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή, επαναγεννιέται σε κόσμο τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή. Αυτόν που έχει επαναγεννηθεί σε κόσμο τόσο επιβλαβή όσο και μη επιβλαβή, επαφές τόσο επιβλαβείς όσο και μη επιβλαβείς τον αγγίζουν. Αυτός, αγγιζόμενος από επαφές τόσο επιβλαβείς όσο και μη επιβλαβείς, βιώνει αίσθημα τόσο επιβλαβές όσο και μη επιβλαβές, ανάμεικτο με ευτυχία και δυστυχία, όπως οι άνθρωποι, ορισμένοι θεοί και ορισμένοι που έχουν πέσει σε κατώτερους κόσμους. Έτσι λοιπόν, Πούννα, από αυτό που έχει δημιουργηθεί προκύπτει η επαναγέννηση του όντος· ό,τι κάνει, με αυτό επαναγεννιέται. Αυτόν που έχει επαναγεννηθεί, οι επαφές τον αγγίζουν. Έτσι λέω, Πούννα: «τα όντα είναι κληρονόμοι των πράξεών τους». Αυτή ονομάζεται, Πούννα, πράξη σκοτεινή και φωτεινή με σκοτεινό και φωτεινό επακόλουθο.

«Και ποια είναι, Πούννα, η πράξη ούτε σκοτεινή ούτε φωτεινή με ούτε σκοτεινό ούτε φωτεινό επακόλουθο, που οδηγεί στην εξάλειψη της πράξης; Εκεί, Πούννα, η βούληση για την εγκατάλειψη αυτής της πράξης που είναι σκοτεινή με σκοτεινό επακόλουθο, η βούληση για την εγκατάλειψη αυτής της πράξης που είναι φωτεινή με φωτεινό επακόλουθο, η βούληση για την εγκατάλειψη αυτής της πράξης που είναι σκοτεινή και φωτεινή με σκοτεινό και φωτεινό επακόλουθο - αυτό ονομάζεται, Πούννα, πράξη ούτε σκοτεινή ούτε φωτεινή με ούτε σκοτεινό ούτε φωτεινό επακόλουθο, που οδηγεί στην εξάλειψη της πράξης. Αυτές λοιπόν, Πούννα, είναι οι τέσσερις πράξεις που εγώ ο ίδιος έχω κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση και διακηρύσσω».

82. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Πούννα, γιος των Κολίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του βοδιού, είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε, θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε! Όπως, σεβάσμιε κύριε... κ.λπ... Ας με θεωρεί ο Ευλογημένος λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο

εξής». Ο γυμνός ασκητής Σενίγια όμως, που ακολουθούσε την πρακτική του σκύλου, είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε, θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε! Όπως, σεβάσμιε κύριε... κ.λπ... έχει φανερωθεί. Εγώ, Σεβάσμιε Κύριε, καταφεύγω στον Ευλογημένο ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Είθε να λάβω, Σεβάσμιε Κύριε, την αναχώρηση κοντά στον Ευλογημένο, είθε να λάβω την πλήρη χειροτονία». «Σενίγια, όποιος ήταν προηγουμένως αλλόδοξος και επιθυμεί την αναχώρηση σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή, επιθυμεί την πλήρη χειροτονία, αυτός υπόκειται σε περίοδο συμμόρφωσης τεσσάρων μηνών. Μετά την παρέλευση τεσσάρων μηνών, οι μοναχοί με ικανοποιημένο νου του δίνουν την αναχώρηση, του δίνουν την πλήρη χειροτονία για να γίνει μοναχός. Αλλά εδώ εγώ γνωρίζω τη διαφορετικότητα των ατόμων».

«Σεβάσμιε κύριε, αν όσοι ήταν προηγουμένως αλλόδοξοι επιθυμούν την αναχώρηση σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή, επιθυμούν την πλήρη χειροτονία, υπόκεινται σε περίοδο συμμόρφωσης τεσσάρων μηνών· μετά την παρέλευση τεσσάρων μηνών, οι μοναχοί με ικανοποιημένο νου τους δίνουν την αναχώρηση, τους δίνουν την πλήρη χειροτονία για να γίνουν μοναχοί, εγώ θα υποστώ περίοδο συμμόρφωσης τεσσάρων ετών. Μετά την παρέλευση τεσσάρων ετών, ας μου δώσουν οι μοναχοί με ικανοποιημένο νου την αναχώρηση, ας μου δώσουν την πλήρη χειροτονία για να γίνω μοναχός». Ο γυμνός ασκητής Σενίγια, που ακολουθούσε την πρακτική του σκύλου, έλαβε την αναχώρηση κοντά στον Ευλογημένο, έλαβε την πλήρη χειροτονία. Λίγο μετά την πλήρη χειροτονία του, ο σεβάσμιος Σενίγια, μένοντας μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παρέμεινε. Γνώρισε άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Και ο σεβάσμιος Σενίγια έγινε ένας από τους Άξιους.

Τέλος της ομιλίας Κουκκουραβάτικα, έβδομη.

8. Η ομιλία στον πρίγκιπα Αμπαγια

83. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο Ρατζάγκαχα, στο Άλσος των Μπαμπού, στο καταφύγιο σίτισης σκιούρων. Τότε ο πρίγκιπας Αμπαγια πήγε στον Τζαϊν Νατάπουττα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Τζαϊν Νατάπουττα και κάθισε στο πλάι. Στον πρίγκιπα Αμπαγια που καθόταν στο πλάι, ο Τζαϊν Νατάπουττα είπε αυτό - «Έλα εσύ, πρίγκιπα, πρόσαψε κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα. Έτσι θα διαδοθεί καλή φήμη για σένα - 'Ο πρίγκιπας Αμπαγια πρόσαψε κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα που έχει τόσο μεγάλη υπερφυσική δύναμη, τόσο μεγάλη επιρροή'». «Πώς όμως εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα που έχει τόσο μεγάλη υπερφυσική δύναμη, τόσο μεγάλη επιρροή;» «Έλα εσύ, πρίγκιπα, πήγαινε εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα· αφού πλησιάσεις, πες έτσι στον ασκητή Γκόταμα - 'Μήπως, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους;' Αν ο ασκητής Γκόταμα, έτσι ερωτηθείς, απαντήσει έτσι - 'Ο Τατχάγκατα, πρίγκιπα, θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους', εσύ θα του έλεγες έτσι - 'Τότε ποια είναι η

διαφορά σου, σεβάσμιε κύριε, από έναν κοινό άνθρωπο; Διότι και ένας κοινός άνθρωπος θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους'. Αν όμως ο ασκητής Γκόταμα, έτσι ερωτηθείς, απαντήσει έτσι - 'Όχι, πρίγκιπα, ο Τατχάγκατα δεν θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους', εσύ θα του έλεγες έτσι - 'Τότε γιατί, σεβάσμιε κύριε, περιέγραψες τον Ντεβαντάττα - 'Ο Ντεβαντάττα είναι προορισμένος για τον κόσμο της αθλιότητας, ο Ντεβαντάττα είναι καταδικασμένος στην Κόλαση, ο Ντεβαντάττα θα μείνει για έναν κοσμικό κύκλο, ο Ντεβαντάττα είναι αθεράπευτος'; Και με αυτά τα λόγια σου ο Ντεβαντάττα ήταν θυμωμένος και δυσανεσχημένος'. Αυτή, πρίγκιπα, την ερώτηση με δύο άκρα, όταν ερωτηθεί ο ασκητής Γκόταμα, δεν θα μπορέσει ούτε να την φτύσει ούτε να την καταπιεί. Όπως ακριβώς ένα σιδερένιο άγκιστρο κολλημένο στον λαιμό ενός ανθρώπου, αυτός δεν θα μπορούσε ούτε να το φτύσει ούτε να το καταπιεί· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, ο ασκητής Γκόταμα, όταν ερωτηθεί αυτή την ερώτηση με δύο άκρα, δεν θα μπορέσει ούτε να την φτύσει ούτε να την καταπιεί». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο πρίγκιπας Αμπάγια στον Τζαϊν Νατάπουττα και αφού σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Τζαϊν Νατάπουττα, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι.

84. Στον πρίγκιπα Αμπάγια που καθόταν στο πλάι, κοιτάζοντας τον ήλιο, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν είναι κατάλληλη ώρα σήμερα για να προσάψω κατηγορία στον Ευλογημένο. Αύριο λοιπόν εγώ θα προσάψω κατηγορία στον Ευλογημένο στη δική μου κατοικία», είπε αυτό στον Ευλογημένο: «Ας αποδεχθεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος το αυριανό γεύμα μου ως τέταρτος μαζί με τρεις άλλους». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε ο πρίγκιπας Αμπάγια, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε. Τότε ο Ευλογημένος, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, ντύθηκε το πρωί και παίρνοντας το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στην κατοικία του πρίγκιπα Αμπάγια· αφού έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Τότε ο πρίγκιπας Αμπάγια ιδιοχειρώς ικανοποίησε και περιποιήθηκε τον Ευλογημένο με εξάισια στερεά και μαλακή τροφή. Τότε ο πρίγκιπας Αμπάγια, όταν ο Ευλογημένος τελείωσε να τρώει και είχε απομακρύνει το χέρι του από το κύπελλο, πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα και κάθισε στο πλάι.

85. Καθισμένος στο πλάι, ο πρίγκιπας Αμπάγια είπε στον Ευλογημένο: «Μήπως, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους;» «Όχι κατηγορηματικά σε αυτό, πρίγκιπα». «Εδώ, σεβάσμιε κύριε, χάθηκαν οι Τζαϊν». «Γιατί όμως εσύ, πρίγκιπα, λες έτσι - 'Εδώ, σεβάσμιε κύριε, χάθηκαν οι Τζαϊν';» «Εδώ εγώ, σεβάσμιε κύριε, πήγα εκεί που ήταν ο Τζαϊν Νατάπουττα· αφού πλησίασα, απέδωσα σεβασμό στον Τζαϊν Νατάπουττα και κάθισα στο πλάι. Σε μένα που καθόμουν στο πλάι, σεβάσμιε κύριε, ο Τζαϊν Νατάπουττα είπε αυτό: 'Έλα εσύ, πρίγκιπα, πρόσαψε κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα. Έτσι θα διαδοθεί καλή φήμη για σένα - ο πρίγκιπας Αμπάγια πρόσαψε κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα που έχει τόσο μεγάλη υπερφυσική δύναμη, τόσο μεγάλη επιρροή'. Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, σεβάσμιε κύριε, είπα στον Τζαϊν Νατάπουττα: 'Πώς όμως εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα προσάψω κατηγορία στον ασκητή Γκόταμα που έχει τόσο μεγάλη υπερφυσική δύναμη, τόσο μεγάλη επιρροή;' 'Έλα εσύ,

πρίγκιπα, πήγαινε εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα· αφού πλησιάσεις, πες έτσι στον ασκητή Γκόταμα - μήπως, σεβάσμιε κύριε, ο Τατχάγκατα θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους; Αν ο ασκητής Γκόταμα, έτσι ερωτηθείς, απαντήσει έτσι - ο Τατχάγκατα, πρίγκιπα, θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους, εσύ θα του έλεγες έτσι - τότε ποια είναι η διαφορά σου, σεβάσμιε κύριε, από έναν κοινό άνθρωπο; Διότι και ένας κοινός άνθρωπος θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους. Αν όμως ο ασκητής Γκόταμα, έτσι ερωτηθείς, απαντήσει έτσι -όχι, πρίγκιπα, ο Τατχάγκατα δεν θα έλεγε εκείνα τα λόγια που είναι μη αγαπητά και δυσάρεστα στους άλλους, εσύ θα του έλεγες έτσι - τότε γιατί, σεβάσμιε κύριε, περιέγραψες τον Ντεβαντάττα - ο Ντεβαντάττα είναι προορισμένος για τον κόσμο της αθλιότητας, ο Ντεβαντάττα είναι καταδικασμένος στην Κόλαση, ο Ντεβαντάττα θα μείνει για έναν κοσμικό κύκλο, ο Ντεβαντάττα είναι αθεράπευτος; Και με αυτά τα λόγια σου ο Ντεβαντάττα ήταν θυμωμένος και δυσαρεστημένος. Αυτή, πρίγκιπα, την ερώτηση με δύο άκρα, όταν ερωτηθεί ο ασκητής Γκόταμα, δεν θα μπορέσει ούτε να την φτύσει ούτε να την καταπιεί. Όπως ακριβώς ένα σιδερένιο άγκιστρο κολλημένο στον λαιμό ενός ανθρώπου, αυτός δεν θα μπορούσε ούτε να το φτύσει ούτε να το καταπιεί· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, ο ασκητής Γκόταμα, όταν ερωτηθεί αυτή την ερώτηση με δύο άκρα, δεν θα μπορέσει ούτε να την φτύσει ούτε να την καταπιεί!».

86. Εκείνη την περίοδο ένας νεαρός πρίγκιπας, ανόητος, ξαπλωμένος ανάσκελα, καθόταν στην αγκαλιά του πρίγκιπα Αμπάγια. Τότε ο Ευλογημένος είπε στον πρίγκιπα Αμπάγια: «Τι νομίζεις, πρίγκιπα, αν αυτός ο πρίγκιπας λόγω απροσεξίας δικής σου ή λόγω απροσεξίας της παραμάνας έβαζε στο στόμα του ξύλο ή χαλίκι, τι θα του έκανες;» «Θα το αφαιρούσα, σεβάσμιε κύριε. Αν, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορούσα να το αφαιρέσω με την πρώτη προσπάθεια, αφού κρατούσα το κεφάλι του με το αριστερό χέρι και λύγιζα το δάχτυλο με το δεξί χέρι, θα το αφαιρούσα ακόμη και με αίμα. Για ποιο λόγο; Υπάρχει συμπόνια μου για τον πρίγκιπα, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, όποια ομιλία ο Τατχάγκατα γνωρίζει ότι είναι μη πραγματική, αναληθής, μη επωφελής, και αυτή είναι μη αγαπητή και δυσάρεστη στους άλλους, αυτή την ομιλία ο Τατχάγκατα δεν την εκφέρει. Και όποια ομιλία ο Τατχάγκατα γνωρίζει ότι είναι πραγματική, αληθής, αλλά μη επωφελής, και αυτή είναι μη αγαπητή και δυσάρεστη στους άλλους, ούτε αυτή την ομιλία ο Τατχάγκατα δεν την εκφέρει. Αλλά όποια ομιλία ο Τατχάγκατα γνωρίζει ότι είναι πραγματική, αληθής, επωφελής, και αυτή είναι μη αγαπητή και δυσάρεστη στους άλλους, τότε ο Τατχάγκατα γνωρίζει τον κατάλληλο χρόνο για την έκφραση αυτής της ομιλίας. Όποια ομιλία ο Τατχάγκατα γνωρίζει ότι είναι μη πραγματική, αναληθής, μη επωφελής, και αυτή είναι αγαπητή και ευχάριστη στους άλλους, αυτή την ομιλία ο Τατχάγκατα δεν την εκφέρει. Και όποια ομιλία ο Τατχάγκατα γνωρίζει ότι είναι πραγματική, αληθής, αλλά μη επωφελής, και αυτή είναι αγαπητή και ευχάριστη στους άλλους, ούτε αυτή την ομιλία ο Τατχάγκατα δεν την εκφέρει. Αλλά όποια ομιλία ο Τατχάγκατα γνωρίζει ότι είναι πραγματική, αληθής, επωφελής, και αυτή είναι αγαπητή και ευχάριστη στους άλλους, τότε ο Τατχάγκατα γνωρίζει τον κατάλληλο χρόνο για την έκφραση αυτής της ομιλίας. Για ποιο λόγο; Υπάρχει, πρίγκιπα, συμπόνια του Τατχάγκατα για τα όντα».

87. «Αυτοί, σεβάσμιε κύριε, οι σοφοί της πολεμικής κάστας, οι σοφοί βραχμάνοι, οι σοφοί οικοδεσπότες και οι σοφοί ασκητές, αφού ετοιμάσουν μια ερώτηση, πλησιάζουν τον Τατχάγκατα και ρωτούν· μήπως αυτό, σεβάσμιε κύριε, έχει

προηγουμένως σκεφτεί ο Ευλογημένος στον νου του: 'Όσοι με πλησιάσουν και με ρωτήσουν έτσι, σε αυτούς εγώ έτσι ερωτηθείς θα απαντήσω έτσι', ή μήπως αυτό έρχεται αυθόρμητα στον Τατχάγκατα;»

«Τότε λοιπόν, πρίγκιπα, θα σε ρωτήσω κάτι σχετικά με αυτό. Όπως σου αρέσει, έτσι να απαντήσεις. Τι νομίζεις, πρίγκιπα, είσαι επιδέξιος στα μέρη και τα εξαρτήματα του άρματος;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε, είμαι επιδέξιος στα μέρη και τα εξαρτήματα του άρματος».

«Τι νομίζεις, πρίγκιπα, αν κάποιοι σε πλησίαζαν και σε ρωτούσαν έτσι: 'Πώς ονομάζεται αυτό το μέρος και εξάρτημα του άρματος;' Μήπως αυτό θα είχες προηγουμένως σκεφτεί στον νου σου: 'Όσοι με πλησιάσουν και με ρωτήσουν έτσι, σε αυτούς εγώ έτσι ερωτηθείς θα απαντήσω έτσι', ή μήπως αυτό θα σου ερχόταν αυθόρμητα;»

«Διότι εγώ, σεβάσμιε κύριε, είμαι γνωστός ως αμαξηλάτης, επιδέξιος στα μέρη και τα εξαρτήματα του άρματος. Όλα τα μέρη και τα εξαρτήματα του άρματος μου είναι καλά γνωστά. Αυτό θα μου ερχόταν αυθόρμητα».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, πρίγκιπα, αυτοί οι σοφοί της πολεμικής κάστας, οι σοφοί βραχμάνοι, οι σοφοί οικοδεσπότες και οι σοφοί ασκητές, αφού ετοιμάσουν μια ερώτηση, πλησιάζουν τον Τατχάγκατα και ρωτούν· αυτό έρχεται αυθόρμητα στον Τατχάγκατα. Για ποιο λόγο; Διότι, πρίγκιπα, αυτό το στοιχείο των φαινομένων έχει διεισδυθεί καλά από τον Τατχάγκατα, και επειδή έχει διεισδύσει καλά σε αυτό το στοιχείο των φαινομένων, αυτό έρχεται αυθόρμητα στον Τατχάγκατα».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο πρίγκιπας Αμπάγια είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε, θαυμάσιο, σεβάσμιε κύριε... κ.λπ... που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Αμπαγιαρατζακουμάρα, όγδοη.

9. Η ομιλία για τα πολλά είδη αισθημάτων

88. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε ο αρχιτέκτονας Παντσακάνγκα πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ουντάγι· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Ουντάγι και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο αρχιτέκτονας Παντσακάνγκα είπε στον σεβάσμιο Ουντάγι: «Πόσα αισθήματα, σεβάσμιε Ουντάγι, έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο;» «Τρία αισθήματα, αρχιτέκτονα, έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο. Ευχάριστο αίσθημα, δυσάρεστο αίσθημα, ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα - αυτά, αρχιτέκτονα, είναι τα τρία αισθήματα που έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο αρχιτέκτονας Παντσακάνγκα είπε στον σεβάσμιο Ουντάγι: «Όχι, σεβάσμιε Ουντάγι, τρία αισθήματα δεν έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο· δύο αισθήματα έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο - ευχάριστο αίσθημα, δυσάρεστο αίσθημα. Αυτό, σεβάσμιε, το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα έχει δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως ανώτερη ευχαρίστηση στη γαλήνη». Για δεύτερη φορά ο σεβάσμιος Ουντάγι είπε στον αρχιτέκτονα Παντσακάνγκα: «Όχι, οικοδεσπότη, δύο αισθήματα δεν έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο· τρία αισθήματα έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο. Ευχάριστο αίσθημα, δυσάρεστο αίσθημα, ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα - αυτά, αρχιτέκτονα, είναι τα

τρία αισθήματα που έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο». Για δεύτερη φορά ο αρχιτέκτονας Παντσακάνγκα είπε στον σεβάσμιο Ουντάγι: «Όχι, σεβάσμιε Ουντάγι, τρία αισθήματα δεν έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο· δύο αισθήματα έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο - ευχάριστο αίσθημα, δυσάρεστο αίσθημα. Αυτό, σεβάσμιε, το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα έχει δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως ανώτερη ευχαρίστηση στη γαλήνη». Για τρίτη φορά ο σεβάσμιος Ουντάγι είπε στον αρχιτέκτονα Παντσακάνγκα: «Όχι, αρχιτέκτονα, δύο αισθήματα δεν έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο· τρία αισθήματα έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο. Ευχάριστο αίσθημα, δυσάρεστο αίσθημα, ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα - αυτά, αρχιτέκτονα, είναι τα τρία αισθήματα που έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο». Για τρίτη φορά ο αρχιτέκτονας Παντσακάνγκα είπε στον σεβάσμιο Ουντάγι: «Όχι, σεβάσμιε Ουντάγι, τρία αισθήματα δεν έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο, δύο αισθήματα έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο - ευχάριστο αίσθημα, δυσάρεστο αίσθημα. Αυτό, σεβάσμιε, το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα έχει δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως ανώτερη ευχαρίστηση στη γαλήνη». Ο σεβάσμιος Ουντάγι δεν μπόρεσε να πείσει τον αρχιτέκτονα Παντσακάνγκα, ούτε όμως μπόρεσε ο αρχιτέκτονας Παντσακάνγκα να πείσει τον σεβάσμιο Ουντάγι.

89. Ο σεβάσμιος Άναντα άκουσε αυτή τη συνομιλία του σεβάσμιου Ουντάγι με τον αρχιτέκτονα Παντσακάνγκα. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Άναντα ανέφερε στον Ευλογημένο όλη τη συνομιλία που είχε ο σεβάσμιος Ουντάγι με τον αρχιτέκτονα Παντσακάνγκα. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ευλογημένος είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Υπάρχει πράγματι, Άναντα, μια επεξήγηση σύμφωνα με την οποία ο αρχιτέκτονας Παντσακάνγκα δεν συμφώνησε με τον Ουντάγι, και υπάρχει επίσης μια επεξήγηση σύμφωνα με την οποία ο Ουντάγι δεν συμφώνησε με τον αρχιτέκτονα Παντσακάνγκα. Δύο αισθήματα, Άναντα, έχουν δηλωθεί από εμένα με μια μέθοδο, τρία αισθήματα επίσης έχουν δηλωθεί από εμένα με μια μέθοδο, πέντε αισθήματα επίσης έχουν δηλωθεί από εμένα με μια μέθοδο, έξι αισθήματα επίσης έχουν δηλωθεί από εμένα με μια μέθοδο, δεκαοκτώ αισθήματα επίσης έχουν δηλωθεί από εμένα με μια μέθοδο, τριάντα έξι αισθήματα επίσης έχουν δηλωθεί από εμένα με μια μέθοδο, εκατόν οκτώ αισθήματα επίσης έχουν δηλωθεί από εμένα με μια μέθοδο. Έτσι με διάφορες μεθόδους, Άναντα, η Διδασκαλία έχει διδαχθεί από εμένα. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι διδαχθεί από εμένα με διάφορες μεθόδους, Άναντα, εκείνοι που δεν θα αποδεχθούν, δεν θα συμφωνήσουν, δεν θα επιδοκιμάσουν τα καλά ειπωμένα, τα καλά εκφρασμένα λόγια του ενός προς τον άλλον, αυτό αναμένεται γι' αυτούς - φιλονικούντες, διαμαχόμενοι, εμπλεκόμενοι σε αντιδικία, θα διαβιούν τρυπώντας ο ένας τον άλλον με λεκτικά βέλη. Έτσι με διάφορες μεθόδους, Άναντα, η Διδασκαλία έχει διδαχθεί από εμένα. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι διδαχθεί από εμένα με διάφορες μεθόδους, Άναντα, εκείνοι που θα αποδεχθούν, θα συμφωνήσουν, θα επιδοκιμάσουν τα καλά ειπωμένα, τα καλά εκφρασμένα λόγια του ενός προς τον άλλον, αυτό αναμένεται γι' αυτούς - ενωμένοι, χαιρόμενοι μαζί, χωρίς να διαφωνούν, σαν γάλα και νερό, κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον με στοργικά μάτια, θα διαβιούν».

90. «Αυτά, Άναντα, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Ποια πέντε; Υλικές μορφές αντιληπτές από το μάτι, επιθυμητές, ελκυστικές, ευχάριστες, αγαπητές, συνδεδεμένες με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικές· ήχοι αντιληπτοί από το αυτί... κ.λπ... οσμές αντιληπτές από τη μύτη... κ.λπ... γεύσεις αντιληπτές από τη γλώσσα...

κ.λπ... απτά αντικείμενα αντιληπτά από το σώμα, επιθυμητά, ελκυστικά, ευχάριστα, αγαπητά, συνδεδεμένα με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικά - αυτά, Άναντα, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Η ευτυχία και η ευαρέσκεια, Άναντα, που εγείρεται εξαρτώμενη από αυτά τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής, αυτή ονομάζεται ηδονική ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι - 'αυτή είναι η ύψιστη ευτυχία και ευαρέσκεια που βιώνουν τα όντα', αυτό δεν το αποδέχομαι από αυτόν. Για ποιο λόγο; Υπάρχει, Άναντα, άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία. Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι - 'αυτή είναι η ύψιστη ευτυχία και ευαρέσκεια που βιώνουν τα όντα', αυτό δεν το αποδέχομαι από αυτόν. Για ποιο λόγο; Υπάρχει, Άναντα, άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία. Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στη δεύτερη διαλογιστική έκσταση. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι... κ.λπ... Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στην τρίτη διαλογιστική έκσταση. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι... κ.λπ... Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι... κ.λπ... Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος 'άπειρος είναι ο χώρος', έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένει. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι... κ.λπ... Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος 'άπειρη είναι η συνείδηση', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένει. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαίρετη και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι... κ.λπ... Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαιρετική και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος 'δεν υπάρχει τίποτε', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένει. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαιρετική και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι... κ.λπ... Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαιρετική και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μηδαμινότητας, έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, διαμένει. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαιρετική και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

«Όποιος, Άναντα, θα έλεγε έτσι - 'αυτή είναι η ύψιστη ευτυχία και ευαρέσκεια που βιώνουν τα όντα', αυτό δεν το αποδέχομαι από αυτόν. Για ποιο λόγο; Υπάρχει, Άναντα, άλλη ευτυχία πιο εξαιρετική και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία. Και ποια, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαιρετική και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, έχοντας επιτύχει την παύση της αντίληψης και του αισθήματος, διαμένει. Αυτή, Άναντα, είναι η άλλη ευτυχία πιο εξαιρετική και πιο εξαίσια από αυτή την ευτυχία.

91. «Είναι δυνατόν, Άναντα, οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές να πουν έτσι -'Ο ασκητής Γκόταμα μιλά για την παύση της αντίληψης και του αισθήματος· και αυτό το διακηρύσσει ως ευτυχία. Τι είναι αυτό, πώς είναι αυτό;' Σε αυτούς που λένε έτσι, Άναντα, οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές πρέπει να λεχθεί έτσι - 'Όχι βέβαια, φίλε, ο Ευλογημένος δεν διακηρύσσει ως ευτυχία αναφερόμενος μόνο στο ευχάριστο αίσθημα· αλλά, φίλε, οπουδήποτε βρίσκεται ευτυχία, σε οποιοδήποτε μέρος, αυτό ο Τατχάγκατα το διακηρύσσει ως ευτυχία'».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Άναντα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μπαχουβεντανίγια, ένατη.

10. Η ομιλία για την αδιαμφισβήτητη διδασκαλία

92. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών και έφτασε σε ένα βραχμανικό χωριό των Κοσάλα που ονομαζόταν Σάλα. Οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Σάλα άκουσαν: «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, έφτασε στη Σάλα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς

τέτοιους Άξιους». Τότε οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Σάλα πλησίασαν τον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, μερικοί αφού απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι. Μερικοί χαιρέτησαν τον Ευλογημένο· αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι. Μερικοί χαιρέτησαν με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και κάθισαν στο πλάι. Μερικοί αφού ανακοίνωσαν το όνομα και το σόι τους κοντά στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι. Μερικοί σιωπηλοί κάθισαν στο πλάι.

93. Στους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες της Σάλα που κάθονταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Υπάρχει όμως για εσάς, οικοδεσπότες, κάποιος αγαπητός Διδάσκαλος στον οποίο έχετε αποκτήσει πίστη με λόγο;» «Δεν υπάρχει για εμάς, σεβάσμιε κύριε, κάποιος αγαπητός Διδάσκαλος στον οποίο έχουμε αποκτήσει πίστη με λόγο». «Εφόσον δεν βρίσκετε, οικοδεσπότες, αγαπητό Διδάσκαλο, αυτή η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία πρέπει να αναληφθεί και να εφαρμοστεί. Διότι η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία, οικοδεσπότες, όταν ολοκληρωθεί και αναληφθεί, θα είναι για εσάς για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Και ποια είναι, οικοδεσπότες, η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία;»

94. «Υπάρχουν, οικοδεσπότες, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχει δωρεά, δεν υπάρχει θυσία, δεν υπάρχει προσφορά· δεν υπάρχει καρπός και επακόλουθο των καλών και κακών πράξεων, δεν υπάρχει αυτός ο κόσμος, δεν υπάρχει άλλος κόσμος· δεν υπάρχει μητέρα, δεν υπάρχει πατέρας· δεν υπάρχουν όντα με αυθόρμητη γέννηση· δεν υπάρχουν στον κόσμο ασκητές και βραχμάνοι που έχουν φτάσει σωστά και ασκούνται ορθά, οι οποίοι έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως αυτόν τον κόσμο και τον άλλο κόσμο με άμεση γνώση, τους διακηρύσσουν'. Από εκείνους ακριβώς, οικοδεσπότες, τους ασκητές και βραχμάνους, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι είναι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων. Αυτοί είπαν: 'υπάρχει δωρεά, υπάρχει θυσία, υπάρχει προσφορά· υπάρχει καρπός και επακόλουθο των καλών και κακών πράξεων· υπάρχει αυτός ο κόσμος, υπάρχει άλλος κόσμος· υπάρχει μητέρα, υπάρχει πατέρας· υπάρχουν όντα με αυθόρμητη γέννηση· υπάρχουν στον κόσμο ασκητές και βραχμάνοι που έχουν φτάσει σωστά και ασκούνται ορθά, οι οποίοι έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως αυτόν τον κόσμο και τον άλλο κόσμο με άμεση γνώση, τους διακηρύσσουν'. Τι νομίζετε, οικοδεσπότες - 'δεν είναι αυτοί οι ασκητές και βραχμάνοι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων μεταξύ τους';» «Ναι, σεβάσμιε κύριε».

95. «Εκεί, οικοδεσπότες, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχει δωρεά, δεν υπάρχει θυσία... κ.λπ... οι οποίοι έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως αυτόν τον κόσμο και τον άλλο κόσμο με άμεση γνώση, τους διακηρύσσουν' - αυτό αναμένεται γι' αυτούς; Αυτή η καλή σωματική συμπεριφορά, η καλή λεκτική συμπεριφορά, η καλή νοητική συμπεριφορά - αποφεύγοντας αυτές τις τρεις καλές νοητικές καταστάσεις, αυτή η κακή σωματική συμπεριφορά, η κακή λεκτική συμπεριφορά, η κακή νοητική συμπεριφορά - θα αναλάβουν αυτές τις τρεις φάυλες νοητικές καταστάσεις και θα τις ακολουθήσουν. Για ποιο λόγο; Διότι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βλέπουν τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των φάυλων νοητικών καταστάσεων, και το όφελος και την κάθαρση της απάρνησης στις καλές νοητικές καταστάσεις. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, έχει την άποψη 'δεν υπάρχει άλλος κόσμος'· αυτή είναι η λανθασμένη άποψή του. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, σκέφτεται 'δεν υπάρχει άλλος κόσμος'· αυτός είναι ο λανθασμένος

λογισμός του. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, εκφέρει λόγια 'δεν υπάρχει άλλος κόσμος'. αυτή είναι η λανθασμένη ομιλία του. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, λέει 'δεν υπάρχει άλλος κόσμος'. αντιτίθεται σε εκείνους τους Άξιους που γνωρίζουν τον άλλο κόσμο. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, πείθει τους άλλους 'δεν υπάρχει άλλος κόσμος'. αυτή είναι η πειθώ του σε μη αληθινή διδασκαλία. Και με αυτή την πειθώ σε μη αληθινή διδασκαλία εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους. Έτσι από πριν η καλή ηθική του έχει εγκαταλειφθεί, η ανηθικότητα έχει εδραιωθεί - και αυτή η λανθασμένη άποψη, ο λανθασμένος λογισμός, η λανθασμένη ομιλία, η αντίθεση προς τους ευγενείς, η πειθώ σε μη αληθινή διδασκαλία, η εξύψωση του εαυτού, ο χλευασμός των άλλων. Έτσι αυτές οι πολλές κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις προκύπτουν εξαιτίας της λανθασμένης άποψης.

«Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - 'αν δεν υπάρχει άλλος κόσμος, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος θα εξασφαλίσει την ασφάλεια του εαυτού του· αν υπάρχει άλλος κόσμος, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Ας μην υπάρχει άλλος κόσμος, ας είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων· και όμως αυτός ο αξιότιμος άνδρας στην παρούσα ζωή είναι αξιόμεμπτος από τους νοήμονες - ανήθικος άνδρας με λανθασμένη άποψη, υποστηρικτής του μηδενισμού'. Αν υπάρχει άλλος κόσμος, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας έχει ήττα και στις δύο περιπτώσεις - και επειδή στην παρούσα ζωή είναι αξιόμεμπτος από τους νοήμονες, και επειδή με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Έτσι αυτή η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία έχει αναληφθεί κακώς, έχοντας καλύψει μόνο τη μία πλευρά παραμένει, εγκαταλείπει την καλή θέση.

96. «Εκεί, οικοδεσπότες, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'υπάρχει δωρεά... κ.λπ... οι οποίοι έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως αυτόν τον κόσμο και τον άλλο κόσμο με άμεση γνώση, τους διακηρύσσουν' - αυτό αναμένεται γι' αυτούς; Αυτή η κακή σωματική συμπεριφορά, η κακή λεκτική συμπεριφορά, η κακή νοητική συμπεριφορά - αποφεύγοντας αυτές τις τρεις φαύλες νοητικές καταστάσεις, αυτή η καλή σωματική συμπεριφορά, η καλή λεκτική συμπεριφορά, η καλή νοητική συμπεριφορά - θα αναλάβουν αυτές τις τρεις καλές νοητικές καταστάσεις και θα τις ακολουθήσουν. Για ποιο λόγο; Διότι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βλέπουν τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των φαύλων νοητικών καταστάσεων, και το όφελος και την κάθαρση της απάρνησης στις καλές νοητικές καταστάσεις. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, έχει την άποψη 'υπάρχει άλλος κόσμος'. αυτή είναι η ορθή άποψή του. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, σκέφτεται 'υπάρχει άλλος κόσμος'. αυτός είναι ο ορθός λογισμός του. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, εκφέρει λόγια 'υπάρχει άλλος κόσμος'. αυτή είναι η ορθή ομιλία του. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, λέει 'υπάρχει άλλος κόσμος'. δεν αντιτίθεται σε εκείνους τους Άξιους που γνωρίζουν τον άλλο κόσμο. Ενώ υπάρχει άλλος κόσμος, πείθει τους άλλους 'υπάρχει άλλος κόσμος'. αυτή είναι η πειθώ του σε αληθινή διδασκαλία. Και με αυτή την πειθώ σε αληθινή διδασκαλία δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Έτσι από πριν η ανηθικότητά του έχει εγκαταλειφθεί, η καλή ηθική έχει εδραιωθεί - και αυτή η ορθή άποψη, ο ορθός λογισμός, η ορθή ομιλία, η μη αντίθεση

προς τους ευγενείς, η πειθώ σε αληθινή διδασκαλία, η μη εξύψωση του εαυτού, ο μη χλευασμός των άλλων. Έτσι αυτές οι πολλές καλές νοητικές καταστάσεις προκύπτουν εξαιτίας της ορθής άποψης.

«Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - 'αν υπάρχει άλλος κόσμος, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Ας μην υπάρχει άλλος κόσμος, ας είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων· και όμως αυτός ο αξιότιμος άνδρας στην παρούσα ζωή είναι αξιέπαινος από τους νοήμονες - ηθικός άνδρας με ορθή άποψη, που υποστηρίζει ότι υπάρχει'. Αν υπάρχει άλλος κόσμος, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας έχει νίκη και στις δύο περιπτώσεις - και επειδή στην παρούσα ζωή είναι αξιέπαινος από τους νοήμονες, και επειδή με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Έτσι αυτή η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία έχει αναληφθεί καλώς, έχοντας καλύψει και τις δύο πλευρές παραμένει, εγκαταλείπει τη φαύλη θέση.

97. «Υπάρχουν, οικοδεσπότες, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'σε αυτόν που πράττει ή διατάζει να πραχθεί, σε αυτόν που κόβει ή διατάζει να κοπεί, σε αυτόν που βασανίζει ή διατάζει να βασανιστεί, σε αυτόν που προκαλεί θλίψη ή διατάζει να προκληθεί θλίψη, σε αυτόν που εξαντλεί ή διατάζει να εξαντληθεί, σε αυτόν που τρομοκρατεί ή διατάζει να τρομοκρατηθεί, σε αυτόν που σκοτώνει έμβια όντα, σε αυτόν που παίρνει το μη δοσμένο, σε αυτόν που διαρρηγνύει τοίχους, σε αυτόν που διαπράττει μεγάλη ληστεία, σε αυτόν που ληστεύει ένα σπίτι, σε αυτόν που ενεδρεύει στο δρόμο, σε αυτόν που πηγαίνει με τη γυναίκα άλλου, σε αυτόν που ψεύδεται· σε αυτόν που πράττει δεν διαπράττεται κακό. Ακόμη κι αν κάποιος με έναν τροχό με κοφτερή λεπίδα ξυραφιού θα έκανε όλα τα έμβια όντα αυτής της γης έναν σωρό κρέατος, έναν όγκο κρέατος, δεν υπάρχει από αυτό κακό, δεν υπάρχει προέλευση κακού. Ακόμη κι αν κάποιος πήγαινε στη νότια όχθη του Γάγγη σκοτώνοντας και διατάζοντας να σκοτωθούν, κόβοντας και διατάζοντας να κοπούν, βασανίζοντας και διατάζοντας να βασανιστούν· δεν υπάρχει από αυτό κακό, δεν υπάρχει προέλευση κακού. Ακόμη κι αν κάποιος πήγαινε στη βόρεια όχθη του Γάγγη δίνοντας και διατάζοντας να δοθούν, θυσιάζοντας και διατάζοντας να θυσιαστούν· δεν υπάρχει από αυτό αξιέπαινη πράξη, δεν υπάρχει προέλευση αξιέπαινης πράξης. Με τη δωρεά, με τον αυτοέλεγχο, με την αυτοσυγκράτηση, με την αληθινή ομιλία δεν υπάρχει αξιέπαινη πράξη, δεν υπάρχει προέλευση αξιέπαινης πράξης». Από εκείνους ακριβώς, οικοδεσπότες, τους ασκητές και βραχμάνους, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι είναι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων· αυτοί είπαν έτσι - 'σε αυτόν που πράττει ή διατάζει να πραχθεί, σε αυτόν που κόβει ή διατάζει να κοπεί, σε αυτόν που βασανίζει ή διατάζει να βασανιστεί, σε αυτόν που προκαλεί θλίψη ή διατάζει να προκληθεί θλίψη, σε αυτόν που εξαντλεί ή διατάζει να εξαντληθεί, σε αυτόν που τρομοκρατεί ή διατάζει να τρομοκρατηθεί, σε αυτόν που σκοτώνει έμβια όντα, σε αυτόν που παίρνει το μη δοσμένο, σε αυτόν που διαρρηγνύει τοίχους, σε αυτόν που διαπράττει μεγάλη ληστεία, σε αυτόν που ληστεύει ένα σπίτι, σε αυτόν που ενεδρεύει στο δρόμο, σε αυτόν που πηγαίνει με τη γυναίκα άλλου, σε αυτόν που ψεύδεται· σε αυτόν που πράττει διαπράττεται κακό. Ακόμη κι αν κάποιος με έναν τροχό με κοφτερή λεπίδα ξυραφιού θα έκανε όλα τα έμβια όντα αυτής της γης έναν σωρό κρέατος, έναν όγκο κρέατος, υπάρχει από αυτό κακό, υπάρχει προέλευση κακού. Ακόμη κι αν κάποιος πήγαινε στη νότια όχθη του

Γάγγη σκοτώνοντας και διατάζοντας να σκοτωθούν, κόβοντας και διατάζοντας να κοπούν, βασανίζοντας και διατάζοντας να βασανιστούν· υπάρχει από αυτό κακό, υπάρχει προέλευση κακού. Ακόμη κι αν κάποιος πήγαινε στη βόρεια όχθη του Γάγγη δίνοντας και διατάζοντας να δοθούν, θυσιάζοντας και διατάζοντας να θυσιαστούν· υπάρχει από αυτό αξιέπαινη πράξη, υπάρχει προέλευση αξιέπαινης πράξης. Με τη δωρεά, με τον αυτοέλεγχο, με την αυτοσυγκράτηση, με την αληθινή ομιλία υπάρχει αξιέπαινη πράξη, υπάρχει προέλευση αξιέπαινης πράξης'. Τι νομίζετε, οικοδεσπότες, δεν είναι αυτοί οι ασκητές και βραχμάνοι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων μεταξύ τους;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε».

98. «Εκεί, οικοδεσπότες, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'σε αυτόν που πράττει ή διατάζει να πραχθεί, σε αυτόν που κόβει ή διατάζει να κοπεί, σε αυτόν που βασανίζει ή διατάζει να βασανιστεί, σε αυτόν που προκαλεί θλίψη ή διατάζει να προκληθεί θλίψη, σε αυτόν που εξαντλεί ή διατάζει να εξαντληθεί, σε αυτόν που τρομοκρατεί ή διατάζει να τρομοκρατηθεί, σε αυτόν που σκοτώνει έμβια όντα, σε αυτόν που παίρνει το μη δοσμένο, σε αυτόν που διαρρηγνύει τοίχους, σε αυτόν που διαπράττει μεγάλη ληστεία, σε αυτόν που ληστεύει ένα σπίτι, σε αυτόν που ενεδρεύει στο δρόμο, σε αυτόν που πηγαίνει με τη γυναίκα άλλου, σε αυτόν που ψεύδεται· σε αυτόν που πράττει δεν διαπράττεται κακό. Ακόμη κι αν κάποιος με έναν τροχό με κοφτερή λεπίδα ξυραφιού θα έκανε όλα τα έμβια όντα αυτής της γης έναν σωρό κρέατος, έναν όγκο κρέατος, δεν υπάρχει από αυτό κακό, δεν υπάρχει προέλευση κακού. Ακόμη κι αν κάποιος πήγαινε στη νότια όχθη του Γάγγη σκοτώνοντας και διατάζοντας να σκοτωθούν... κ.λπ... Με τη δωρεά, με τον αυτοέλεγχο, με την αυτοσυγκράτηση, με την αληθινή ομιλία δεν υπάρχει αξιέπαινη πράξη, δεν υπάρχει προέλευση αξιέπαινης πράξης' - αυτό αναμένεται γι' αυτούς; Αυτή η καλή σωματική συμπεριφορά, η καλή λεκτική συμπεριφορά, η καλή νοητική συμπεριφορά - αποφεύγοντας αυτές τις τρεις καλές νοητικές καταστάσεις, αυτή η κακή σωματική συμπεριφορά, η κακή λεκτική συμπεριφορά, η κακή νοητική συμπεριφορά - θα αναλάβουν αυτές τις τρεις φάυλες νοητικές καταστάσεις και θα τις ακολουθήσουν. Για ποιο λόγο; Διότι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βλέπουν τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των φάυλων νοητικών καταστάσεων, και το όφελος και την κάθαρση της απάρνησης στις καλές νοητικές καταστάσεις. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, έχει την άποψη 'δεν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτή είναι η λανθασμένη άποψή του. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, σκέφτεται 'δεν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτός είναι ο λανθασμένος λογισμός του. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, εκφέρει λόγια 'δεν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτή είναι η λανθασμένη ομιλία του. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, λέει 'δεν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αντιτίθεται σε εκείνους τους Άξιους που υποστηρίζουν την αποτελεσματικότητα της δράσης. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, πείθει τους άλλους 'δεν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτή είναι η πειθώ του σε μη αληθινή διδασκαλία. Και με αυτή την πειθώ σε μη αληθινή διδασκαλία εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους. Έτσι από πριν η καλή ηθική του έχει εγκαταλειφθεί, η ανηθικότητα έχει εδραιωθεί - και αυτή η λανθασμένη άποψη, ο λανθασμένος λογισμός, η λανθασμένη ομιλία, η αντίθεση προς τους

ευγενείς, η πειθώ σε μη αληθινή διδασκαλία, η εξύψωση του εαυτού, ο χλευασμός των άλλων. Έτσι αυτές οι πολλές κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις προκύπτουν εξαιτίας της λανθασμένης άποψης.

«Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - 'αν δεν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος θα εξασφαλίσει την ασφάλεια του εαυτού του· αν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Ας μην υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, ας είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων· και όμως αυτός ο αξιότιμος άνδρας στην παρούσα ζωή είναι αξιόμεμπτος από τους νοήμονες - ανήθικος άνδρας με λανθασμένη άποψη, υποστηρικτής της αναποτελεσματικότητας των πράξεων'. Αν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας έχει ήττα και στις δύο περιπτώσεις - και επειδή στην παρούσα ζωή είναι αξιόμεμπτος από τους νοήμονες, και επειδή με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Έτσι αυτή η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία έχει αναληφθεί κακώς, έχοντας καλύψει μόνο τη μία πλευρά παραμένει, εγκαταλείπει την καλή θέση.

99. «Εκεί, οικοδεσπότες, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'σε αυτόν που πράττει ή διατάζει να πραχθεί, σε αυτόν που κόβει ή διατάζει να κοπεί, σε αυτόν που βασανίζει ή διατάζει να βασανιστεί, σε αυτόν που προκαλεί θλίψη ή διατάζει να προκληθεί θλίψη, σε αυτόν που εξαντλεί ή διατάζει να εξαντληθεί, σε αυτόν που τρομοκρατεί ή διατάζει να τρομοκρατηθεί, σε αυτόν που σκοτώνει έμβια όντα, σε αυτόν που παίρνει το μη δοσμένο, σε αυτόν που διαρρηγνύει τοίχους, σε αυτόν που διαπράττει μεγάλη ληστεία, σε αυτόν που ληστεύει ένα σπίτι, σε αυτόν που ενεδρεύει στο δρόμο, σε αυτόν που πηγαίνει με τη γυναίκα άλλου, σε αυτόν που ψεύδεται· σε αυτόν που πράττει διαπράττεται κακό. Ακόμη κι αν κάποιος με έναν τροχό με κοφτερή λεπίδα ξυραφιού θα έκανε όλα τα έμβια όντα αυτής της γης έναν σωρό κρέατος, έναν όγκο κρέατος, υπάρχει από αυτό κακό, υπάρχει προέλευση κακού. Ακόμη κι αν κάποιος πήγαινε στη νότια όχθη του Γάγγη σκοτώνοντας και διατάζοντας να σκοτωθούν, κόβοντας και διατάζοντας να κοπούν, βασανίζοντας και διατάζοντας να βασανιστούν, υπάρχει από αυτό κακό, υπάρχει προέλευση κακού. Ακόμη κι αν κάποιος πήγαινε στη βόρεια όχθη του Γάγγη δίνοντας και διατάζοντας να δοθούν, θυσιάζοντας και διατάζοντας να θυσιαστούν, υπάρχει από αυτό αξιέπαινη πράξη, υπάρχει προέλευση αξιέπαινης πράξης. Με τη δωρεά, με τον αυτοέλεγχο, με την αυτοσυγκράτηση, με την αληθινή ομιλία υπάρχει αξιέπαινη πράξη, υπάρχει προέλευση αξιέπαινης πράξης' - αυτό αναμένεται γι' αυτούς; Αυτή η κακή σωματική συμπεριφορά, η κακή λεκτική συμπεριφορά, η κακή νοητική συμπεριφορά - αποφεύγοντας αυτές τις τρεις φάυλες νοητικές καταστάσεις, αυτή η καλή σωματική συμπεριφορά, η καλή λεκτική συμπεριφορά, η καλή νοητική συμπεριφορά - θα αναλάβουν αυτές τις τρεις καλές νοητικές καταστάσεις και θα τις ακολουθήσουν. Για ποιο λόγο; Διότι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βλέπουν τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των φάυλων νοητικών καταστάσεων, και το όφελος και την κάθαρση της απάρνησης στις καλές νοητικές καταστάσεις. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, έχει την άποψη 'υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτή είναι η ορθή άποψή του. Ενώ υπάρχει

αποτελεσματικότητα της δράσης, σκέφτεται 'υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτός είναι ο ορθός λογισμός του. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, εκφέρει λόγια 'υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτή είναι η ορθή ομιλία του. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, λέει 'υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· δεν αντιτίθεται σε εκείνους τους Άξιους που υποστηρίζουν την αποτελεσματικότητα της δράσης. Ενώ υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, πείθει τους άλλους 'υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης'· αυτή είναι η πειθώ του σε αληθινή διδασκαλία. Και με αυτή την πειθώ σε αληθινή διδασκαλία δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Έτσι από πριν η ανηθικότητά του έχει εγκαταλειφθεί, η καλή ηθική έχει εδραιωθεί - και αυτή η ορθή άποψη, ο ορθός λογισμός, η ορθή ομιλία, η μη αντίθεση προς τους ευγενείς, η πειθώ σε αληθινή διδασκαλία, η μη εξύψωση του εαυτού, ο μη χλευασμός των άλλων. Έτσι αυτές οι πολλές καλές νοητικές καταστάσεις προκύπτουν εξαιτίας της ορθής άποψης.

«Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - 'αν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Ας μην υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, ας είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων· και όμως αυτός ο αξιότιμος άνδρας στην παρούσα ζωή είναι αξιέπαινος από τους νοήμονες - ηθικός άνδρας με ορθή άποψη, που υποστηρίζει την αποτελεσματικότητα της δράσης'. Αν υπάρχει αποτελεσματικότητα της δράσης, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας έχει νίκη και στις δύο περιπτώσεις - και επειδή στην παρούσα ζωή είναι αξιέπαινος από τους νοήμονες, και επειδή με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Έτσι αυτή η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία έχει αναληφθεί καλώς, έχοντας καλύψει και τις δύο πλευρές παραμένει, εγκαταλείπει τη φαύλη θέση.

100. «Υπάρχουν, οικοδεσπότες, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'Δεν υπάρχει αιτία, δεν υπάρχει συνθήκη για τη μόλυνση των όντων· χωρίς αιτία, χωρίς συνθήκη τα όντα μολύνονται. Δεν υπάρχει αιτία, δεν υπάρχει συνθήκη για τον εξαγνισμό των όντων· χωρίς αιτία, χωρίς συνθήκη τα όντα εξαγνίζονται. Δεν υπάρχει δύναμη, δεν υπάρχει ενεργητικότητα, δεν υπάρχει ανθρώπινο σθένος, δεν υπάρχει ανθρώπινη προσπάθεια· όλα τα όντα, όλα τα έμβια όντα, όλα τα δημιουργήματα, όλες οι ψυχές είναι ανίσχυρα, χωρίς δύναμη, χωρίς ενεργητικότητα, μεταμορφωμένα από τη μοίρα, τη σύμπτωση και τη φύση, και βιώνουν ευτυχία και δυστυχία στις έξι τάξεις γέννησης'. Από εκείνους ακριβώς, οικοδεσπότες, τους ασκητές και βραχμάνους, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι είναι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων. Αυτοί είπαν: 'Υπάρχει αιτία, υπάρχει συνθήκη για τη μόλυνση των όντων· με αιτία, με συνθήκη τα όντα μολύνονται. Υπάρχει αιτία, υπάρχει συνθήκη για τον εξαγνισμό των όντων· με αιτία, με συνθήκη τα όντα εξαγνίζονται. Υπάρχει δύναμη, υπάρχει ενεργητικότητα, υπάρχει ανθρώπινο σθένος, υπάρχει ανθρώπινη προσπάθεια· δεν είναι όλα τα όντα, όλα τα έμβια όντα, όλα τα δημιουργήματα, όλες οι ψυχές ανίσχυρα, χωρίς δύναμη, χωρίς ενεργητικότητα, μεταμορφωμένα από τη μοίρα, τη σύμπτωση και τη φύση, που βιώνουν ευτυχία και δυστυχία στις έξι τάξεις γέννησης'. Τι νομίζετε, οικοδεσπότες, δεν είναι αυτοί οι ασκητές και βραχμάνοι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων μεταξύ τους;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε».

101. «Εκεί, οικοδεσπότες, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'Δεν υπάρχει αιτία, δεν υπάρχει συνθήκη για τη μόλυνση των όντων· χωρίς αιτία, χωρίς συνθήκη τα όντα μολύνονται. Δεν υπάρχει αιτία, δεν υπάρχει συνθήκη για τον εξαγνισμό των όντων· χωρίς αιτία, χωρίς συνθήκη τα όντα εξαγνίζονται. Δεν υπάρχει δύναμη, δεν υπάρχει ενεργητικότητα, δεν υπάρχει ανθρώπινο σθένος, δεν υπάρχει ανθρώπινη προσπάθεια· όλα τα όντα, όλα τα έμβια όντα, όλα τα δημιουργήματα, όλες οι ψυχές είναι ανίσχυρα, χωρίς δύναμη, χωρίς ενεργητικότητα, μεταμορφωμένα από τη μοίρα, τη σύμπτωση και τη φύση, και βιώνουν ευτυχία και δυστυχία στις έξι τάξεις γέννησης' - αυτό αναμένεται γι' αυτούς; Αυτή η καλή σωματική συμπεριφορά, η καλή λεκτική συμπεριφορά, η καλή νοητική συμπεριφορά - αποφεύγοντας αυτές τις τρεις καλές νοητικές καταστάσεις, αυτή η κακή σωματική συμπεριφορά, η κακή λεκτική συμπεριφορά, η κακή νοητική συμπεριφορά - θα αναλάβουν αυτές τις τρεις φαύλες νοητικές καταστάσεις και θα τις ακολουθήσουν. Για ποιο λόγο; Διότι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βλέπουν τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των φαύλων νοητικών καταστάσεων, και το όφελος και την κάθαρση της απάρνησης στις καλές νοητικές καταστάσεις. Ενώ υπάρχει αιτία, έχει την άποψη 'δεν υπάρχει αιτία'· αυτή είναι η λανθασμένη άποψή του. Ενώ υπάρχει αιτία, σκέφτεται 'δεν υπάρχει αιτία'· αυτός είναι ο λανθασμένος λογισμός του. Ενώ υπάρχει αιτία, εκφέρει λόγια 'δεν υπάρχει αιτία'· αυτή είναι η λανθασμένη ομιλία του. Ενώ υπάρχει αιτία, λέει 'δεν υπάρχει αιτία'· αντιτίθεται σε εκείνους τους Άξιους που υποστηρίζουν την αιτιότητα. Ενώ υπάρχει αιτία, πείθει τους άλλους 'δεν υπάρχει αιτία'· αυτή είναι η πειθώ του σε μη αληθινή διδασκαλία. Και με αυτή την πειθώ σε μη αληθινή διδασκαλία εξυπώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους. Έτσι από πριν η καλή ηθική του έχει εγκαταλειφθεί, η ανηθικότητα έχει εδραιωθεί - και αυτή η λανθασμένη άποψη, ο λανθασμένος λογισμός, η λανθασμένη ομιλία, η αντίθεση προς τους ευγενείς, η πειθώ σε μη αληθινή διδασκαλία, η εξύψωση του εαυτού, ο χλευασμός των άλλων. Έτσι αυτές οι πολλές κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις προκύπτουν εξαιτίας της λανθασμένης άποψης.

«Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - 'αν δεν υπάρχει αιτία, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα εξασφαλίσει την ασφάλεια του εαυτού του· αν υπάρχει αιτία, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Ας μην υπάρχει αιτία, ας είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων· και όμως αυτός ο αξιότιμος άνδρας στην παρούσα ζωή είναι αξιόμεμπτος από τους νοήμονες - ανήθικος άνδρας με λανθασμένη άποψη, υποστηρικτής της μη-αιτιότητας'. Αν υπάρχει αιτία, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας έχει ήττα και στις δύο περιπτώσεις - και επειδή στην παρούσα ζωή είναι αξιόμεμπτος από τους νοήμονες, και επειδή με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Έτσι αυτή η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία έχει αναληφθεί κακώς, έχοντας καλύψει μόνο τη μία πλευρά παραμένει, εγκαταλείπει την καλή θέση.

102. «Εκεί, οικοδεσπότες, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'Υπάρχει αιτία, υπάρχει συνθήκη για τη μόλυνση των όντων· με αιτία, με συνθήκη τα όντα μολύνονται. Υπάρχει αιτία, υπάρχει συνθήκη για τον εξαγνισμό

των όντων· με αιτία, με συνθήκη τα όντα εξαγνίζονται. Υπάρχει δύναμη, υπάρχει ενεργητικότητα, υπάρχει ανθρώπινο σθένος, υπάρχει ανθρώπινη προσπάθεια· δεν είναι όλα τα όντα, όλα τα έμβια όντα, όλα τα δημιουργήματα, όλες οι ψυχές ανίσχυρα, χωρίς δύναμη, χωρίς ενεργητικότητα, μεταμορφωμένα από τη μοίρα, τη σύμπτωση και τη φύση, και βιώνουν ευτυχία και δυστυχία στις έξι τάξεις γέννησης' - αυτό αναμένεται γι' αυτούς; Αυτή η κακή σωματική συμπεριφορά, η κακή λεκτική συμπεριφορά, η κακή νοητική συμπεριφορά - αποφεύγοντας αυτές τις τρεις φαύλες νοητικές καταστάσεις, αυτή η καλή σωματική συμπεριφορά, η καλή λεκτική συμπεριφορά, η καλή νοητική συμπεριφορά - θα αναλάβουν αυτές τις τρεις καλές νοητικές καταστάσεις και θα τις ακολουθήσουν. Για ποιο λόγο; Διότι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βλέπουν τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των φαύλων νοητικών καταστάσεων, και το όφελος και την κάθαρση της απάρνησης στις καλές νοητικές καταστάσεις. Ενώ υπάρχει αιτία, έχει την άποψη 'υπάρχει αιτία'· αυτή είναι η ορθή άποψή του. Ενώ υπάρχει αιτία, σκέφτεται 'υπάρχει αιτία'· αυτός είναι ο ορθός λογισμός του. Ενώ υπάρχει αιτία, εκφέρει λόγια 'υπάρχει αιτία'· αυτή είναι η ορθή ομιλία του. Ενώ υπάρχει αιτία, λέει 'υπάρχει αιτία'· δεν αντιτίθεται σε εκείνους τους Άξιους που υποστηρίζουν την αιτιότητα. Ενώ υπάρχει αιτία, πείθει τους άλλους 'υπάρχει αιτία'· αυτή είναι η πειθώ του σε αληθινή διδασκαλία. Και με αυτή την πειθώ σε αληθινή διδασκαλία δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Έτσι από πριν η ανηθικότητά του έχει εγκαταλειφθεί, η καλή ηθική έχει εδραιωθεί - και αυτή η ορθή άποψη, ο ορθός λογισμός, η ορθή ομιλία, η μη αντίθεση προς τους ευγενείς, η πειθώ σε αληθινή διδασκαλία, η μη εξύψωση του εαυτού, ο μη χλευασμός των άλλων. Έτσι αυτές οι πολλές καλές νοητικές καταστάσεις προκύπτουν εξαιτίας της ορθής άποψης.

«Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - 'αν υπάρχει αιτία, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Ας μην υπάρχει αιτία, ας είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων· και όμως αυτός ο αξιότιμος άνδρας στην παρούσα ζωή είναι αξιέπαινος από τους νοήμονες - ηθικός άνδρας με ορθή άποψη, που υποστηρίζει την αιτιότητα'. Αν υπάρχει αιτία, έτσι αυτός ο αξιότιμος άνδρας έχει νίκη και στις δύο περιπτώσεις - και επειδή στην παρούσα ζωή είναι αξιέπαινος από τους νοήμονες, και επειδή με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Έτσι αυτή η αδιαμφισβήτητη διδασκαλία έχει αναληφθεί καλώς, έχοντας καλύψει και τις δύο πλευρές παραμένει, εγκαταλείπει τη φαύλη θέση.

103. «Υπάρχουν, οικοδεσπότες, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχουν καθόλου άυλες σφαίρες'. Από εκείνους ακριβώς, οικοδεσπότες, τους ασκητές και βραχμάνους, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι είναι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων. Αυτοί είπαν: 'υπάρχουν καθόλου άυλες σφαίρες'. Τι νομίζετε, οικοδεσπότες, δεν είναι αυτοί οι ασκητές και βραχμάνοι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων μεταξύ τους;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχουν καθόλου άυλες σφαίρες', αυτό δεν το έχω δει· και εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'υπάρχουν καθόλου άυλες σφαίρες', αυτό δεν το έχω αντιληφθεί. Αν εγώ, μη γνωρίζοντας και μη βλέποντας, κατηγορηματικά υποστηρίζοντας δήλωνα - 'μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο',

αυτό δεν θα ήταν πρόπον για μένα. Εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχουν καθόλου άυλες σφαίρες', αν είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων, αυτό είναι δυνατόν - εκείνοι οι θεοί που έχουν υλική μορφή, δημιουργημένοι από τον νου, αδιαμφισβήτητα θα είναι η επαναγέννησή μου εκεί. Εκείνοι όμως οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'υπάρχουν καθόλου άυλες σφαίρες', αν είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων, αυτό είναι δυνατόν - εκείνοι οι θεοί που είναι άυλοι, αποτελούμενοι από αντίληψη, αδιαμφισβήτητα θα είναι η επαναγέννησή μου εκεί. Βλέπουμε όμως εξαιτίας της ύλης τη χρήση ροπάλων, τη χρήση όπλων, τη διαμάχη, τη διαφωνία, την αντιδικία, το «εσύ, εσύ», τη διχαστική ομιλία και την ψευδολογία. 'Αυτό όμως δεν υπάρχει καθόλου στην άυλη σφαίρα'. Αυτός, αφού αναλογιστεί έτσι, ασκεί για την αποστασιοποίηση από την ύλη, για το μη πάθος, για την παύση.

104. «Υπάρχουν, οικοδεσπότες, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι'. Από εκείνους ακριβώς, οικοδεσπότες, τους ασκητές και βραχμάνους, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι είναι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων. Αυτοί είπαν: 'υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι'. Τι νομίζετε, οικοδεσπότες, δεν είναι αυτοί οι ασκητές και βραχμάνοι εκφραστές εντελώς αντίθετων απόψεων μεταξύ τους;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Εκεί, οικοδεσπότες, ένας νοήμων άνθρωπος σκέφτεται έτσι - εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι', αυτό δεν το έχω δει· και εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι', αυτό δεν το έχω αντιληφθεί. Αν εγώ, μη γνωρίζοντας και μη βλέποντας, κατηγορηματικά υποστηρίζοντας δήλωνα - 'μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο', αυτό δεν θα ήταν πρόπον για μένα. Εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι', αν είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων, αυτό είναι δυνατόν - εκείνοι οι θεοί που είναι άυλοι, αποτελούμενοι από αντίληψη, αδιαμφισβήτητα θα είναι η επαναγέννησή μου εκεί. Εκείνοι όμως οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι', αν είναι αληθινά τα λόγια εκείνων των αξιότιμων ασκητών και βραχμάνων, αυτό είναι δυνατόν - ότι θα επιτύχω το τελικό Νιμπάνα στην παρούσα ζωή. Εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'δεν υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι', αυτή η άποψή τους είναι κοντά στο πάθος, κοντά στον δεσμό, κοντά στην ευχαρίστηση, κοντά στην αγκίστρωση, κοντά στην προσκόλληση. Εκείνοι όμως οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'υπάρχει καθόλου παύση του γίνεσθαι', αυτή η άποψή τους είναι κοντά στο μη πάθος, κοντά στη μη δέσμευση, κοντά στη μη ευχαρίστηση, κοντά στη μη αγκίστρωση, κοντά στη μη προσκόλληση». Αυτός, αφού αναλογιστεί έτσι, ασκεί για την αποστασιοποίηση από το γίνεσθαι, για το μη πάθος, για την παύση.

105. «Υπάρχουν, οικοδεσπότες, αυτά τα τέσσερα άτομα στον κόσμο. Ποιοι τέσσερις; Εδώ, οικοδεσπότες, κάποιο άτομο βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας. Εδώ, οικοδεσπότες, κάποιο άτομο βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Εδώ, οικοδεσπότες, κάποιο άτομο και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην

επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Εδώ, οικοδεσπότες, κάποιο άτομο ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων· αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση.

106. «Και ποιο είναι, οικοδεσπότες, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας; Εδώ, οικοδεσπότες, κάποιο άτομο είναι γυμνός ασκητής, χωρίς περιορισμούς στη συμπεριφορά του, γλείφει τα χέρια του... κ.λπ... έτσι διαμένει αφοσιωμένος σε τέτοιου είδους πολλαπλή επιδίωξη θέρμανσης και ταλαιπωρίας του σώματος. Αυτό ονομάζεται, οικοδεσπότες, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας.

«Και ποιο είναι, οικοδεσπότες, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων; Εδώ, οικοδεσπότες, κάποιο άτομο είναι σφαγέας προβάτων, σφαγέας χοίρων... κ.λπ... ή οποιοσδήποτε άλλος με άγριες δραστηριότητες. Αυτό ονομάζεται, οικοδεσπότες, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων.

«Και ποιο είναι, οικοδεσπότες, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων; Εδώ, οικοδεσπότες, κάποιο άτομο είναι είτε βασιλιάς της πολεμικής κάστας χρισμένος στην κορυφή... κ.λπ... και αυτοί επίσης κάνουν τις προετοιμασίες απειλούμενοι με ρόπαλα, απειλούμενοι με φόβο, με δακρυσμένα πρόσωπα κλαίγοντας. Αυτό ονομάζεται, οικοδεσπότες, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων.

«Και ποιο είναι, οικοδεσπότες, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων· αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση; Εδώ, οικοδεσπότες, ο Τατχάγκατα εγείρεται στον κόσμο, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος... κ.λπ... αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει... κ.λπ... την τρίτη διαλογιστική έκσταση... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζώων. Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή: μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς... κ.λπ... κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Αυτός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος»... κ.λπ... κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς αυτός γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Αυτό ονομάζεται, οικοδεσπότες, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων· αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση.»

Όταν αυτό ειπώθηκε, οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Σάλα είπαν στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα! Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι ώστε 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα'· έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εμείς καταφεύγουμε στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας μας θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκούς ακολούθους που έχουν καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Απαννάκα, δέκατη.

Τέλος του κεφαλαίου Γκαχαπάτι, πρώτο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Κανταράκα, Νάγκαρα, Σεκχαβάντα, και Ποτάλιγια, επίσης Τζίβακα ο θετός γιος·

Ουπάλι, Δαμάτθα, Κουκκούρα, Αμπχάγια, Μπαχουβεντανίγια, Απαννάκα ως

δέκατο.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών. 2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες. 1. Το κεφάλαιο για τους οικογενειάρχες έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org